

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmickowski, wiadomości potocznych Witold Urbański, za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 484

Wydanie P

Poznań, piątek dnia 22 października 1937

Rok 32

Poznań, 21 października.

Zdumiewająca obojętność

W sprawie parafij polskich w Gdańsku zabrała wreszcie głos warszawska „Gazeta Polska” (jak o tym zresztą „Kurier Poznański” już wspominał). Wiadomo w Gdańsku, że enuncjacje „Gazety Polskiej”, ogłaszane w tej formie, są oświadczeniami kompetentnych czynników polskich. Komunikaty takie nie ukazują się bez aprobaty gabinetów ministerialnych.

Ku ogólnemu niewątpliwie zdumieniu wszystko, co dotąd dzieje się dookoła sprawy parafij polskich w Gdańsku, „Gazeta Polska” usiłuje sprowadzić do walki pomiędzy Partią Narodowo-Socjalistyczną a Centrum Katolickim w Gdańsku. „Gazeta Polska” stwierdza, że istnieje tylko konflikt między Senatem Wolnego Miasta a Kościołem Katolickim na tle utworzenia parafij polskich. „Gazeta Polska” nie podziela więc zdania opinii polskiej i miarodajnej w tej sprawie Katolickiej Agencji Prasowej, która stwierdziła, że jest to sprawa polsko-gdańska i za taką ją należy uważać.

Dając oświetlenie walki hitlerowców z centrowcami, które wcale nie pokrywa się w całości z obserwowaną i dla każdego w Gdańsku widoczną rzeczywistością, dochodzi wspomniany dziennik do następującej konkluzji:

„Opinia polska, przyzwyczajona do wybuchowej nerwowości gdańskich organów prasowych, zachowuje dotychczas rezerwę, która cechuje ją zwykle w odniesieniu do wewnętrznych procesów w Wolnym Mieście. Rezerwa ta posiada jednak oczywiście swoje ściśle określone granice. Śledząc uważnie przebieg konfliktu, opinia polska czuwa bacznie nad zachowaniem bezwzględnej nienaruszalności interesów polskich w Wolnym Mieście.

„Gdyby więc Senat gdański rozgrywkę, prowadzoną z Centrum Katolickim, zamierzał przerzucić choćby częściowo na Polskę i w łączności z tą sprawą chciał zaatakować jakiś odcinek praw, jej przysługujących, to oczywiście stworzyłby sytuację zupełnie nową, któraby wymagała z naszej strony zajęcia odpowiedniego stanowiska.”

Nic dziwnego, że po takim oświadczeniu „Gazety Polskiej” zapanowała wśród hitlerowców w Gdańsku wielka radość. Urzędowy „Danz. Vorposten” pod nagłówkiem „Półurzędowe polskie zajęcie stanowiska w sprawie konfliktu z Watykanem” z nieukrywającą radością stwierdza, że Warszawa nie sprowadza sprawy na płaszczyznę konfliktu polsko-gdańskiego. Cytując „Gazetę Polską” organ gdański konkluduje:

„Z tego oświadczenia można w każdym razie wnioskować, że miarodajne czynniki polskie nawoływaniem szalejącej prasy opozycyjnej do wkroczenia rządu w tę sprawę dają niedwuznaczną odpowiedź, iż sprawa ta Polski narazie nie interesuje.”

Źródła, z których pochodzi komunikat „Gazety Polskiej”, widocznie uległy jakiejś dziwnej „dekompozycji”. Wiadomo przecież, że naruszeniem praw Polski jest sam fakt sprzeciwiania się utworzeniu parafij polskich.

Zdemaskowane prowokacje niemieckie

Rewizje i aresztowania w lokalach osławionej „Kattowitzer Zeitung” — Masowe wysyłki do Niemiec nielegalnych numerów przeciwpolskich

Katowice. (Tel. wł.) W nocy na czwartek rozeszła się tu wiadomość, że funkcjonariusze brygady politycznej wydziału śledczego wkroczyli do lokalu niemieckiej „Kattowitzer Zeitung” przy ul. Młyńskiej i przeprowadzili tam szczegółową rewizję, w wyniku której zostali aresztowani dyrektor wydawnictwa dr Horst Kriedte, obywatel gdański, zamieszkały w Gdańsku, naczelny redaktor Heinz Weber z Katowic, odpowiedzialny redaktor Heinz Kostka z Siemianowic oraz kierownik ekspedycji Eryk Sowodlich z Katowic.

Przyczyną aresztowań był fakt, że przy rewizji osobistej w punkcie granicznym Szarlej-Piekary ujęto Ernę Dzwonik z Katowic, kurierkę tego wydawnictwa, u której znaleziono nielegalnie wydawane numery „Kattowitzer Zeitung”, drukowane na zielonym papierze i przeznaczone do kolportażu w Niemczech. Numery te zestawione były z artykułów skonfiskowanych, oraz specjalnie dobrane, zawierających nieprawdziwe dane o położeniu i życiu mniejszości niemieckiej w Polsce i obliczone na wywołanie nienawiści do państwa polskiego, oraz prześladowań w stosunku do mniejszości polskiej w Rzeszy.

Władze posiadały już o tym od pewnego czasu wiadomości, jednak brak było konkretnych danych. Dopiero zarządzenie obserwacji i polece-

nie przeprowadzenia szczegółowej rewizji osobistej na granicy u kurierki dostarczyło poszukiwanych dowodów. Ponieważ okazało się, że Dzwonik była nieświadomym narzędziem i przyznała się, ile razy i w jaki sposób przewoziła nielegalnie „Kattowitzer Zeitung”, wypuszczono ją po przesłuchaniu na wolność. Reszta aresztowanych prze-

kazana zostanie do dyspozycji władz sądowych.

Jak stwierdzono podczas rewizji, nielegalne numery „Kattowitzer Zeitung” ukazywały się już od początku 1936 r. Przypuszczalnie następstwem ujawnienia tych faktów będzie zawieszenie „Kattowitzer Zeitung” przez władze polskie. (AJS)

Ukrócenie żydowskiej samowoli

Warszawa (Tel. wł.) W wielu szkołach średnich gimnazjaści Żydzi nie przyszli we wtorek, ulegając nawoływaniu do protestacyjnego strajku. W związku z tym w środę w gimn. Kreczmarza odesłano 120 uczniów Żydów do domu i wezwano rodziców.

W wielu szkołach, do których Żydzi nie przyszli we wtorek na lekcje, w środę wprowadzono ghefto ławkowe. Zmuszono Żydów do zajmowania miejsc po lewej stronie sali. Dyrekcje zażądały kategorycznie usprawiedli-

wienia nieobecności w dniu strajku protestacyjnego.

W Instytucie Przesposobienia Handlowego im. sen. Bruna doszło do poważnych zajęć na tle zajmowania miejsc, tak że wykłady musiało czasowo zawiesić.

W Lublinie przedstawiciele kuratorów rozpoczęli dochodzenie przeciwko tym uczniom-Żydom którzy brali udział w strajku protestacyjnym. Dochodzenia objęły również szkoły prywatne. (w)

Rozwiązanie partii centrowej w Gdańsku

Gdańsk. (Tel. wł.) Wydział pracy Senatu Gdańskiego donosi dziś przed południem:

„Z dniem dzisiejszym prezydent po-

licji rozwiązał partię centrową. Rozwiązanie nastąpiło po stwierdzeniu, że jeden z członków zarządu kilkakrotnie złamał par. 129 gdańskiego kodeksu karnego.”

Wymieniony paragraf odnosi się do obejścia zarządzeń i ustaw Wolnego Miasta.

Z rozwiązaniem partii centrowej zniknęło z terenu gdańskiego ostatnie stronnictwo, tak że dziś nawet formalnie niepodzielnymi panami są hitlerowcy.

Berlin. (Tel. wł.) Niem. Biuro Inf. przynosi z Gdańska następującą wiadomość:

„Rozwiązanie partii centrowej nie zaskoczyło opinii publicznej ani nawet samej partii centrowej. Od dłuższego czasu toczyły się układy. W środę doprowadziły one do porozumienia pomiędzy „gauleiterem” Forsterem i kierownictwem partii centrowej, które dobrowolnie uznało swe rozwiązanie. Opinia gdańska przyjmuje z zadowoleniem fakt ostatecznego zlikwidowania w Gdańsku systemu partyjnego w tak lojalnej formie.

Gdański „gauleiter” Forster wydał odezwę, w której podkreślona jest ugodowość i lojalność centrum.

„Nad tym co było — pisze Forster — zrobimy kreskę, starając się, aby pozyskać dla idei Hitlera tych wszystkich, którzy nie zostali dotychczas zdobyci. Łącznie z nimi chcemy pójść drogą niemieckiej sprawy w Gdańsku. Przed nami stoi wiele zagadnień, które mogą być rozwiązane tylko przy współpracy wszystkich Niemców, kierowanych jedną zdecydowaną dłońią.”

„Obecnie opracowuje się w Gdańsku ustawę amnestijną dla przestępców politycznych. Skorzysta z nich cały szereg centrowców, którzy — kończy N. B. I — skazani zostali zgodnie z prawem w ostatnim czasie.”

(Tego rodzaju „dobrowolne” rozwiązania stronnictw są już dobrze znane i każdy wie, że z „dobrowolnością” nie mają nic wspólnego. Chodzi poprostu o, bardzo zresztą naiwne, zatuszowanie jeszcze jednego bezprawia. — Przyp. red.)

Wielki sezon polityczny we Francji

Paryż. (PAT.) W kuluarach rozeszła się pogłoska, iż rząd nosi się z zamiarem wcześniejszego zwołania sesji Izby, celem zatwierdzenia uchwalonego na ostatniej Radzie Ministrów dodatku do uposażeń dla urzędników. Wśród kół oficjalnych zaprzeczono tym pogłoskom.

Na razie komisja finansowa zajęta jest poszczególnymi działami budżetu. Na niedzielę przewidywane są dwa wielkie przemówienia polityczne: jednego premiera Chautemps w Chateaux Roux, a drugie Bluma w Bruay. W czasie od 28 do 31 października obradować będzie w Lille doroczny kongres partii radykalnej. W dniach od 6 do 7 listopada odbędzie się zebranie Rady Naczelnej socjalistów.

Sprawa podwyżki uposażeń urzędniczych jest nadal powikłana i grozi rządowi trudnościami. Ostatnie uchwały, przeznaczające na ten cel 1380 milionów fr., uważane są przez związki urzędnicze za niewystarczające. Natomiast koła parlamentarne twierdzą, że jest to maksymalna granica ustępstw, na jakie może pójść minister finansów Bonnet.

Związki urzędnicze nawiązały rozmowy z ministrami socjalistycznymi, domagając się powiększenia przyznanych na ten cel kredytów. Na razie to-

czy się wymiana poglądów. W szczególności duże znaczenie przywiązują w sferach politycznych do zapowiedzianej wizyty sekretarza generalnego Związku Urzędników p. Charles Laurent i sekretarza Gen. Konf. Pracy p. Jouhaux u Chautempsa, który dążyć będzie do osiągnięcia kompromisu. W kołach parlamentarnych spodziewają się, że premier doprowadzi do polubownego załatwienia sprawy.

Paryż. (PAT.) W kołach politycznych duże wrażenie wywołał artykuł wiceprezesa partii radykalnej Kaysera, zamieszczony na łamach „L'Oeuvre”, w którym ten publicysta, reprezentujący lewe skrzydło partii, wystąpił w ostrej formie przeciw szerokiemu łamaniu przez socjalistów w czasie ostatnich wyborów samorządowych solidarności lewicowo-radykalnej i utrzymywaniu kandydatów socjalistycznych w drugim głosowaniu przeciwko kandydatom radykalnym.

Artykuł Kaysera wywołał duże wrażenie w kołach politycznych, gdyż interpretowany jest jako zapowiedź oświadczenia się partii radykalnej za rewizją ordynacji wyborczej w kierunku wprowadzenia zasady proporcjonalności, która dotychczas na skutek stanowiska radykalów, stale utykała w parlamencie.

Wyraźnie gwałci prawo Polski interwencją Senatu gdańskiego u Stolicy Apostolskiej. Czyżby w „Gazecie Polskiej” pod pojęciem praw polskich w Gdańsku rozumiano coś zgoła odmiennego od tego, co o prawach tych jest powiedziane w traktatach i umowach? Prawo polskie zostało w Gdańsku

wyrażnie złamane. Mimo to opinia polska dowiaduje się z „Gazety Polskiej” tylko jednego: że wszystko, co dzieje się w Wolnym Mieście, jest „jego wewnętrznym procesem”. Wbrew rzeczywistości każe się nam w to wierzyć!

Gdańsk

E. P.

Ku porozumieniu w sprawie ochotników?

Niespodziewane ustępstwo Włoch na posiedzeniu Podkomitetu Nieinterwencji — Do Hiszpanii ma być wysłana specjalna komisja — Oświadczenie amb. Grandiego

Londyn (PAT). Po posiedzeniu Podkomitetu Nieinterwencji wydano komunikat, który głosi, że po wysłuchaniu oświadczeń przedstawicieli państw i po stwierdzeniu postępów dokonanych w kierunku uzgodnienia poglądów co do głównych punktów delegacji zobowiązali się zakomunikować swym rządów treść i przebieg środowowej dyskusji.

Podkomitet zgodnie uznał, że przed przyszłym zebraniem przewodniczący powinien rozważyć środki, jakie będą konieczne do wykonania dyskusowanych propozycji. Następne posiedzenie odbędzie się 22. bm.

Dosłowny tekst propozycji włoskiej zgłoszonej przez Grandiego jest następujący:

„1) Rząd włoski gotów jest zgodzić się, aby międzynarodowa komisja, której powierzone będzie podjęcie zarządzeń w celu ewakuacji obcych ochotników oraz nadzór nad tą ewakuacją, została natychmiast mianowana i bezwzględnie wysłana do Hiszpanii, celem ustalenia dokładnej liczby cudzoziemców walczących po obu stronach. Wyniki tych prac umożliwią postanowienia w jaki sposób i w jakim stosunku ma nastąpić wycofanie.

„2) Rząd włoski, ożywiony duchem kompromisu i życzeniem znalezienia wspólnej płaszczyzny porozumienia, gotów jest z chwilą, gdy komitet będzie w posiadaniu raportu komisji, wysłanej do Hiszpanii, również rozważyć, jaka jest najlepsza i najbardziej celowa droga praktycznego wykonania postanowień, przewidzianych w art. 8 planu brytyjskiego, powtórzonych w punkcie drugim oświadczenia francuskiego z ubiegłej soboty, tzn. — zdecydować w jakiej chwili i w jaki sposób przyznane być mają prawa kombatantów“.

Amb. Grandi podkreślił następnie, iż uważa, że oświadczenie, jakie złożył w imieniu rządu włoskiego, oznacza przyjęcie brytyjskiego i francuskiego punktu widzenia w znacznym zakresie.

Gdy min. Eden zapytał, czy rząd włoski wobec tego przyjmuje również brytyjsko-francuski pogląd, że przyznanie praw stronom walczących nastąpić ma dopiero wtedy, gdy zostanie stwierdzony istotny postęp ewakuacji ochotników, amb. Grandi potwierdził to.

W toku dalszej dyskusji ze strony włoskiej i niemieckiej poczynione zostały zastrzeżenia tylko co do tego, że instancja do stwierdzenia dokonania istotnego postępu nie ma być raport komisji wysłanej na teren, lecz bądź komitet jako plenum, bądź też podkomitet, bądź wreszcie jakikolwiek inny

organ wyłoniony specjalnie.

Ustępstwo włoskie jest bardzo poważne, o ile chodzi o przyszłość, nie usuwa jednak całkowicie istniejących przeszkód. Nie ulega wątpliwości, że mianowanie komisji, które natychmiast mają być wysłane do Hiszpanii, nastęrczy wiele trudności. Ponadto prace tych komisji w terenie i na frontach niewątpliwie potrwać kilka tygodni i w ten sposób gen. Franco zyskuje na czasie co do prowadzenia obecnej kampanii.

Dalsza akcja nieinterwencyjna będzie więc polegała obecnie na tym, że przede wszystkim jako pierwsze posu-

nięcie nastąpi tzw. symboliczne wycofanie pewnej ilości ochotników po każdej stronie i bezwzględne zwrócenie się do obu rządów w Hiszpanii, z przedstawieniem im postanowień oraz prośbą o zajęcie stanowiska co do tych propozycji.

W kołach brytyjskich nie zdają sobie na razie sprawy z tego, co wpłynęło na zmianę stanowiska Włoch i co skłoniło do wykazania większej niż dotąd chęci porozumienia. Wiadome tylko, że instrukcja polecająca amb. Grandiemu zajęcie takiego stanowiska otrzymana została od Mussoliniego dopiero w środę o godz. 10.

Rozprężenie w „czerwonych” szeregach

Madryt. (ATE). „United Press” donosi:

Głównodowodzący wojskami rządu walencckiego na froncie madryckim gen. Miaja podczas inspekcji północno-zachodniego odcinka frontu pod Escorial przybył wraz z kilku oficerami sztabowymi do Escorial i zamieszkał w największym hotelu. Pomimo, że wiadomość o przybyciu głównodowodzącego rozpowszechniła się szybko, nikt nie zjawiał się na jego powitanie.

Generał zostawił swój wóz, na którym powiewała chorągiewka głównego dowództwa, w parku samochodowym obok hotelu, a sam udał się do restauracji, gdzie spożył posiłek. Następnie udał się na spacer, nie widziawszy nikogo ze sztabu kwatrującego w Escorial.

Rano gen. Miaja wstał o 5 i stwierdził ze zdumieniem, że nikt ze sztabu nie zjawiał się, aby zameldować się. Wówczas generał wezwał natychmiast dowodzącego odcinkiem frontu, oficerów wyższych rang i szefa policji, którym zrobił ostrą wymówkę. Szef policji został zawieszony w urzędowaniu i wezwany do zameldowania się w ciągu 10 godzin w kwaterze głównej w Madrycie.

Komunikat wydany przez adiutan-

turę gen. Miaja zawiera następujące szczegóły:

„Wizyta głównodowodzącego wypadła w czasie, gdy na froncie panował spokój. Oficerowie odcinka północno-zachodniego wyzyskali przerwę w operacjach wojennych, aby się bawić. Większość spędzała czas w luksusowych willach pod miastem w otoczeniu kobiet“.

W wyniku inspekcji gen. Miaja zarządził wycofanie stacjonujących oddziałów na odcinku północno-zachodnim i zastąpienie ich 34 brygadą. Oficerowie zostali pociągnięci do odpowiedzialności.

Bajonna (PAT). Pięć hiszpańskich samolotów wojskowych, pochodzących z Gijon z załogą, składającą się z 11 pilotów, wylądowało wczoraj po południu na lotnisku Parme, pod Biarritz. Piloci oświadczyli, że szef eskadry zalecił im opuszczenie Gijonu w możliwie najkrótszym czasie, gdyż w mieście panuje anarchia. Na ulicach rozgrywają się formalne bitwy i wybuchają pożary.

Wczoraj wczesnym rankiem przybył na lotnisko Parme w Biarritz aparat komunikacyjny, w którym znajdował się generał i trzech oficerów narodowości rosyjskiej.

Katastrofa samochodowa pod Warszawą

Warszawa (Tel. wł.). Wczorajem z Mogilna zjechał samochodem inż. Siemiątkowski wraz z kpt. Władysławem Daligiem i inż. Zygmuntem Koehnem. Z przeciwnej strony powracał parokonnym furgonem Jozek Żukowski ze Zakrocymia. Wóz jechał przepisowo trzymając się prawej strony szosy. Ślady kół wskazują, że samochód Siemiątkowskiego skręcił z prawej ku lewej stronie i wpadł w całym pędzie na przód wozu. Dyszel przebił szyby i zniósł całą górną część karoserii.

Siła zderzenia była tak wielka, że

samochód zrobił obrót o więcej niż 90 stopni.

Okoliczni mieszkańcy wydobyli ze samochodu ciężko rannego inż. Siemiątkowskiego i Zygmunta Koehna. Dyszel zabił na miejscu kpt. Daliga. Spod martwych koni wydobyto śmiertelnie rannego woźnicę. Wszystkie ofiary przewieziono do Warszawy i umieszczono w szpitalu św. Rocha. Stan ich jest bardzo ciężki.

Komisja stwierdziła, że winę ponosi kierowca. (w)

Kto wygrał 50 tys. zł?

Warszawa (Tel. wł.). W ciągu dnia Loterii Państwowej większe wygrane padły dziś na następujące numery:

50.000 zł — 83283.
5.000 zł — 144566
2.000 zł — 21647
1.000 zł — 105362, 189026.
500 zł — 145576.

„Szara eminencja” lewicy

Warszawa (Tel. wł.). Ogłoszona przez oficjalny organ Klubu Demokratycznego, „Dziennik Poranny”, lista osób, wybranych do władz klubu, wskazuje, iż to ugrupowanie stało się komisją porozumiewawczą lewicy „sanacyjnej” z lewicą opozycyjną. Na terenie klubu zasiadają obok siebie: prof. Handelman, senatorowa Fleischerowa (Naprawa), nauczyciel A. Wiacek (ZNP), Rzymowski („wolnościowiec”), senator Bobrowski, kierownik polityczny lewicy w Senacie, wicemarszałek Kwaśniewski, dr Mrozkiewicz (organizacja pracownicza), Czapiński (PPS), Maćkowski (ludowiec).

„Słowo” wileńskie twierdzi, że na powyższej liście brak jednej osobistości, która odgrywa rolę „szarej eminenc-

cji”, a ponadto równocześnie wśród członków klubu posiada rzeczywistości poważniejsze wpływy w PPS. Jest nią senator Henryk Kawecki, były wiceminister spraw wewnętrznych.

Jest on — jak twierdzi „Słowo” — przeciwnikiem koncepcji pka Koca i wypowiedział jej wojnę na śmierć i życie. Chociaż więc niewidzialny dla opinii publicznej — senator Kawecki będzie duszą i sprężyną montującego się jednolitego frontu lewicy.

Zgon dra Skłodowskiego

Warszawa (Tel. wł.). Zmarł dr Józef Skłodowski, prymariusz szpitala Dzieciątka Jezus, prezes Warszawskiego Tow. Lekarskiego, brat Marii Curie-Skłodowskiej. (w)

Gdańskie bezprawia

Gdańsk (T. w.). Po przeprowadzeniu rozmów polsko-gdańskich uznano, że spośród 55 dzieci polskich, które Senat Gdański zaliczał do niemieckich i kazał je doprowadzać do szkół niemieckich, 48 przekazano do szkół polskich a tylko 7 do szkoły niemieckiej.

W tym stanie rzeczy należy stwierdzić, że przymusowe doprowadzanie dzieci polskich do szkół niemieckich było jaskrawym bezprawiem. (w)

Tajemnicze „zaginięcie”

Gdańsk. (Tel. wł.) Dwaj urzędnicy polskich kolei May i Knof bawili w Niemczech i zaginęli w niewyjaśnionych okolicznościach. Istnieją uzasadnione obawy, że zostali aresztowani przez Gestapo.

Przypominamy, że w podobny sposób zaginał w Rzeszy kolejarz gdański, Ruchalski i dotychczas nie wiadomo, co się z nim stało.

Pogoń za bandytami

Częstochowa (PAT). Nocy ubiegłej o godz. 24 pięciu uzbrojonych osobników, po przecięciu sygnałów alarmowych i przewodów elektrycznych, włamało się do Spółdzielczego Banku Przemysłowców i Kupców, przy ul. Najśw. Panny Marii.

Bandytów spłoszył członek prywatnej straży wartowniczej, Józef Gąsior. Rzucili się do ucieczki. Strażnik puścił się w pogoń za uciekającymi.

Wywiązała się gęsta strzelanina, podczas której bandyci przestrelili Gąsiorowi w kilku miejscach płaszcz. Zaalarmowana policja przybyła na miejsce i ujęła jednego z bandytów. Pościg trwa.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 21. 10. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. — większe odcinki 61,50 do 62,— oraz za drobne 58,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. ofiarowano 4½% złotowe listy zast. po 55,—, natomiast płacono za 4% listy zastawn. konwert. 50,—; poza tym obracano mniejszą ilość nie kwalifikującą się do notowania 4½% listów zast. złotych w złocie po 55,— w zaofiarowaniu.

Akcje bankowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. większe odc. 61,50—62,— P.

5% państw. poz. konwers. drobne odc. 58,— P.

4½% złotowe listy zast. serii L. Pozn. Ziemi. Kred. 55,— O.

4% listy zast. konwert. osteppl. P. Z. K. 50,— P.

Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 21. 10. 1937 r.

Standarty: 1) żyto 712 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies I. stand. 480 g/l., 4) owies II. stand. 450 g/l.

Ceny transakcyjne:

żyto 30 tonn par. Poznań 22,50

Owies I. stand. 37 tonn par. Poznań 21,80

Owies I. stand. 20 tonn par. Poznań 21,60

Ceny orientacyjne:

żyto . . . . . 22,25—22,50

Pszenica . . . . . 29,25—29,75

Jęczmień browarowy . . . . . 23,50—24,50

Jęczmień 700—717 g/l. . . . . 22,50—22,75

Jęczmień 673—678 g/l. . . . . 21,50—22,00

Jęczmień 638—650 g/l. . . . . 20,75—21,25

Owies I stand. . . . . 21,25—21,50

Owies II. stand. . . . . 20,25—20,50

Maka żytnia gat. I 0-50% . . . . . 31,25—32,25

Maka żytnia gat. 0-35% . . . . . 29,75—30,75

Maka żytnia gat. II 50-65% . . . . . 22,75—23,75

Maka pszen. gat. I wy. 0-30% . . . . . 49,00—49,50

Maka pszena gat. I 0-50% . . . . . 45,00—45,50

Maka pszen. gat. I-A 0-65% . . . . . 43,00—43,50

Maka pszena gat. II 30-65% . . . . . 40,00—40,50

Maka pszena gat. II A 50-65% . . . . . 35,00—35,50

Maka pszena gat. III 65-70% . . . . . 32,00—32,50

Otreby żytnie stand. . . . . 15,25—16,00

Otreby pszenne grube stand. . . . . 16,25—16,50

Otreby pszenne średnie stand. . . . . 15,00—15,50

Otreby jęczmieńne . . . . . 15,75—16,75

Rzepak zimowy . . . . . 58,00—60,00

Siemie lniane . . . . . 49,00—62,00

Groch . . . . . 38,00—40,00

Groch Wiktorja . . . . . 24,50—26,00

Groch Folgera . . . . . 23,50—25,00

Łak niebieski . . . . . 77,00—80,00

Ziemiaki jadalne . . . . . 2,50—3,00

Ziemiaki fabr. za kilo % 0,18

Makuch lniany w tafłach . . . . . 23,75—24,00

Makuch rzepak w tafłach . . . . . 20,25—20,50

Makuch słon. w tafłach 42—43% . . . . . 24,75—25,50

Srut Soja . . . . . 24,50—25,50

Słoma pszena luzem . . . . . 5,70—5,75

„ pszena prasowana . . . . . 6,20—6,45

„ żytnia luzem . . . . . 6,05—6,30

„ żytnia prasowana . . . . . 6,80—7,05

„ owsiana zem . . . . . 6,10—6,35

„ owsiana prasowana . . . . . 6,80—6,85

„ jęczmieńna luzem . . . . . 5,80—6,35

„ jęczmieńna prasowana . . . . . 6,30—6,55

Miano zwykłe luzem . . . . . 7,60—8,10

„ zwykłe rasowane . . . . . 8,25—8,75

„ nadnoteckie luzem . . . . . 8,70—9,20

„ nadnoteckie prasowane . . . . . 9,70—10,20

Ogólne uisposobienie słabe

Ogólny obrót: 3540 tonn, w tym żyta 1726 tonn, pszenicy 125 tonn, jęczmienia 355 tonn, owsa 146 tonn

W wiadomości

Międzynarodowe Biuro Pracy w Genewie zawiadomiło rząd polski o ustanowieniu specjalnego stypendium dla Polski. Polegać ono będzie na 6-miesięcznej praktyce w dziedzinie praw socjalnych.

*

W Lipsku w 124 rocznicę zgonu ks. Józefa Poniatowskiego konsul gen R. P. przy udziale przedstawicieli licznych związków wychodźczych złożył u stóp pomnika księcia wieniec i kwiaty o barwach narodowych. Wczorajem odbyło się uroczyste zebranie.

*

W Berlinie kraża pogłoski, że znajdująca się od dwóch miesięcy w więzieniu hr. Wielopolska aresztowana przez „Gestapo” miała być stracona.

*

Amb. von Papen został podobno przeniesiony z Wiednia do Rzymu

*

Dekretem min. oświaty rozwiązany został Związek Niemieckich Nauczycielek Katolickich z siedzibą w Berlinie. Związek ten obejmował przeważającą większość nauczycielek katolickich z całej Rzeszy.

*

Na zebraniu Centralnego Komitetu Korporacji pod przewodnictwem Mussoliniego rozpatrywano sprawę turystyki. Mussolini stwierdził, że Komitet przybrał miano Komisji Autarkii, aby podkreślić konieczność samodzielności gospodarczej Włoch.

*

W siódmej partii światowego mistrzostwa szachowego. Euwe poddał się po 34 pociągnięciu. Stan rozgrywek Aliechin — 4, Euwe — 3 punkty.

*

W Wiedniu aresztowano dziennikarza Indermaera jednego z najbardziej czynnych członków sztabu kpt. Leopolda, przewodcy austriackich narodowych socjalistów. Aresztowany oskarżony jest o prowadzenie niedozwolonej działalności.

W wyborach znów — cicho

Z kolejno po sobie następujących enuncjacji: pika Kowalewskiego, gen. Galićy i dra Browińskiego na temat zmiany ordynacji wyborczej koła polityczne wysnuły wniosek, że „Ozon” na serio przystępuje do rozwiązania tego zagadnienia. Wniosek ten, jak się okazuje, był zbyt pochopny. Nagle, jak nożem uciął, koła „ozonowe” nabrały wody w usta i zupełnie przestały mówić o ordynacji i nowych wyborach.

Dlaczego tak się stało? Na to pytanie odpowiadają niektórzy, że „Ozon” jeszcze nie jest dostatecznie zorganizowany i przygotowany do kampanii wyborczej, że dopiero po zupełnym „zmontowaniu” aparatu organizacyjnego będzie on mógł myśleć o wyborach.

To wytłumaczenie ma pewne pozory słuszności. Wprawdzie rekordzista „radosnej twórczości” p. Starzyński, w jednym ze swych licznych przemówień ogłosił, że „Ozon” jest już u kresu roboty organizacyjnej, jednak oświadczenie to miało charakter raczej reklamowy; fakty mówią co innego.

No tak — można by tu zauważyć — ale ci panowie, którzy w imieniu „Ozonu” złożyli deklaracje w sprawie ordynacji wyborczej, znali dokładnie stan roboty organizacyjnej, więc po co przedwcześnie mówili o wyborach? Szczególnie p. Kowalewski, jako sztabowiec przyzwyczajony do ścisłego działania, znając dobrze siły organizacyjne „Ozonu”, nie powinien był zbyt wczesnie angażować się w sprawie ordynacji i wyborów.

A jednak p. Kowalewski miał w tym zaangażowaniu swój cel polityczny. Patrząc z troską na odpadanie od „Ozonu” coraz to nowych grup i przesuwanie się ich ku Frontowi Demokratycznemu, postanowił zastosować radykalny środek, który by na nowo złączył dawną „sanację” w ramach „Ozonu”. Za taki środek uznał zapowiedź nowych wyborów.

I to nie bez racji. Albowiem rozmaitym grupom i klubikom łatwo uchylać i ogłaszać rozmaite grzmiące uchwały i rezolucje tak długo, jak długo nie ponosi się za nie odpowiedzialności, a zwłaszcza jak długo nie grozi kompromitacja, wyrażająca się niską ilością uzyskanych głosów. Niezależnie od tego, jaką byłaby nowa ordynacja, zawsze przy wyborach trzeba mieć jakies, tak czy inaczej zdobyte, głosy i wtedy wszystkie chwilowo rozpierzchnięte grupy zbiegają się pod skrzydła macierzy, dysponującej aparatem wyborczym — administracyjnym i jaką taką organizacją w „terenie”. Tak było w BBWR, który w imię interesu wyborczego jednocyfrowo najsprawniejsze poglądy i sfery polityczne.

W tym rozumieniu enuncjacja pika Kowalewskiego, powtórzona z kolei przez jego pomocników, była środkiem „konsolidacyjnym”. A jednak widocznie innego zdania był p. Koc, który podczas ogłoszenia tej enuncjacji był nieobecny w kraju. Bo właśnie po powrocie pika Koca zaszedł fakt, od którego wyszliśmy w naszych rozważaniach: zamknięcie „Ozonu” na temat ordynacji i wyborów.

A więc dekompozycja w sztabie? Tak to trochę wygląda. PP. Koc i Kowalewski prawdopodobnie nie różnią

się w ujmowaniu celów politycznych „Ozonu”. Natomiast zachodzi między nimi różnica metody, temperamentu, a także pewnych koneksyj w stosunku do poza-ozonowych ugrupowań politycznych. W Warszawie mówią, że p. Koc posunął się znacznie dalej na prawo, niż p. Kowalewski, który w kołach lewicy cieszy się jeszcze pewnym zaufaniem.

Od pewnego czasu chodzą słuchy o ustąpieniu pika Kowalewskiego z „Ozonu”, względnie o zmniejszeniu jego dotychczasowej roli. Niewiadomo, ile jest prawdy w tych pogłoskach. W każdym razie, gdyby nawet w „Ozonie” nie było zmian personalnych, należy zanotować i podkreślić fakt zmiany frontu w stosunku do zagadnienia ordynacji i wyborów.

Ostygnięcie zapałów wyborczych

daje się zauważyć także w „dołach” „sanacyjnych”. Rozmaitego rodzaju „demokraci”, którzy zagalopowali się w kierunku nowych wyborów, obecnie cofają się, najczęściej pod pretekstem „studiów” nad przyszłą ordynacją, co do której nie mogą się zdecydować. Nie chcą ani ordynacji przedmajowej, ani sławkowskiej, chcieliby wyszukać coś nowego, pośredniego. A naprawę wielu z nich idzie tylko o utrzymanie obecnych mandatów i zabezpieczenie sobie ich na przyszłość. „Sicher ist sicher” — powiadają sobie „naprawiacze”, a nawet niektórzy „zarzewiaczy”.

I dlatego to zarówno w górnych, jak i w dolnych regionach „Ozonu” zapanowała cisza na temat nowych wyborów.

I. D.

Nobilitacja pikiet

Jesteśmy od kilku lat świadkami systematycznej akcji społeczeństwa polskiego, mającej na celu spolszczenie polskiego życia gospodarczego w Polsce. Akcją tę zainicjowało i skutecznie nią kieruje Stronnictwo Narodowe.

Pierwszym etapem tej walki była akcja stwarzania na terenach szczególnie zażydzonych najmniejszych jednostek handlowych w postaci sławnych już dzisiaj straganów. Stragan, nie wymagający ani wielkiego kapitału, ani też wielkiego wykształcenia ogólnego i kupieckiego, nadawał się bardzo na początek akcji gospodarczej Stronnictwa Narodowego w Polsce. Stragan związał akcję gospodarczą z najszerzymi masami w Polsce. Akcja straganiarska udała się do tego stopnia, że zaczęła istotnie grozić hegemonii żydowskiego handlu w Polsce. W związku z tą akcją ukuli Żydzi specjalny termin w postaci „nobilitacji straganu”.

Mówią o nobilitacji czyli nadaniu straganowi jakby pewnego rodzaju szlachectwa, Żydzi uzmysłowili sobie i nam te momenty moralno-psychologiczne, które zadecydowały o zwycięstwie w pierwszym okresie akcji spolszczenia życia gospodarczego w Polsce. Żydzi zrozumieli, że naród polski wbrew swym dotychczasowym w tym względzie zwyczajom przestał się wstydić zająć handlowych. Do zakładania straganów i drobnych składów rzuciły się nie tylko najniższe sfery społeczne, lecz także inteligencja, ludzie wykształceni, ale bezrobotni. W ujęciu Żydów ta właśnie nobilitacja straganu zadecydowała o jego zwycięstwie. Jest to oczywiście zupełnie słuszne twierdzenie. Nie można bowiem niczego w dziedzinie społeczno-politycznej zrealizować, jeżeli się nie będzie podchodzić do zagadnienia z wiarą w jego wagę i konieczność.

Obecnie wchodzimy w nowy okres walki o spolszczenie życia gospodarczego w Polsce. W okresie tym do współdziałania powołano także Wielkopolskę. Jest zupełnie jasną i zrozumiałą rzeczą, że w okresie, w którym w innych dzielnicach organizowano polskie stragany, Wielkopolska

pozostawała jakby trochę na uboczu walki z żydostwem. Wszak u nas nie trzeba było organizować straganu. Ograniczono się w Wielkopolsce tylko do akcji osiedleńczej.

W dzisiejszym okresie walki z żydowską przewagą w gospodarstwie polskim na plan pierwszy wysuwają się tak zwane pikiety. Nazwa pochodzi znowu od Żydów, ale została przyjęta przez Polaków. Są to obywatelskie posterunki, działające na ulicy przed sklepami żydowskimi. Posterunki te uswiadamią wchodzących do sklepu Polaków, że jest to skład żydowski.

Pikietowanie jest to akcja konieczna i bardzo celowa. Bardzo często przecie klient nie wie, że ma przed sobą żydowski skład. Pikiety zwracając uwagę Polaków na żydowskość składu, dokonują nieraz przełomu psychicznego u ludzi obojętnych na zagadnienie patriotyzmu gospodarczego.

Praca pikietarzy jest oczywiście bardzo ciężka i odpowiedzialna. Jest on narażony nieraz na napady żydowskich lub też socjalistyczno-komunistycznych bojówek. Cały szereg czynników chce go wytrącić z równowagi i spowodować do jakichś niepotrzebnych odruchów, które by posłużyły jako pretekst do urzędowego zlikwidowania pikiet uswiadamiających.

Ażeby zatem okres pikietowy walki gospodarczej dał wyniki pożądane, to musi dojść do analogicznej nobilitacji pikiet, jakiej uległy już stragany. Całe polskie społeczeństwo otoczyć musi pikiety sympatią, moralnym uznaniem oraz opieką.

W Wielkopolsce nobilitacja pikiet jest jeszcze o tyle możliwsza, że w wyniku akcji pikietowania składów żydowskich można w zupełnie krótkim czasie usunąć te placówki żydowskie, które się w ostatnich latach na nasz teren chylikiem wcisnęły. Nie można przecież na to pozwolić, aby Żydzi wypierani skutecznie z reszty Polski znaleźli schronienie właśnie w Wielkopolsce.

DR KAROL STOJANOWSKI.

FAKTY i OCENY

Czy na dwóch stołkach?

Konserwatywno-sanacyjny „Czas” zajmuje się udziałem pp. Bobrowskiego i Kwaśniewskiego w „sanacyjno-masońskim „Klubie Demokratycznym”, przy równoczesnej przynależności ich do „O. Z. N.”

„W związku z tym — pisze „Czas” — powszechnie uchodziło za pewne rychłe ustąpienie ich z szeregów „Ozonu”.

„Tymczasem w kołach politycznych gruchnęła arcyśensacyjna wieść, że zarówno sen. Bobrowski, jak i sen. Kwaśniewski, uczestniczyli w inauguracyjnym zebraniu „Klubu Demokratycznego” za wiedzą kierownictwa „O. Z. N.”

„Czas” pyta, czy polityka siedzenia na dwóch stołkach zyskała sobie w Polsce prawo obywatelstwa? Czy jednak jest to istotnie polityka siedzenia na dwóch stołkach?

Wszak „Czas” na innym miejscu sam pisze:

„Na zebraniach „Ozonu” słyszy się zdania: aczkolwiek zjednoczenie narodowe jest potrzebne, ale nie mamy już do nikogo zaufania, zbyt gorzkie przeszły doświadczenia, zbyt wiele doznały niesprawiedliwości, byśmy dziś mogli komukolwiek wierzyć.”

W tym wypadku „komukolwiek” znaczy niewątpliwie: komukolwiek z „sanacji”...

„Związek Młodej Polski”

Prasa warszawska oblicza siły „Związku Młodej Polski”. Jak pisze „Dziennik Ludowy” „ozonowa” ta organizacja skupiła około 100 zwolenników Bolesława Piaseckiego. Poza tym zwerbowała na terenie akademickim około 200 członków. Razem więc liczy około 300 zorganizowanych.

Uczestnicy wrześniowego kursu kandydackiego „Młodej Polski” stwierdzają, że najwyższy kolejny numer kandydatów był 273.

Pik Sławek działa?

„Echo” donosi o pogłosce, jakoby za kulisami porozumienia Grażyński—Gierat—Paschalski, stał pułk Sławek. Z jego inicjatywy miało się nawet odbyć ostatnie posiedzenie polityczne w Warszawie (poufne), w którym wzięli udział dawni terenowi działacze b. B. B. W. R.

Wykłady prof. Tarnawskiego

Na uniwersytecie Jana Kazimierza podjął ponownie swoje wykłady z literatury angielskiej, prof. Władysław Tarnawski, jeden z 51 profesorów w Polsce, którym na podstawie jędrzejewiczowskich przepisów odebrano katedry i ich samych przeniesiono przedwcześnie na emeryturę. Obecnie weszła w życie nowela do tej ustawy, która pozwala emerytom na wygłaszanie wykładów — w tym celu zapewne, żeby złagodzić nieco skutki katastrofy jędrzejewiczowskiej.

M. in. w trudnej sytuacji był też Uniwersytet J. K., którego studium humanistyczne pozbawione było katedry literatury angielskiej. Brakowi temu częściowo zaradzą wykłady „emeryta” prof. Tarnawskiego, wybitnego znawcy swego przedmiotu, którego znają czytelnicy naszego pisma z licznych artykułów.

Przed kongresem ludowców

Prezes Stronnictwa Ludowego Rataj odbył konferencję z prezesem Thugutem w sprawie określenia terminu zwołania kongresu Stronnictwa Ludowego. W wyniku konferencji kongres zostanie zwołany na koniec listopada rb.

Zakaz

Wojewoda wileński na podstawie art. 16 rozporządzenia Pana Prezydenta Rzplitej o granicach państwa, zakazał wszelkiej działalności na obszarze pasa granicznego białoruskiej partii narodowych socjalistów w Wilnie.

Podobne zarządzenia wydali wojewodowie: białostocki, poleski i nowogródzki.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

Zebranie plenarne odbędzie się w piątek o godz. 20 na sali p. Heyduckiego, ul. Masztalarskiej 8a.

4 lekcja kursu kandydatów odbędzie się w niedzielę o godz. 20 na sali Heyduckiego, ul. Masztalarska 8a

KOŁO RATAJE

Druga lekcja kursu kandydatów odbędzie się w niedzielę o godz. 15 w lokalu p. Przybeckiego w Ratajach.

Z Narodowego Zrzeszenia Adwokatów

Referat o konstytucji stalinowskiej

W dniu 20 bm. odbyło się miesięczne zebranie Narodowego Zrzeszenia Adwokatów, które zajął prezes adw. Komorowski. Zgodnie z porządkiem obrad referat pt. „Konstytucja Z. S. R. R.” wygłosił adw. Bojakowski. Referent ze względów technicznych podzielił swój referat na dwie części, z których omówił tylko część pierwszą, konstytucję stalinowską. Dzieli się ona na 13 rozdziałów. Rozdział pierwszy traktuje o ustroju społecznym, którego podstawą jest gospodarka socjalistyczna. Podmiotem własności jest w zasadzie państwo i kolchozy oraz organizacje spółdzielcze. Od tej zasady konstytucja przewiduje wyjątki. Dopuszcza mianowicie własność prywatną domu z przyległym gruntem oraz inwentarzem żywym. Nadto toleruje się indywidualne gospodarstwo chłopskie jednakże pod warunkiem niekorzystania z pracy najemnej. Chroniona ma być własność domu mieszkalnego, przedmiotów osobistego użytku i dochodów z pracy. Ta własność jest dziedziczna. Praca jest rzeczą honoru każdego oby-

watela, co wyraża się w drugiej zasadzie: kto nie pracuje ten nie je.

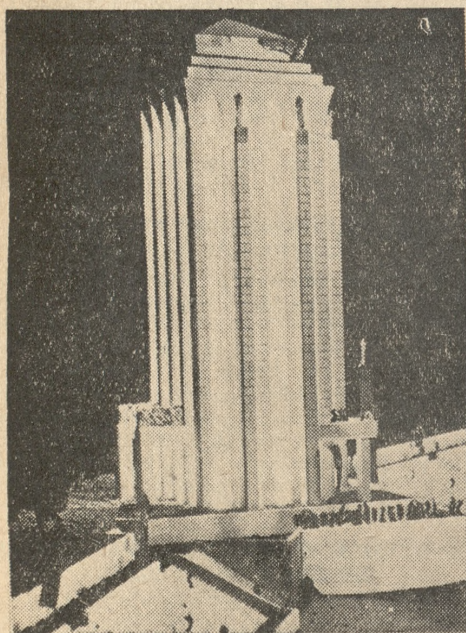
Rozdział drugi zawiera przepisy o ustroju politycznym państwa. Związek Sowiecki składa się z 11 republik związkowych. Dla władz związkowych są zastrzeżone najważniejsze kompetencje. Republiki związkowe mają poza tym pełną suwerenność. Mają nawet prawo wystąpić ze Związku Sowieckiego. Na omówieniu rozdziału trzeciego, traktującego o władzach najwyższych związku zakończył referent część pierwszą.

Z tych postanowień wynika, że konstytucja stalinowska na papierze przedstawia się jako dość „wolnościowa”. Wiele rzeczy „wolno”, ale próby korzystania z tych wolności kończą się na ogół zawsze pod „stienkoj” (murem).

Dyskusję nad referatem odczytano do czasu wysłuchania całości.

W dalszej części zebrania omawiano sprawy organizacyjne, przypominając licznie zgromadzonym członkom, że walne zebranie N. Z. A. odbędzie się w sobotę, 23 października rb (j. r.)

KU CZCI S. A.-MANNÓW

W Brunświku stanie pomnik ku czci poległych w tym miesiące hitlerowców. Wieża będzie wysoka na 60 m, a trybuny pomieścić będą mogły 40.000 widzów.

Związek Harcerstwa Polskiego na torach partyjno-politycznych

Od dłuższego już czasu piętnujemy wciąganie Związku Harcerstwa Polskiego przez jego kierownictwo w politykę. Ostatnim nowym w tym kierunku posunięciem partyjno-politycznym kierownictwa ZHP było podpisanie przez prezesa dra Michała Grażyńskiego porozumienia Związku Harcerstwa Polskiego ze Związkiem Strzeleckim oraz ze Związkiem Młodej Wsi, do czego jako czwarta przyłączyła się Organizacja Młodzieży Pracującej.

Sprawie tej poświęcimy wkrótce uwagi zasadnicze. Na razie przytaczamy poniżej opinię krakowskiego „Głosu Narodu”, który pisze, co następuje:

W porozumieniu czterech powyższych organizacji opinia widzi ośrodek konsolidacji lewicy „sanacyjnej”. Ponadto opinia akcentuje fakt prowadzenia tej „konsolidacji” poza O. Z. N., tj. poza jego sektorem młodzieżowym, Związkiem Młodej Polski. Wreszcie widzi w nim wystąpienie na arenę polityczną grupy „Naprawy”, której przewodzą p. dr Michał Grażyński.

Nie zwrócono jednak dotąd uwagi na pewien moment w tej sprawie — naszym zdaniem — wcale ważny, a w tej chwili może nawet ważniejszy od tamtych. Nie podkreślono należyte niestosowności posługiwania się młodzieżą i jej organizacjami do celów politycznych.

Cokolwiek bowiem powiemy o samych politykach, którzy to „czwórporozumienie” zawarli i ogłosili (pp. Grażyński, Paschalski, Gierat i Jur-Gorzechowski), wszyscy chyba — od „Gazety Polskiej” począwszy, a na „Robotniku” kończąc — powiemy, że porozumienie zawarli nie młodzież, ale zawarli je politycy. Po prostu posłużyli się firmą organizacji do celów, których nie znamy we wszystkich szczegółach, ale które są nam zupełnie jasne... Zawiodł „front demokratyczny”, jako zbyt gorąco poparty przez żydostwo i przez komunistów, trzeba więc było na gwałt czegoś nowego zwłaszcza, że „Falanga” zaczęła sobie w obozie pomajowym coraz energiczniej poczynać. To skłoniło czterech kierowników organizacji młodzieży do „porozumienia” i do wystąpienia publicznie.

Otóż nie uważamy, by droga obrana przez przywódców „Naprawy” do wiadomego celu była bez zarzutu. Wszystkie wymienione organizacje mają charakter wychowawczy i kulturalny, który je powinien chronić przed wciąganiem w akcję polityczną. Tego jednak wymieniony kwadrumwirat nie chce widzieć. I to jest moment, który należy podkreślić.

Mniej mamy pretensyj do p. Gierata, który kieruje Związkiem Młodej Wsi („Siewem”). Jego organizacja powstała w r. 1928 przez exodus pewnych „kół młodzieży wiejskiej” ze Związku Centralnego, aby poprzeć — jak wówczas mówiono — „rewolucję” marsz. Piłsudskiego. I z pewnymi wahaniami lub zastrzeżeniami „Młoda Wieś” wiernie pełniła swoją służbę w B. B.

Więcej już pretensyj mamy do Związku Strzeleckiego, który po okresie zbytniej gorliwości w obsłudze B. B. z czasem wycofał się z czynnej polityki (?), a zaczął głosić, że chce służyć przysposobieniu wojskowemu młodzieży — „jedynie i wyłącznie”. Jego teraźniejszy udział w „czwórporozumieniu” oznacza nawrót do przeszłości i pod znakiem zapytania stawia jego statutowe zadania.

Alte najwięcej pretensyj mamy do Związku Harcerstwa Polskiego. Tzn. — do p. Michała Grażyńskiego, nie wojewody, tylko prezesa ZHP.

Nie jest to pierwszy raz, że p. dr Michał Grażyński uważa ZHP za swoją własność, z którą może robić co się mu podoba.

Wśród organizacji, które zgłosiły akces do OZN, jedną z pierwszych był ZHP, a akces zgłaszał p. dr Michał Grażyński.

W okresie tzw. konfliktu wawelskiego także ZHP wystąpił z „protestem” przeciwko ks. metropolicie Sapieżu. I pod protestem podpisany był dr. Michał Grażyński.

Teraz znowu „porozumienie” organizacji... Znowu podpis dra Michała Grażyńskiego.

Po tym wszystkim wolno się chyba zapytać: komu i czemu właściwie ma służyć harcerstwo polskie? Wychowaniu i kulturze młodzieży, czy też politycznym celom „Naprawy”?

Akcja, o której piszemy, pozornie jest bardzo misterna. W gruncie rzeczy jednak zsyty ją dość grubymi nićmi. Później — jeśli sędzić z ogłoszonego oświadczenia — nie ma w niej nic politycznego. W gruncie rzeczy jednak czuć ją polityką na miłę. Nie tylko dlatego, że w niej udział bierze p. dr Michał Grażyński. Nie tylko... Ale i dlatego, że przymykają do niej tak wybit-

**Trykoty damskie, męskie
i dziecięce pierwszej jakości
Kałamajski**

Pg 33 515/6-38.75/82

Serdeczna gościna Polonii Zagr. w „Opiece”

Dnia 16 bm. w godzinach popołudniowych bawiła wycieczka uczestników VI. kursu „Wiedzy o Polsce” na przyjęciu towarzyskim w „Opiece Polskiej” nad Rodakami na Obczyźnie.

Gościnne progi „Opieki” rozbrzmiewały serdecznym rodzinnym rozgwarem polskiej młodzieży zagranicznej, spotęgowany przemówieniami szefa kancelarii Prymasa Polski ks. kanonika Zborowskiego oraz wiceprezesa zarządu głównego „Opieki” starosty krajowego p. Begalego. Witają i przyjmują wycieczkę p. Anna Smoczyńska, sekretarz generalny „Opieki”, z gronem zaproszonych gości. Z ramienia młodzieży zagranicznej odpowiedział rodak z Rumunii, p. Alfred Czerwiński, dziękując za miłą gościnę i wznosząc okrzyk na cześć Prezydenta R. P. i opiekuna duchownego Polonii zagranicznej J. Em. ks. kard. Prymasa Polski.

Po serdecznych przemówieniach największą radość wywołała wiadomość, że każdy z uczestników wycieczki może ze zbiorów „Opieki” wybrać interesujące go dzieła i książki, zaofiarowane łaskawie przez Drukarnię i Księgarnię Św. Wojciecha w Poznaniu. Trzeba było widzieć, ile radości, ile szczerego i naprawdę głębokiego zadowolenia daje książka polska braciom z zagranicy, by ocenić, ile można zdziałać właśnie za pośrednictwem książki dla Wiary św. i dla Polski. Trudno opisywać wzruszenie i radość, jakie ofiara „Opieki” wywołała wśród naszych gości, dość powiedzieć, że 44 u-

nie polityczne organizacje, jak Związek Nauczycielstwa Polskiego, z którym Związek Strzelecki i Związek Młodej Wsi są w najściślejszych stosunkach, — lub jak Legion Młodych, który wyhołubił ten sam „patron”, co Związek Młodej Wsi i Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Dokądże więc młodzież harcerską ciągnie p. dr Michał Grażyński? I czy sfery opiekujące się harcerstwem uważają, że im wolno obojętnie patrzeć na ostatnie posunięcie prezesa Związku Harcerstwa Polskiego.

Nadużył on stanowiska prezesa ZHP, gdy podpisał porozumienie mające polityczny charakter i polityczne cele do osiągnięcia.

Uwagi „Głosu Narodu” o prezesie ZHP drze Grażyńskim same w sobie są słuszne; ale naszym zdaniem owe „grube nici” sięgają dalej i głębiej, — tam, gdzie się znajdują zakulisowe sprężyny poczynił lewicowych o odcieniu „sanacyjnym”.

czestników kursu zabralo 1366 książek i czasopism.

Ile więc materiału potrzeba, jakich ogromnych zbiorów i zapasów, by w nadchodzące święta Narodzenia Pańskiego przynajmniej każda rodzina polska mogła otrzymać wraz z opłatkiem chociażby jedną tylko książkę — i jedno czasopismo polskie.

Wszelkie w tym kierunku wysiłki i starania „Opieki” mały tylko będą mogły objąć wycinek, jeżeli nie pójdzie za staraniami zarządu Stowarzyszenia zgodny braterski wysiłek społeczeństwa. Dlatego „Opieka” apeluje teraz w przeddzień świąt Bożego Narodzenia raz jeszcze serdecznie i gorąco o polską książkę i polskie czasopismo na misję słowa polskiego na dalekich szlakach świata.

Wyciągnięte są ręce polskiego wychodźcy po te książki. Niechże one przemówią do serc i do ofiarności Macierzy. (Ofiary prosimy kierować pod adresem: Stow. „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie” — Poznań, Al. Marcinkowskiego 7.)

Zaręczyny. Zawiadamiamy wszystkich znajomych i przyjaciół o zaręczynach naszej córki Haliny z p. J. Wytwornym. Oboje są oszczędni i zawsze wytworni, gdyż noszą obuwie czyszczone wydajną pastą Erdal. Pasta Erdal konserwuje obuwie i nadaje mu cudowny połysk. Cz. Ż. Piękniccy. Tajemnica: Użyć jak najmniej pasty Erdal, ale polewować miękkim sukniem aż do lśniącego połysku.

Tg 21 702/3

Wyraźne uspokojenie w Palestynie

Jerozolima. (PAT) W Palestynie nastąpiło wyraźne uspokojenie. Jednak nadchodzą jeszcze wiadomości z różnych okręgów o odosobnionych zajściach.

W Jerozolimie zginął pewien Arab w chwili, gdy przygotowywał bombę.

Na jedną z ferm żydowskich dokonano napadu, gęsto ją ostrzeliwując. Zajście to nie pociągnęło ofiar.

Haifa. (ATE) Przewód naftowy z Iraku został uszkodzony niedaleko Nazaretu. Pomimo tego jednak napięcie w Palestynie zaczyna słabnąć.

Przemyt broni w Haifie

Londyn. (ATE) „Daily Herald” omawiając położenie w Palestynie, wspomina o przemyśle broni, prowadzonym na wielką skalę.

Jeden z oficerów angielskich w porcie Haifa, który obserwował statki zawijające do portu, wpadł na trop przemytników. Zakwestionował on ładunek cementu, ponieważ jednak nie

Jerozolima. (ATE) Samochód ciężarowy wiozący oddział policji angielskiej, został zaatakowany granatami ręcznymi w okolicy Skopus pod Jerozolimą.

Inny zamach bombowy wykonano na policję żydowską pod Safed. W obu wypadkach pociski eksplodowały zawczasem, tak, iż strat w ludziach nie było.

Jerozolima. (PAT) Klasztor cisza, jaka zwykle panuje dookoła kościoła betleńskiego, została zakłócona wymianą strzałów między terrorystami arabskimi a policją.

miął prawa przeprowadzić rewizji, polecił robotnikom wyładującym statek opuścić na ziemię rzekomo ładunek cementu. Okazało się wtedy, że paki zawierały znaczną ilość pistoletów w automatycznych, oraz naboju i innej amunicji.

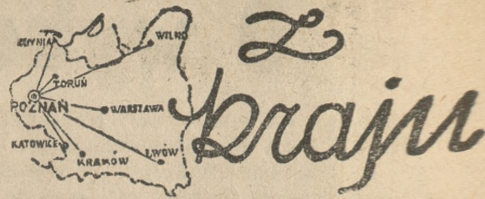
Władze policyjne natychmiast skonfiskowały ładunek.

B. starosta w więzieniu

Piotrków (Tel. wł.). Jak wiadomo, sensacyjny proces b. starosty Rogawskiego zakończył się skazaniem go na trzy lata więzienia. Jako środek zapobiegawczy zastosowano meldowanie się Rogawskiego dwa razy na tydzień w policji.

Obecnie władze sądowe postanowiły środek zapobiegawczy zmienić i Rogawskiego osadzono w areszcie.

Prawdopodobnie na decyzję odpowiednich władz wpłynął fakt ucieczki za granicę b. starosty Twardowskiego.

AFERA ŁAPOWNICZA NA ŚLĄSKU

Przed Sądem Okręgowym w Katowicach toczyła się sprawa karna przeciwko b. urzędnikowi tamtejszego urzędu skarbowego Rajmundowi Stodtko o branie łapówek i wzamian za to przemilczenie pewnych szczegółów. Stodtko przeprowadzał rewizję w biurach niemieckiej firmy Nostro i uważał pewne niedokładności przy ściąganiu podatku od dyrektorów, lecz nie doniósł o tym, wziąwszy za milczenie łapówkę. Stwierdził on również, że ci sami dyrektorzy pobierają drugie wynagrodzenia z Niemiec, od których także nie opłacali podatku.

Obaj dyrektorzy firmy Nostra, która budowała na Śląsku szkoły dla „Volksbundu”, schronili się po wykryciu afery do Niemiec. Stodtkę zaś skazał sąd obecnie na rok więzienia z darowaniem połowy kary na mocy amnestii

SKUTKI STRAJKU ŻYDOWSKIEGO W LUBLINIE

Stosując się do zarządzenia strajkowego na znak protestu przeciwko oddzielnym miejscom dla Żydów na wyższych uczelniach młodzież żydowska w pięciu gimnazjach prywatnych w Lublinie nie stawiała się na naukę. W związku z tym aż do dalszej decyzji kuratorium szkolnego wszyscy uczniowie żydowscy, którzy brali udział w strajku, zostali zawieszani w nauce. Wśród Żydów miejscowych wywołało to zarządzenie wielki niepokój.

SANATORIUM PRZECIWGRUŻLICZE W KIELECKIM

W Rabsztynie pod Olkuszem uruchomiono zakład leczniczy dla dzieci zagrożonych gruźlicą, wystawiony staraniem wojewódzkiego komitetu społecznego. Znajdzie w nim pomieszczenie 120 dzieci w wieku szkolnym. Opłata dzienna za utrzymanie, leczenie i naukę jest ustalona na 2 złote dla dzieci z woj. kieleckiego, a z innych województw 2.50 zł.

Przy porażeniu półstronnym uzyskuje się przez stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa obfite wypróżnienie. Zapytajcie się Waszego lekarza.
Tg 21 715

18-LETNI ŚWIĘTOKRADCA

Z parafialnego kościoła w Wieprzu pod Krakowem skradziono przed kilkoma dniami sprzęty kościelne dosyć znacznej wartości. Wszczęte natychmiast dochodzenia doprowadziły do ujęcia 18-letniego Stefana Noska jako sprawcy kradzieży. Ukrył on się w kościele podczas nabożeństwa różańcowego i w nocy dokonał kradzieży. Łup swój następnie w tecze zatopił w rzece Wieprzówce, gdzie go też odnaleziono. Młodocianego przestępcę oddano do dyspozycji władz sądowych.

GALY ZARZĄD BANKU PRZED SADEM

Po kilkumiesięcznych dochodzeniach obecnie zostało ukończone śledztwo w sprawie nadużyć w Towarzystwie Zaliczkowym w Chrzanowie oraz wpłynął do Sądu Okręgowego w Krakowie akt oskarżenia przeciwko sześciu członkom kierownictwa tej instytucji bankowej. Oskarżeni są dwaj dyrektorzy, kasjerka, urzędnik prowadzący dział pożyczek, oraz księgowy i jego pomocnik. Zarzuca się im przywłaszczenie sobie ogółem kwoty przeszło 750 tysięcy złotych. Dochodzą do tego jeszcze takie przestępstwa, jak fałszowanie bilansów, przerabianie weksli itp. Na rozprawę, która się niebawem rozpocznie, zawiązano kilkudziesięciu świadków.

MUZEUUM DIECEZJALNE W SANDOMIERZU

Dnia 26 bm. nastąpi poświęcenie i oddanie do użytku publiczności Muzeum Diecezjalnego w Sandomierzu, mieszczącego się w historycznym Domu Długosza. Fachowe kierownictwo nad urządzeniem muzeum miał dr K. Estreicher z Krakowa, z ramienia Kurii Biskupiej czuwał nad pracami ks. prał. E. Górski (KAP) a

LISTA OBRONCÓW LWOWA POLEGŁYCH 1918 R.

Nastąpiło ogłoszenie opartej na badaniach naukowo-histerycznych ostatecznej listy poległych w listopadzie 1918 r. obrońców Lwowa. Opracowane przez komisję weryfikacyjną Zw. Obrońców wraz z Tow. Straży Mogił Polskich Bohaterów i Kapitułą Krzyża Obrony Lwowa lista obejmuje 202 nazwiska poległych i zmarłych z ran „Orląt” lwowskich. W dniu 1 listopada lista będzie odczytana podczas uroczystego apelu na cmentarzu Obrońców Lwowa.

NA STUDIACH PRZYGOTOWAWCZYCH DO PRACY MISYJNEJ

Dziesięciu oo. franciszkanów, Polaków z Ameryki Północnej i dwóch rodowitych Włochów, przybyło do Lwowa do klasztoru oo. franciszkanów, by na Uniwersytecie Jana Kazimierza studiować teologię oraz język polski w celu przygotowania się do pracy wśród Polaków na wychodźstwie.

Potępienie polityki żywiołów rewolucyjnych

Po wyborach samorządowych we Francji

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

Paryż, 19 października.

Ostateczny wynik wyborów samorządowych, którym w tym roku nadano, jak wiadomo, specjalnie polityczne znaczenie, świadczy przede wszystkim o załamaniu się wpływów komunistycznych na szerokie masy. Jest zaś ono tym dotkliwsze, że komuniści wydali miliony na propagandę wyborczą, na broszury, afisze, ba, nawet na wyświetlanie tendencyjnych filmów i puszczenie w obieg niemniej tendencyjnych płyt gramofonowych. Tymczasem jak przedstawia się „zwycki” wynik? — Bardzo kiepsko. Posiadali bowiem dotychczas tylko 6 radnych generalnych, a teraz mogą co prawda poszczycić się 41, ale liczyli na 140. Socjaliści zaś posiadali 160 placówek, a teraz mają 234, ale reflektowali na jakich 280. Inaczej mówiąc należy uważać te wybory za powstrzymanie fali rewolucyjnych żywiołów we Francji.

Podczas ostatnich wyborów zamierzali socjaliści podkopać znaczenie Senatu. Nie mogą bowiem przebaczyć wysokiemu zgromadzeniu, że obalilo rząd ich żydowskiego bożyszczka. Ta walka przeciwko Pałacowi Luksemburskiemu była i jest tym charakterystyczniejsza, że większość jego stanowi lewica demokratyczna, czyli radykalowie. Wobec tego, szczeliny w formacji „frontu ludowego” stają się coraz poważniejsze, a to tak dalece, że przeciwko partii radykalnej, minister wojny Daladier wzywał radykałów — przed drugim głosowaniem — by wobec złej woli, okazywanej przez marksistów — utrzymywali swych kandydatów nie tylko przeciw komunistom, ale także przeciw socjalistom.

W tych warunkach jedność „frontu ludowego” została mocno zachwiana. Zaznaczyć zresztą należy, że i radykałki czystej wody (gdź istnieją i niezależni) utracili 41 pozycję. Tymczasem partie narodowe, na podstawie statystyk oficjalnych, zyskały ich 20. Na uwagę zasługuje fakt, że sama Społeczna Partia Francuska (dawny „Krzyż Ognisty”) zdobyła 10 nowych radnych generalnych.

Francja nie zamierza bynajmniej zbolszewizować się; poczucie narodowych interesów bierze górę. Niebawem zbiera się rada socjalistyczna, a z końcem miesiąca kongres radykalny. Przed areopagiem tych instytucji odbędzie się prawdopodobnie przeprowadzenie różnych delikatnych porachunków pomiędzy marksistami a radykałami. Niektórzy idą nawet tak daleko w swych przypuszczeniach, iż mniemają, że oficjalne zerwanie „frontu ludowego” jest już bliskie.

Radykałki popelnili niezawodnie wielki błąd zawierając alians z rewolucyjnymi formacjami. Nie zapominajmy bowiem, że socjaliści belgijscy, a teraz ostatnio angielscy, przeważającą większością głosów wypowiedzieli się przeciwko przymierzu z komunistami, a zgodzili się na nie jedynie francuscy radykałki. Bez ich udziału eksperyment Bluma, który tak zgubnie wywarł piętno we wszystkich dziedzinach życia narodowego, byłby niemożliwy.

Dzisiaj większość radykałów narodowych dąży do zerwania tego aliansu, przeciwnego interesom Francji. Ich radni generalni zostali po części wybrani z pomocą stronnictw narodowych, które w miejscowościach, gdzie mieli większość, naumyślnie nie przeciwstawiały im swoich kandydatów. Jest też możliwe, że już dokonywana się ewolucja w łonie partii radykalnej, uwidoczni się w całej pełni w

obradach jej przyszłego kongresu. W związku z tym właśnie niektórzy przewidują ewentualność utworzenia się w niedalekiej przyszłości rządu koncentracyjnego, czyli opierającego się na

większości radykalnej oraz partii centrowych, pomiędzy którymi „Alliance Démocratique”, której losami kieruje b. premier Flandin, zajmie czołowe miejsce.

I. B.

Odczyt ambasadora brytyjskiego

W ub. środę, dnia 20. bm., odbyło się w pięknie udekorowanej małej auli Uniwersytetu Poznańskiego uroczyste zebranie Towarzystwa Polsko-Angielskiego z udziałem p. ambasadora

przejawy charakteru brytyjskiego, zbadał i na ogół odparł zarzuty, jakie się w tym względzie podnosi. Zwrócił szczególną uwagę na znamienne cechy w usposobieniu i życiu Anglika: para-

Ambasador Sir Howard Kennard (z prawej) w towarzystwie wicekonsula brytyjskiego w Poznaniu, prof. B. W. A. Massey'a. Sir Howard wyjechał na polowanie w okolicach Jarcina jako gość księcia Radolina.

brytyjskiego Sir Howard Kennard'a.

Wobec licznie zgromadzonego audytorium zebranie zagał prezes Towarzystwa inż. I. Krause witając w serdecznych słowach p. ambasadora, który następnie zabrał głos celem wygłoszenia referatu o charakterze brytyjskim.

Cały szereg czynników złożył się na ukształtowanie brytyjskiego charakteru narodowego tak bardzo odróżniającego się od typu umysłowości kontynentalnej. Skład etniczny, otoczenie (charakter wyspiarski), klimat i rozwój historyczny — wszystko to zоставiło swój ślad w dziedzinie formowania się charakteru narodu brytyjskiego.

Z tego podłoża psychicznego wyrosły najbardziej trwale i cenne osiągnięcia ducha angielskiego: stworzenie imperium brytyjskiego, system rządów demokratycznych, dokonanie rewolucji przemysłowej w końcu XVIII-go i w XIX-ym wieku, wreszcie stworzenie i rozwój licznych rodzajów sportu.

Prelegent w sposób bardzo interesujący, a przy tym nie pozbawiony humoru poddał następnie analizie różne

doks. Ilustrował swe ciekawe uwagi zacytowaniem fragmentów z życia wybitnych Anglików, jak: Nelson, Wellington, Pitt młodszy, Charles Fox, Disraeli i Gladstone.

Sir Howard Kennard potrafił przez cały czas trwania swych wywodów trzymać na uwierzy uwagę słuchaczy i nagrodzony został długotrwałymi oklaskami.

Sir Howard Wiliam Kennard, urodzony 22 marca 1878 roku, w Brighton, wykształcenie pobierał w kolegiach Wixenford i Eton. Służbę w dyplomacji rozpoczął w 1901 r. jako attaché. Stopniowo przechodził wszystkie szczeble kariery dyplomatycznej na różnych placówkach zagranicznych: kolejno w Rzymie, Teheranie, Waszyngtonie, Hawanie, Tangierze (jako chargé d'affaires), ponownie w Rzymie już jako radca ambasady i chargé d'affaires.

W latach 1925—29 Sir Kennard był posłem w Beogradzie, 1929—31 w Sztokholmie, a 1931—35 w Bernie szwajc.

W dniu 7 stycznia 1935 r. objął ambasadę brytyjską w Warszawie po Sir William Erskine.

Przeciw nowym obciążeniom podatkowym

W ostatnim (48/49) zeszytce „Polityki Gospodarczej” zestawiono szereg głosów, wypowiadających się przeciwko nowym obciążeniom podatkowym. Poza streszczeniem znanego już i naszym Czytelnikom wywiadu prof. Krzyżanowskiego znajdujemy artykuł wybitnego ekonomisty krakowskiego, prof. Adama Heydla, przypomnienie wypowiedzianej w Senacie opinii b.

min. skarbu Ignacego Matuszewskiego oraz liczne głosy prasy, zajmującej jednolite stanowisko przeciw nowym podatkom.

Prof. Heydel w artykule swoim nawiązuje na wstępie do panującej w Anglii zasady „obrony ludności przed zakusami korony”.

„By podnieść tę zasadę do takiego znaczenia — pisze prof. Heydel — trzeba mieć

we krwi zrozumienie życia gospodarczego i właściwy pogląd na wiażące się z nim zagadnienia moralne. Nie uzna jej ktoś, kto na fabrykę państwową albo na las państwowy patrzy ze złą rozczuleniem, a na prywatną fabrykę lub na prywatny las — z grymasem niechęci. Nie zrozumie jej ten, kto nie pamięta, że z mozolnie składanych w gospodarce prywatnej groszy i złotych, przybywają buty i mleko i książka dla dziecka, a z tych samych groszy i złotych, przelanych do kasy skarbowej, powstają — niestety często — sterty makulatury. Nie usprawiedliwi zdrowej angielskiej zasady ten, kto nie rozumie, że moralnie jest zarabiać, kalkulować, spekulować, dorabiać się i ciulać, że moralnie jest szukać najlepszej lokaty i najwyższego zysku, że moralnie jest kapitalizować i rozsądnie wydawać, bo to, a nie co innego, podnosi gospodarce społecznej i kulturze — natomiast niemoralnie jest planować chimeryczne projekty, wytrącać broń z ręki tym, którzy walczą o dobrobyt, sypać piasek w koła maszyny ekonomicznej, latać pieniędzmi podatnika deficyt przedsiębiorstw państwowych.”

I przypominając fakt, iż angielski minister skarbu wystąpił sam z inicjatywą obniżenia stawek podatkowych, zapytuje autor:

„Kto, gdzie, kiedy uznał w Polsce za wskazane obniżyć sumę podatków? Wpływy malały, ale stawki podnoszono, lub wyszukiwano nowe źródła podatkowe.”

Nie kwestionując celów i potrzeb państwowych, należycie rozumianych, autor pragnie rozpatrzyć środki, którymi się te cele da osiągnąć oraz ustalić hierarchię tych środków. Pisze więc:

„I skoro mi powiadają: podwyżka podatków, to muszę zapytać: czy niema środków lepszych — moralniejszych i bardziej wydajnych? Podwyżka podatków jest bowiem ostatecznym złem — po które byliby wolno sięgnąć tylko wówczas, gdyby wszystkie inne zawiodły. Nie wolno jej sankcjonować ekonomicznie polskiemu, dopóki istnieje w Polsce inna niezalutwana kwestia: dopóki wloką się za gospodarką polską, jak ciężka kula u nogi, przedsiębiorstwa państwowe.”

Przedsiębiorstwa te, stanowiące 13 pct — 20 pct majątku społecznego w Polsce, dały skarbowi w ciągu lat 1926—1936 sumę 868 milionów złotych. (Dr T. Bernadzki: Przerosty Etatyzmu, II wyd., str. 111).

„Przeciętny wynik skarbowy wynosi zatem 87 milionów złotych rocznie.

„Jeżeli mają rację ci, którzy szacują, przedsiębiorstwa państwowe tylko na 13 pct majątku społecznego, to przy tej samej rentowności całość dochodu społecznego (z majątku) wynosiłaby około 800 milionów!”

„Czyż trzeba jeszcze rozwozić się nad tym, jakie źródło korzyści dla skarbu wynikłoby z częściowej choćby wyprzedaży i częściowego rozdzierżawienia tych przedsiębiorstw? Jakie rozszerzenie podstawy podatkowej uzyskałby skarb, gdyby je choćby rozdarował!”

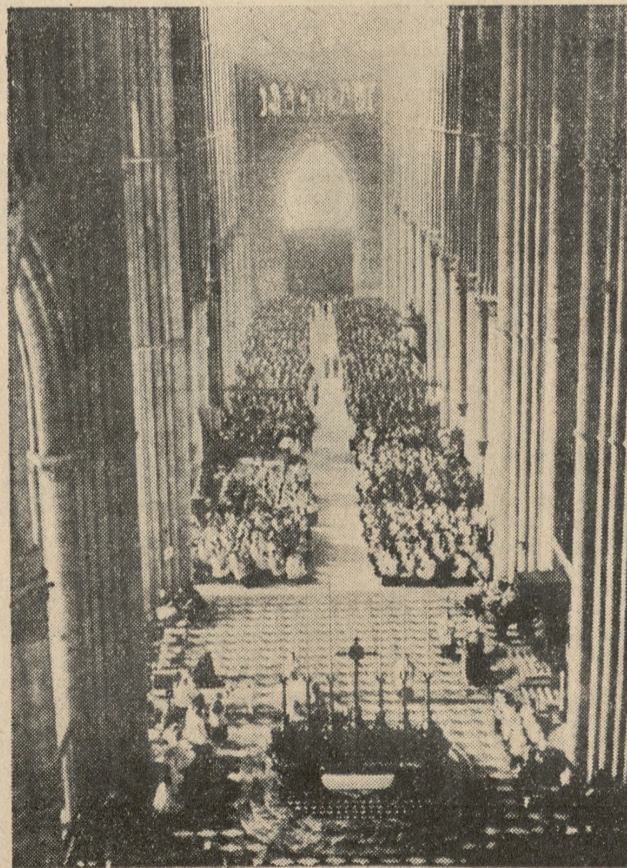
„Podwyżka podatków jest oczywiście łatwiejsza. Ale byłaby ekonomicznie szkodliwa. To rzecz bezsporna.”

Wywodom autora trudno odmówić słuszności, tak są przekonujące. Czy przekonają jednak one tych, których przekonać powinny?

Uporczywe zaparcie, nadmierny rozkład i fermentacja w jelitach oraz nadkwasowość soku żołądkowego przemijają szybko i pewnie przy użyciu naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Zapytajcie się Waszego lekarza.
Tg 21 716

POŚWIĘCENIE KATEDRY W REIMS

Słynna katedra w Reims, która w czasie wielkiej wojny zniszczona została przez Niemców, co wywołało głośnie oburzenie w całym świecie na barbarzyństwo „kulturträgerów” — w tych dniach wskrzeszona została w dawnej świetności. 19 bm. odbyło się uroczyste poświęcenie odrestaurowanej świątyni z udziałem nuncjusza apostolskiego w Paryżu mgr. Valerio-Valeri, arcybiskupa Reims kard. Suharda i wielu innych dostojników kościelnych Francji.

Strajk robotników leśnych w pow. czarnkowskim

Czarnków. — W tych dniach wybuchł w nadleśnictwie państwowym Bachorzewo i Drawsko strajk robotników leśnych, którzy domagają się podwyżki dotychczasowych zarobków o 10 groszy na godzinę. Dotychczasowe bowiem płace dla robotnika wynosiły 25 gr na godzinę, a dla robotnicy 18 groszy.

Należy się spodziewać, że Dyrekcja Lasów Państwowych oraz Inspektorat Pracy zajmą w tej sprawie odpowiednie stanowisko, stwierdzić bowiem należy, że istotnie zarobki robotnicze w nadleśnictwach są głodowe.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Piątek | Sobota
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Korduli p., Filipa | Seweryna
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Przybysławy | Łastymira

Słońca: wschód 6,28, zachód 16,44
 Długość dnia 10 godzin 16 minut
 Księżyca: wschód 18,12, zachód 9,51
 Faza: 3 dzień po pełni

Październik
22
Piątek

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Pościśle: 15-60 i 28-36
 Pościśle taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeź. 77-08; Kliniki przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świętokrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.

Poczt. biuro zlecań: 49-28. Zegarynik: 07. Centr. miedzyn. 00. Inf. tel. 09. Biuro napr. 08. Inform. dworc. 67-41. Dw. autob. 67-19. Lotnisko 78-45.

Woda w WARCIE

poziom — 2 cm (średnia żeglowna + 1 m) temper. wody + 9,2

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. św. Marcina, ul. Fr. Ra-tajczaka 12; Apt. Zielona, ul. Wrocławska 31; — Apt. pod Białym Orłem, St. Rynek 41; — Apt. Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1; — **Jeżyce:** Apt. pod Opactwem ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszica 1); — **Lazarz:** Apt. im. Matejki, ul. Matejki 1; — Apt. Plucińskiego, ul. Marsz. Focha 72; — **Wilda:** Apt. przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3; — **Solacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — **Górczyn:** Apt. Karpińskiego, Marsz. Focha 158; — **Debiec:** Apt. przy ul. Dębieckiej 6; — **Poznań-Wschód:** Apt. przy Krzyżu, ulica Główna 53; — **Staroleka:** Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 21 października 1927 r.

Odbył się zjazd przedstawicieli Kół Miast Zachodniej Polski. — Rozpoczął swe 4-dniowe obrady IX ogólny zjazd Związku Miast Polskich, z udziałem 600 burmistrzów z całej Polski. Ze zjazdem połączony był obchód 10-lecia Związku. — Przybył z Paryża samolotem sławny pilot francuski Givout.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 21 października 1837 r.

W obwodzie regencji poznańskiej w miesiącu wrześniu zmarło 10 osób wskutek nieszczęśliwych wypadków; między nimi pewna rodzina, składająca się z pięciu osób, otrula się przez spożycie grzybów (muchomorów); 6 osób popełniło samobójstwo. — Pożary zniszczyły cztery domy i jedną stajnię.

OSOBISTE

— * **Egzamin sędziowski** przed Państwową Komisją Egzaminacyjną dla sędziów przy Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu zdali pp.: Henryk Anders, Roman Głowczewski, Lech Huba, Józef Jan, Łucjan Jezierski, Ignacy Kozłowski, Władysław Kufel, Zdzisław Macheta, Józef Matysiak, Józef Muzalewski, Stanisław Muszyński, Kazimierz Ossowski, Łucjan Pałędzi, Jan Maciej Pomorski, Alfred Scharfenberg, Zbigniew Tłok, Edmund Węgierek i Albert Zarach. (jr)

— * **Srebrne gody** obchodzą w najbliższą sobotę Jan i Salomea Kubiakowie, zamieszkali w Poznaniu przy Rynku Łazarzkim 6 m. 6. Msza św. na intencję jubilatów odbędzie się tegoż dnia o godzinie 7 rano w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu.

WYSTAWY

— * **Wystawa projektów gmachu B. G. K.** Dyrekcja Banku Gospodarstwa Krajowego, która projektuje w Poznaniu

Ukrócić harce rowerzystów

Stwierdzić należy, iż mimo odnośnych przepisów większość rowerzystów w Poznaniu, szczególnie w ostatnich czasach, stała się postrachem nie tylko przechodniów, ale również i pojazdów mechanicznych.

Rowerzyści jeżdżą poprostu jak chcą. Nie obchodzą ich nic tablice jednokierunkowe (np. pl. Nowomiejski), ani to, iż chodniki przeznaczone są dla pieszych (np. górna część ul. Dąbrowskiego). Na zakrętach rowerzyści ścinają narożniki, a bardzo wielu z nich jeździ ulicami naszego miasta w wariackim tempie, tak, jakby to były wyścigi. Dodać jeszcze należy, że wieczorami nierzadkie są wypadki, iż rowerzyści jeżdżą bez światła.

Nic więc dziwnego, że mnożą się wypadki spowodowane nieprzepisową jazdą rowerzystów. Przypominamy najeżdżanie śp. Heleny Brownsfordowej przez nieznanego cyklistę, który pośrednio spowodował zgon tej zasłużonej działaczki. Nie dalej jak we wtorek przy zbiegu ul. Dąbrowskiego i Prusa rowerzysta wpadł pod samochód, który połamiał mu nogi.

Uważamy, iż władze administracyjne winny dopilnować przestrzegania przepisów, mających na celu unormowanie komunikacji rowerowej w naszym mieście.

Proces braci Paechów toczyć się będzie w Poznaniu

Sąd przeprowadził wizję lokalną i odroczył rozprawę celem powołania biegłego

Sieraków. (Tel. wł.) Wczoraj o godz. 11 w sali posiedzeń Rady Miejskiej rozpoczął się proces przeciw braciom, 34-letniemu pomocnikowi rzeźnikiemu Albinowi Paechowi i jego bratu, 49-letniemu mistrzowi rzeźniczemu Karolowi Paechowi, oskarżo-

nie zbrodni nad Wartą. Wizja lokalna trwała do godz. 13.30.

Rozprawę wznowiono o godz. 15 i na wniosek oskarżyciela publicznego odroczone ją do dnia 26 bm. celem powołania dalszych świadków oraz biegłego dra Łaguny, który przeprowadzał sek-

Trybunał przeprowadza wizję lokalną nad Wartą. Na zdjęciu widoczni oskarżeni Albin (X) oraz Karol (XX) Paechowie. Z tyłu tłumy ciekawych.

(Foto „Tade“-Sieraków)

nym o to, że 21 maja 1937 r. w Sierakowie w zamiarze pozbawienia życia swego brata Franciszka wrzucili go do Warty, skutkiem czego utonął.

Trybunał w składzie: przewodniczący — wiceprezes S. O. Sosiński, wotanci — sędziowie dr Stachowski i Ostrowski, na wniosek podprokuratora Kaczorowskiego zarządził o godz. 11.30 wizję lokalną. Udano się więc na miej-

scę zbrodni nad Wartą. Na zdjęciu widoczni oskarżeni Albin (X) oraz Karol (XX) Paechowie. Z tyłu tłumy ciekawych.

OBCHODY

— * **50-lecie „Stelli“ w Berlinie.** W dniu 24 bm. w Domu Polskim w Berlinie (Dresdenerstr. 52) Towarzystwo „Stella“ urządza uroczysty obchód 50-tej rocznicy istnienia tej zasłużonej na wychodźstwie w Niemczech organizacji.

— * **W 5-tą rocznicę istnienia Koła Absolwentów Dokszt. Szkoły Kupieckiej** odprawi się msza św. o godzinie 9 w kościele św. Michała. O godzinie 10,30 uroczyste posiedzenie w auli Gimn. Kupieckiego (ul. Śniadeckich 54-58). Po uroczystym zebraniu nastąpi otwarcie wystawy prac koleżanek i kolegów w Ognisku M. G. K., a o godz. 17 herbatka towarzyska w świetlicy M. G. K. (o)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Poparzenie wrzątkiem.** W mieszkaniu przy ul. Piaskowej 2 poparzyła się dziś rano wrzącą wodą 25-letnia Jadwiga Fryska. Pogotowie udzieliło p. Frysce pomocy lekarskiej i pozostawiło ją w leczeniu domowym. (kl)

KRONIKA MIEJSCOWA

2 wycieczki do BERLINA na WYSTAWĘ ŁOWIECKĄ w terminie od 7—14. 11. 37 i od 14—20. 11. 37. **Cena zł 70,—.** Marki niemieckie zapewnione. Informacje i zapisy „ORBIS“, Pl. Wolności 3. n 51 656

— * **Z wydziału śledczego P. P. w Poznaniu.** Kierownik wydziału śledczego Policji Państwowej w Poznaniu komisarz Alfons Nowakowski został w dniu 20 bm. zawieszony w urzędowaniu. Obowiązki kierownika wydziału śledczego pełni obecnie dotychczasowy zastępca, podkomisarz Tołwiński. Komisarz Nowakowski urzędował w Poznaniu od roku 1930. Ostatnio komendę P. P. w Poznaniu lustrował inspektor komendy głównej Policji Państwowej w Warszawie.

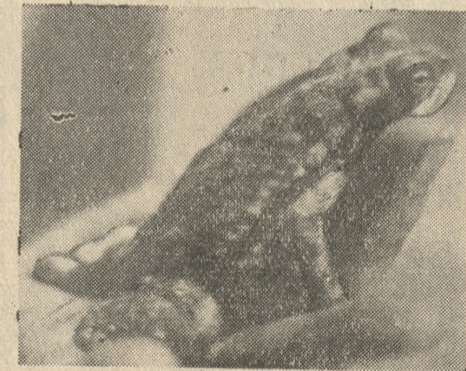
— * **Poświęcenie zakładu Sióstr Niepokalanej.** Podczas swojej ostatniej bytności w Poznaniu J. E. ks. biskup Radoński z Włocławka dokonał w ubiegłą niedzielę poświęcenia nowo wybudowanego zakładu Zgromadzenia Sióstr od Niepokalanej Marii, mieszczącego się w Poznaniu przy ul. Tomickiego 3. W zakładzie, w którym siostry prowadzą przedszkole kursy zawodowe i gdzie ma-

ją pomieszczenie dla rzydentek, dostojnego gościa przyjmowała przełożona siostra Stanisława, a dzieci powitały go śpiewem.

Zaznaczyć należy, że dom macierzysty Sióstr od Niepokalanej Marii znajduje się we Włocławku.

— * **Z Pogotowia Lekarskiego 55-55.** Nadzwyczajne walne zebranie delegatów Okręgu Wielkopolskiego Związku Lekarzy P. P. uchwaliło w dniu 17 października 1937 r. kwotę 10 000 złotych na zakup nowoczesnego samochodu osobowo-sanitarnego dla Pogotowia Lekarskiego Związku Lekarzy P. P. w Poznaniu — telefon 55-55. Jest to najnowszy typ samochodu sanitarnego, przeznaczony dla przewozu lekarza i chorego w pozycji leżącej, ze specjalnym resorowaniem, które usuwa wszelkie wstrząsy podczas jazdy.

— * **Żaby brazylijskie w palmiarni.** Jak wiadomo, przed rokiem jeden z oficerów „Pułaskiego“ ofiarował palmiarni w Parku Wilsona pięć rzadkich żab brazylijskich. Plazy, zmizerowane po dalekiej podróży morskiej, przyszły do siebie i nabrały dobrego wyglądu, prócz jednej, która na samym początku była bardzo słaba i po kilku dniach zakończyła swój

Jedna z żab brazylijskich, zamieszkujących palmiarnię.

żywoł. Dwie żaby wypuszczone zostały w działle roślin zwrotnikowych, druga część w pawilonie przyległym. Ostatnio pałac, kontrolujący nocą temperaturę, spotkał jedną z żab w środkowym pawilonie, drugą na przeciwnym końcu palmiarni, to jest w kaktusowni, resztę w pozostałych szklarniach. Żaby brazylijskie, wędrując po całej palmiarni, odzyskują się od czasu do czasu — zwłaszcza w pory poprzedzające dni deszczowe i wówczas, idąc za głosem, można je zobaczyć skrzętnie ukryte wśród roślin. Zjadając mszyce, mrówki i drobne robaczki, żaby „użyły“ w dwójnasób. (a)

KRONIKA TURYSTYKI

Atrakcją sezonu jesiennego będzie pierwsza zabawa chóru miesz. im. K. Szymanowskiego, która odbędzie się w sobotę, 23. bm. w odnowionych salach Domu Rzemieślniczego. Zaproszenia otrzymać można w firmach: Kastor, św. Marcin 55, Majowski, G. Wilda 71, Maćkowiak, M. Focha 41, Frackowiak, Kraszewskiego 16, Piński, G. Wilda 17. Wstęp 1,— zł. zg 28 0881 2

Złoci się polska jesień...

Związek Popierania Turystyki w Poznaniu urządza w niedzielę, 24. 10. całonocną wycieczkę jesienną w piękne okolice Rogoźna, Chodzieży, Ujścia, Czarnkowa i Lubaszy. Droga wycieczki prowadzi przez piękne jeziora, lasy, wzgórza morenowe, nad doliną Noteci i wzdłuż granicy Państwa Polskiego. Msza św. odprawi się w Rogoźnie. Bilety na autobus sprzedaje w cenie 6,50 zł (w tym obiad) portier Hotelu Bazar przy Al. Marcinkowskiego 10 do soboty godz. 18. Wycieczka wyjeżdża sprzed Bazaru w niedzielę, punktualnie o godz. 8. Prowadzi wiceprezes Z. P. T. Prof. Jan Kilarski. Weź udział we wycieczce, poznasz piękną część Wielkopolskiej Ziemi!!!

zg 1307

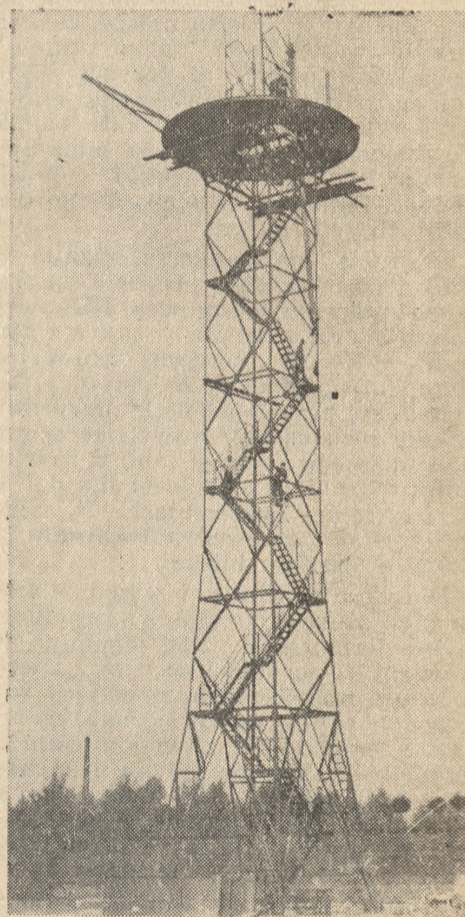
Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca **bezpłatnie** salę do zabaw i **pokoje klubowe** na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. Ng 28 0297

Wieża spadochronowa na ukończeniu

Prace montażowe przy wieży spadochronowej L. O. P. P. na placu przed łazienkami miejskimi trwają nieprzerwanie.

W obecnej chwili wysokość jej dochodzi do 42 metrów.

Jak się teraz dowiadujemy wieża będzie gotowa jeszcze w tym tygodniu, jednak poświęcenie jej nastąpi prawdo-

Obecny stan budowy wieży

podobnie w niedzielę, dn. 7 listopada. W dniu tym przewidziane są skoki przeszkolonych uprzednio skoczków.

W skokach spadochronowych będą szkoleni w pierwszym rzędzie piloci szybowcowej kategorii C i B. Kurs obejmie 6 godzin teorii, 16 godzin przewijania spadochronu i 10 skoków spadochronowych. Następnie L. O. P. P. wyszkoli kandydatów na skoczków spośród swoich członków.

Niezależnie od tego odbywać się będą z wieży skoki propagandowe, z których będzie mógł skorzystać każdy za niewielką opłatą.

Opłata za kurs przeszkoleniowy wyniesie 3 złote dla członków L. O. P. P., natomiast opłata za skoki propagandowe 50 groszy.

KRONIKA SĄDOWA

— * **Umorzona sprawa.** Prokurator Sądu Okręgowego w Stryju umorzył sprawę przeciw Leopoldowi Leibrockowi w Poznaniu, któremu zarzucano nakłanianie świadków do fałszywych zeznań. Leibrock, który przesiadził trzy tygodnie w więzieniu śledczym w Poznaniu, został zwolniony z aresztu z braku dowodów winy. (x)

Unikajmy żydowskich słodczychoinkowych

W związku ze zbliżającym się okresem handlu przedświątecznego i zakupami dokonywanymi już przez właścicieli składów, „Zrzeszenie Kupców Branży Cukrów, Czekolady i Owoców w Poznaniu” zwraca uwagę na ozdoby choinkowe z czekolady i cukru takich firm żydowskich, jak Helvetia, Pischinger, Tryumf, Suchard, Schramek, Branka itp. Przedstawiciele tych żydowskich fabryk w ubiegłym roku zasypali składki poznańskie swoimi wyrobami.

Obecnie, w nadchodzącym sezonie gwiazdkowym, czynny jest już na terenie Poznania np. przedstawiciel Żyd żydowskiej fabryki Schramek, która usiłuje znowu zarzucić Poznań swoimi wyrobami.

Żydowskie słodczychoinkowe winny być zastąpione przez wyroby choinkowe firm czysto chrześcijańskich, które w tym roku nastawiły swoją produkcję na ten rodzaj wyrobów.

Kupcy nie powinni nabywać żydowskich słodczychoinkowych, tym bardziej, że uświadomione społeczeństwo żąda na nadchodzący okres świąteczny — wyrobów choinkowych firm chrześcijańskich, wyrobów, które są prowadzone, względnie będą prowadzone w okresie Bożego Narodzenia przez członków „Zrzeszenia Kupców Branży Cukrów, Czekolady i Owoców w Poznaniu”. Składy te oznaczone są znanym wszystkim godłem Chrześcijańskiego Związku Zrzeszeń Kupieckich.

Wójt z Szubina pod zarzutem nadużyć

Szubin. (sz) Przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Szubinie toczyła się rozprawa przeciwko b. wójtowi Wójtostwa Szubina i Królikowej emeryt. podkom. Straży Granicznej Bronisławowi Popielowi. Oskarżonemu, którego broni adw. Zagrodzki z Kcyni, zarzuca się szereg nadużyć i malwersacji.

Z przewodu sądowego wynikało, że oskarżony nie prowadził żadnych ksiąg dochodu i rozchodu, nie prowadził kontroli funduszu bezrobocia, akta i dowody przechowywał zamiast w archiwum, w niezamkniętej stodole, pobierał na rozjazdy w celu zakładania oddziałów „rezerwistów”, Z. S. itp. diety z funduszu Zarządu Gminnego, urządził na koszt gminy poświęcenia świetlic, a nawet z tej okazji bankiet za kwotę 150 zł.

Osk. Popiel do winy się nie przyznał i zastawał się rzekomym poleceniem inspektora samorządu i starosty powiatowego, tymczasem świadkowie zaprzeczyli temu.

Sąd po całodziennym przesłuchaniu kilkadziesiąt świadków, m. i. starostę pow. Dąbrowskiego, burmistrza Barczyńskiego, insp. Kłodzińskiego, wyznaczył dalszy ciąg rozprawy na dzień 29 bm. godz. 9.

Akademia mariańska i nabożeństwo ekspiacyjne

Akademia mariańska ku czci Matki Boskiej Różańcowej wraz z nabożeństwem dziękczynnym i ekspiacyjnym, urządzona staraniem Zw. Sodal. Mariańskich, odbędzie się w piątek, dnia 23 bm. o godz. 18 w związkowej sali solicyjnej. Wszystkie sodaliczki mariańskie biorą w niej oficjalny udział wraz ze swymi szwandarami.

Akademii zaszczyca swą obecnością J. E. ks. biskup Dymek. Słowo wstępne wygłosi Moderator Generalny ks. prałat Prądzyński, referat ks. prof. Kruppiak, śpiewać będzie chór pod batutą p. W. Dorożały. Podczas nabożeństwa o godz. 19.30 w kościele św. Marcina kazanie wygłosi ks. Słopczyk, dyrektor zgromadzenia Księży Salezjanów.

Z DNIA

— * **Przyjazd nowego wicewojewody do Poznania.** Wczoraj o 13.53 pociągiem pośpiesznym z Warszawy przyjechał do Poznania nowy wicewojewoda poznański Łepkowski. Na dworcze witali nowego wicewojewodę starosta grodzki mgr. Głodowski, komendant P. P. Reszczyński, sekretarz wojewody Drwęski, dyr. Okoniewski i inni. (sk)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Być może, że i tu się zjawi.** W okolicach Lwowa grasuje oszust obliacyjny, który przedstawia się jako urzędnik skarbowy z Warszawy, delegowany dla przeprowadzenia rewizji pożyczek konwersyjnych. Oszust opowiada, że pożyczki z 1924 r. zostaną wymienione na pożyczki konsolidacyjne i zabiera takowe celem wymiany.

M. in. osobnik ten poszkodził 68-letnią Agnieszkę Surmak w Siemowie pod Przeworskiem na 300 zł i 70-letniego Andrzeja Petryniego, od którego wyłudził obligacje na kwotę tysiąca zł. W jednym wypadku oszust obiecał pożyczkę konsolidacyjną na 500 zł, a w drugim na 2 tys. zł. Oszust podpisał kwity niezbytelnie i polecił interesantom zgłosić się w kasie skarbowej w Przeworsku.

Jest bardzo możliwe, że oszust ten pojawia się i w innych stronach Polski. (R-r)

21 października 1937

Temperatura 7 godz. + 4,2, 13 godz. + 13,8.

Ciśnienie 7 godz. 756,8 mm. umiarkow. 13 godz. 755,8 mm. tendencja barom.: ciśnienie spada

Zachmurzenie 7 godz. pogodnie 13 godz. pogodnie

Wiatr 7 godz. kierunek połud.-wsch., szybkość 5 m/s. 13 godz. kierunek połud., szybkość 5 m/s. Temperatura w dniu 20 października rb. była: najwyższa + 14,5 o godz. 15 najniższa + 3,8 o godz. 6,45

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Po rannych mgłach, które miejscami zalegać będą do południa, pogodnie i ciepło.

Z WIELKOPOLSKI

— * **LESZNO.** Zrzesz. Chrześc. Kupców Samodzielnych uchwalilo na swym ostatnim zebraniu ufundować szereg nagród wyłącznie dla mieszkańców Leszna i okolicy, którzy wezmą udział w konkursie propagandowym pod hasłem „Swoje tylko do swego”, rozpisany przez Wlkp. Zw. Chrz. Zrzeszeń Kupieckich. Dla opracowania szczegółów wyłoniono komisję, która tworzą pp.: Trendowicz, Buliński, Samolewski i Mocek.

— **Nadzwyczajne walne zebranie Tow. Ogrodu Działkowego im. Stan. Leszczyńskiego** wybrało nowy zarząd na rok 1937-38, który tworzą pp.: Sztul — prezes, Spychał — wiceprezes, Skrzypczyński — sekretarz, Rejsner — skarbnik, Grajewski, Nowackiewicz, Diesteheft — ławnicy zarządu.

— **W piątek 22 bm.** wystawia Teatr Narodowy z Poznania w Hotelu Polskim komedię „Paniątka z kabaretu”. (lr)

— * **MOGILNO** Pod hasłem „Mogilno bez Żydów” Stronnictwo Narodowe w Mogilnie z dn. 18 bm. rozpoczęło dwutygodniowy bojkot sklepów żydowskich. Młodzi S. N. przeprowadzają spokojny, lecz skuteczny bojkot. Równocześnie w całym powiecie mogileńskim odbywa się bojkot sklepów żydowskich.

PROSIMY

o odnowienie prenumeraty za „Kurier Poznański” za miesiąc listopad lub od razu do końca roku (za pozostałe dwa miesiące) — jak kto woli i może.

Zamówienia na „Kurier Poznański” przyjmują wszystkie poczty i wszyscy listowi w całym kraju.

Chcąc odbierać „Orędownik” od 1 listopada w dalszym ciągu bez przerwy, prosimy o odnowienie zamówienia **przed 25 bm.**

— * **OSTRÓW.** W sprawie podręczników szkolnych wystosowali rodzice dzieci szkół powszechnych w Ostrowie do Kuratorium Okręgu Szkolnego zbiorowy memoriał, który m. in. domaga się ze względów wychowawczych jak i ze względu na trudne położenie finansowe większości rodziców ostatecznego ustalenia podręczników szkolnych na okres przynajmniej sześciolatni. Dalej proszą rodzice o wydanie takich podręczników, które by zawierały w całości materiał kursu A i B, a nawet i C i o wcześniejsze ustalenie nowych wydań tak, by w ciągu wakacji mogły dzieci zaopatrzyć się w podręczniki szkolne. Wreszcie proszą o zniesienie obowiązku zakupywania przez dzieci szkolne lektury uzupełniającej.

— **Na stadionie ostrowskim** odbyły się ubiegłej niedzieli międzyklubowe zawody motocyklowe przy dużym zainteresowaniu publiczności. Na starcie stanęło 12 maszyn. Duża sensacja wywołała p. Dwornikowa z Rawicza, która jako jedyna kobieta brała udział w zawodach motocyklowych. W finale maszyn turystycznych zwyciężył Kaczmarek — Ostrow 1:52 przed Olejniczakiem — Rawicz 2:6,2; na trzecim miejscu uplasowała się p. Dwornikowa — Rawicz w czasie 2:12. W kategorii maszyn sportowych (3 okrężeń) pierwsze miejsce zajął Szram Fritz — Rawicz (BMW 750) 1:45 przed Szramem Rudolfem — Rawicz (BMW 750) 1:58 i Dwornikiem — Rawicz (MSW 350). W biegu pocieszenia wygrał Olejniczak — Rawicz przed Dwornikową — Rawicz i Grzebnowskim — Pleszew. W czasie wyścigu wydarzyły się dwa wypadki, na szczęście w skutkach niegroźne. Zawodnicy Orplik i Nowacki na skręcie wpadli na barierę i doznali lżejszych obrażeń. (os)

— * **WRZESZŃ.** Srebrne gody małżeńskie obchodził dnia 26 bm. pp. Franciszek i Stanisława z Klamrowskich Koszów ze Wrześni.

Gdybyście mogli zapytać Lekarza - Opiekuna PIĘCIORACZKÓW KANADYJSKICH „PALMOLIVE” Oświadczyłby...

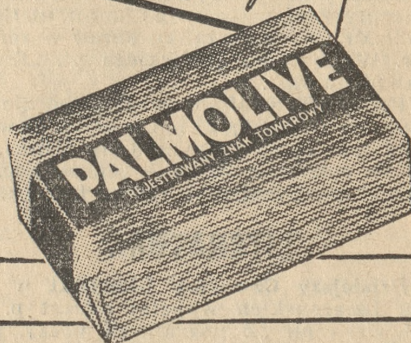
SPÓJRZCIE na te pięć ślicznych małych dziewczyn... a następnie pomyślcie, jak delikatnymi istotkami były one 3 lata temu. Mycie ich stanowiło prawdziwy problem! Miały one najdelikatniejszą skórę, jaka kiedykolwiek ujrziała światło dzienne.

Dr. Dafoe ten doświadczony lekarz wiejski, kąpał je wówczas w czystym oleju oliwkowym. Wiedział on, że nie ma nic łagodniejszego i myjącego bardziej gruntownie. Oto dlaczego Pięcioraczki używają obecnie oleju oliwkowego, myjąc się mydłem Palmolive.

Czy może Pani otrzymać lepszą radę od rady Dr. Dafoe? To słynne mydło piękności kosztuje tak niewiele, że miliony kobiet używa go zarówno do kąpieli, jak i do twarzy. Cera Palmolive jest synonimem promiennej, uroczej młodości.

Dla utrzymania pięknej cery używajcie tego idealnego mydła wybranego dla Pięcioraczek.

Po przyjeździe na świat i przez pewien czas potem, Pięcioraczki kanadyjskie kąpane były w oleju oliwkowym...
Z chwilą, gdy można je było kąpać w wodzie z mydłem, wybraliśmy wyjątkowo do codziennej kąpieli tych sławnych w całym świecie dzieci.
Allan Roy Dafoe

Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się tego samego dnia o godz. 8.45.

— **W czwartek, dnia 21 bm. o godz. 20** odbędzie się w sali Hotelu Polskiego zebranie Tow. Kupców z współudziałem prelegenta z Poznania.

Z POMORZA

— * **DZIAŁDOWO.** Wskutek nieszczęśliwej śmierci Zofia Semrau z Inowrocławia opuściła męża udając się wraz z dzieckiem do Działdowa, do swej siostry. W kilka dni później mąż przybył do Dz., chcąc zabrać żonę z powrotem do domu, a spotkawszy się z odmową, zadał jej brzytwą kilka niebezpiecznych cięć. Epilog tej krwawej tragedii małżeńskiej rozegrał się przed sądem, który gwałtownego męża skazał na 1 rok i 6 miesięcy więzienia. (gr)

— * **GRUDZIĄDZ.** W Turznicach, największej z parcelacji polskiej osadzie powiatu grudziądzkiego, wystawiono staraniem tamtejszych

Aires, skąd zacznie podróż powrotną. Przybycie „Pułaskiego” do Gdyni przewidywane jest dopiero 13 grudnia.

Składki i pokwitowania

złożono w administracji pisma naszego dalsze ofiary, a mianowicie:

Na Fundusz podróżnika śp. Kazimierza Nowaka	
Sędzia Waclaw Jonsik, Poznań	1,— zł
W. Grodzki, Poznań	3,— „
Mieczysław Matuszewski, Chica-go, Am. Póln.	5,— „
Aleksander Metler, Poznań	0,50 „
Florian Michałowski, Puszczykowo	2,— „
Antoni Mielcarek, Puszczykowo	1,— „
Wiktor Bączkowski, Poznań	1,— „
Bronisław Morawski, Taczanów	5,— „
Klemens Szulczyk, Taczanów	5,— „

razem z poprz. pokwitowanymi 208,50 zł

Na pogorzalców wsi Roszki-Ziemaki
Jan Mrowiński, Gdynia 3,— zł
Jędrzejewski, Cieżkowo 1,50 „

razem z poprz. pokwitowanymi 3757,29 zł

Na pomnik Serca Jezusowego: M. K. z podziękowaniem za otrzymane łaski i prośba o pomoc 2,50, N. N. 1,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 100,50 zł.

Na budowę mauzoleum weteranów 1863 r.: Grono czytelników 10,—, razem 10,— zł.

Na sztandary dla pułków artylerii: Kazubek 2,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 14,— zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 20 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Artysta-malarz Wacław Taranczewski i nauczycielka Wanda Hryniewiecka; kupiec Bronisław Koszewski w Obornikach i krawcowa Zofia Szablewska, owdowiał urzędnik samorządowy Stanisław Domański w Włoszczowie i bibliotekarka Zofia Wituska; robotnik Stanisław Kapitaniak w Siekierkach Wielkich, pow. średzki, i robotnica Janina Walkowiakówna; krawiec Władysław Jarosławski i ekspedientka Maria Golakówna; mistrz obuwiczny Zdzisław Zieliński i krawcowa Pelagia Waloreczkówna; owdowiał woźny Józef Wojciechowski i pracownica domowa Elżbieta Kalupa; ogrodnik Franciszek Radomski i Maria Maczyńska w Krzyżownikach, pow. poz. platonowy Ignacy Matysik w Ostrorogu nad Horyniem i Marianna Małysińska w Lubomierzu, pow. jarociński; czeladnik Słusarski Feliks Piątka i Marta Zawodna, oboje w Górze, gmina Jaraczew, pow. jarociński; handlowiec Bolesław Słupski w Warszawie i biuro-równa Krystyna Tomaszewska; robotnik Zygm. Hoff i Maria Nowakówna, lakiernik Leon Warsza i Joanna Pawelczakówna w Rakoniewicach, pow. wolsztyński.

Zgony

Dnia 21 bm. zapisano następujące zgony: Maria Gruhn z domu Lammel, 75 lat; Maria Wernerowa z domu Czerwińska, wdowa, 79 lat; Katarzyna Stawna z domu Hofman, wdowa, 80 lat; Czesław Dziekan, 8 mies., 20 dni.

Z GDYNI I WYBRZEŻA

ODJAZD STATKU „PUŁASKI”

W środę po południu odpłynął z Gdyni statek „Pułaski”. Okręt przez kilka dni był w stoczni w Gdańsku, gdzie został poddany normalnemu remontowi. Obecnie „Pułaski” odbywa normalną podróż do Ameryki Południowej. Na pokładzie statku znajduje się 860 pasażerów emigrantów oraz większy ładunek drobnicy.

Statek kolejno zawiąjać będzie do następujących portów: dnia 30 bm. do Dakaru, 8 listopada do Rio de Janeiro, 9 listopada do Santos, 11 listopada do Rio Grande, 12 zaś do Montevideo, a 13 do Buenos

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Wielkopolanin amerykańskim generałem. Jako ostatni (27) tomik „Zyciorysów zasłużonych Polaków XVIII i XIX wieku” ukazała się praca dr Zdzisława Grota, pt. „General Włodzimierz Krzyżanowski”. Na podstawie listów pisanych do rodziny i odpowiedniej literatury nakreślił autor przeżycia i losy tego syna wielkopolskich równin, rzuczonego na stepy Ameryki Północnej. Krzyżanowski bowiem, po nieudanych próbach powstaniowych 1846 r., wywędrował najpierw do Hamburga, skąd odjechał na drugą półkulę, gdzie początkowo trudnił się handlem, zanim podczas wojny secesyjnej nie wystąpił w szeregi wojskowe. Tutaj, wykazując duże zdolności w armii stanów północnych, od dowódcy kompanii doszedł do stopnia generalskiego i dowództwa brygady. Pod koniec wojny był gubernatorem wojennym trzech prowincji: Florydy, Georgii i Wirginii. Po wojnie przez krótki czas znów porał się handlem, zanim odwołano go na stanowisko gubernatora Alaski. Dożył późnych lat, gdyż zmarł w końcu XIX wieku. Krzyżanowski jest to postać ciekawa i dlatego dobrze się stało, że dr Grot kreśląc jego zyciorys przypomniawszy współczesnym zasługi jakie na drugiej półkuli naszego globu położył syn ziemi wielkopolskiej. (J. St.)

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział poznański Polskiego Towarzystwa Chemicznego odbędzie posiedzenie w piątek, dn. 22 października r. o godz. 19 w sali wykładowej Zakładu Chemii Farmaceutycznej, w Gmachu Chemii, ul. Grunwaldzka 14. Na porządku obrad — referat dyr. Władysława Bielickiego pt. „Krochmal piekarski”.

Polskie Tow. Historyczne odbędzie posiedzenie w sobotę, 23 bm. o godz. 18 w Seminarium Historycznym (Coll. Minus, III p.). Na porządku obrad — referat doc. dr. Kazimierza Tyszkowskiego ze Lwowa.

LITERATURA

Dzisiejszy Czwartek Literacki w Pałacu Działyńskich wypełni odczyt p. W. Hulewicz pt. „Z pogranicza poezji muzyki”.

Śląski wieczór literacki. Donoszą nam z Katowic (ad.): Grupa najmłodszych poetów śląskich zreszona przy „Kuźnicy” zorganizowała pierwszy swój wieczór literacki. Były recytowane utwory: Hansłówny, Osmańczyka i Szewczyka.

Pieśniarz irlandzki z przed lat setki. Popularny był niegdyś wśród romantyków polskich Tomasz Moore (1779—1852), poeta angielski pochodzenia irlandzkiego, którego dwa poematy (będące zresztą częściami większej całości o charakterze utworu ramowego) przetłumaczył Odyniec. Niestety wybrał rzeczy o charakterze wschodnim, zawdzięczające swe powstanie modzie i Byronowi. Tymczasem Moore był przede wszystkim lirycznym i zrobił dla swej ojczyzny to, co przed nim Robert Burns dla Szkocji, mianowicie opracował irlandzkie motywy ludowe lub użytkował ich rytmy w zbiorze pieśni pt. „Melodie irlandzkie”. Był gorącym patriotą i włą w swą poezję całe ukończenie wolności i ból rodaków, nieludzką gniebionych przez kilka wieków, a świeżo okrytych żalobą po paru nieudalych powstaniach. Pisał Moore także wiersze satyryczne, pełne werwy i dowcipu, straciły one jednak dawno aktualność. Był ulubieńcem wykwińskiego towarzystwa londyńskiego i przyjaźnił się z Byronem. Obecnie doczekał się Moore monografii (L. A. G. Strong. The Minstrel Boy. Londyn, Hodder i Stoughton, 1937). Jest to obszerny, źródłowy zyciorys, rzucony na szerokie tło życia irlandzkiego i dziejów irlandzkich w epoce napoleońskiej oraz Londynu w pierwszej połowie XIX w. i uzupełniony dobrą analizą twórczości. W. T.

TEATR

Co grają w Łodzi? Donoszą nam z Łodzi (wp): Teatr Polski wystawia J. A. Hertz „Młody Las” w reż. Z. Biesiadeckiego i dekor. K. Mackiewicza oraz komedię amerykańską Hopwooda pt. „Jutro pogoda” w reż. Z. Biesiadeckiego z Biesiadecką, Zyczkowską, Modrzeńskim i reżyserem na czele. Teatr Kameralny daje komedię muzyczną Verneuil’a i Beera pt. „Moja siostra i ja” w muzycznym opracowaniu Benatzkiego i reżys. W. Krasnowieckiego. W rolach głównych: B. Ludwiżanka, A. Zasadzińska, K. Dejunowicz, K. Korwin i M. Pluciński.

OCHRONA ZABYTKÓW

Portret Kasprowicza. Muzeum Miejskie w Poznaniu, do swych zbiorów kasprowiczowskich nabywa obecnie portret poety pędzla Damazego Kotowskiego. Portret ten wielkością naturalnej, przedstawiający Kasprowicza w charakterystycznym dla niego błękitnym płaszczu, posiadała dotychczas szwagierka jego p. Anna Pohoska w Warszawie. Jako szereg ciekawych warto zaznaczyć, że ramę do obrazu robił sam poeta: chcąc majstrowania własnoręcznego, czy oszczędność skłoniła go do tego amatorskiego rękodzielnictwa. (lm)

SZKOLNICTWO

Coraz mniej słuchaczy prawa zapisuje się na Uniwersytecie Jagiellońskim, mimo że na tym wydziale nie stosuje się żadnych ograniczeń przy przyjmowaniu. Spada też liczba Żydów. Na pierwszym roku jest ich tylko 8 procent, w stosunku do poprzednich 12.

MUZYKA

Jubileusz Tow. Śpiewaczego „Stella”. Z Łodzi donoszą nam (wp): Łódzkie Tow. Śpiewacze „Stella” obchodziło 30-lecie swego istnienia. W ramach koncertu jubileuszowego odegrano m. in. „Marsz tryumfalny” jednego z kompozytorów łódzkich, o party na motywach walk z bolszewikami w r. 1920.

Co tańczą Ślązacy? W dziewiątym numerze „Śpiewaka”, miesięcznika muzycznego, który wychodzi w Katowicach, ukazał się ciekawy artykuł Teresy Panieńskiej o tańcach śląskich i piosenkach przy tańczeniu śpiewanych. Okazuje się, że o wiele chętniej tańczy starsza generacja; patrzeć się nie lubi na „senny” nastrój nowoczesnych tańców. Ich ludowe tańce są pełne werwy i temperamentu; ponadto znamy mnóstwo odmian o cudacznych, niejednokrotnie nazwach. Oto one: najpopularniejszy na całą Polskę trojak, koczur, mikosz, golacz, ogrodnik, mielarz, cygan, szewc, sroka, gąsior, gołąbek, młynek, wolny, dziad, biały, odbijany, kifowy, kaczok, kowol, żyd, krzyżok, baniok, owczarek, rektor, pies, sarocz, klaskany, owięziok, grożony, obracany, drybek i wiele jeszcze innych. Żadna z pewnością okolica Polski nie posiada tak nadzwyczajnej różnorodności w ludowej choreografii, bo nawet powszechnie roztańczone Podhale może się popisać zaledwie kilku tańcami. Autorka, znana czytelnikom Działu Kultury i Sztuki, opisuje sposoby tańczenia kilku z wymienionych tańców oraz notuje melodie i charakterystyczne przyśpiewki. Dobrze się stało, że znalazł się ktoś, komu skarby ginącej kultury duchowej polskiego ludu nie są obojętne. Czekamy przyszłego numeru „Śpiewaka”, bowiem znajdzie się tam dokończenie cennej rozprawki p. Panieńskiej. (jml.)

RUCH REGIONALNY

„Wesele na Górnym Śląsku” w Zaleszczykach i Bytomiu. Piszą nam z Katowic (ad): Siemianowicki chór mieszany „Kasyno” wystąpił w Zaleszczykach trzykrotnie widowisko regionalne Ligonii i Kubiczka „Wesele na Górnym Śląsku”. Odbędzie się też zabawa ludowa, na której „Kasyno” zaprodukuje tańce śląskie, jak: „trojok”, „drybek” i „mielarz”. Chór wystąpił również z „Weselem” w pobliskim od Siemianowic Bytomiu, zamierza wystawić je jeszcze w Gdyni i Toruniu.

CIEKAWY KSIĄŻKI

WOJNA HISZPAŃSKA W POWIEŚCI

Że zdolny i wykwiśnięty autor angielski Wyndham Lewis nie zyskał dotąd większej popularności, łatwo wytłumaczyć istotą i przedmiotem jego satyry. Godziła ona zawsze w sabożyzm i inne wady artystów czy pseudo-artystów i nie było poza nią widać pozytywnego credo. Doskonałym przykładem jest najdłuższa powieść Lewisa „Mały Pan Boga”. Lecz i on ostatecznie znalazł ideał w Hitlerze, któremu poświęcił entuzjastyczną książkę.

Obecnie ogłosił prawie równocześnie dwa nowe tomy. Jeden — pod ekscentrycznym tytułem „Liczbie swych zabitych, oni żyją! czyli Robi się nowa wojna” („Count Your Dead: They Are Alive or, A New War in the Making”, Londyn, Lovat Dickson, 1937) rekonstruuje rzekome rozmowy z człowiekiem zmarłym. Przyjacieli nieboszczyka stawia kropki nad i i dodaje własne uwagi. Przedmiotem są zagadnienia społeczne i polityczne naszych czasów. Autor iraktuje demokrację nie o wiele łagodniej niż bolszewizm, podkreśla — jak przed nim Chesterton i Belloc — dogodność ustroju demokratycznego dla wielkich finansistów, nazywając dzisiejszą zachodnią Europę „Olimpem bankierów”, i oświadcza się za faszystem.

Bardziej interesująca jest druga książka, mająca formę powieściową: „Zemsta za miłość” (Revenge for Love, Londyn, Cassell, 1937). Początek i koniec dzieje się w Hiszpanii, autorowi nie stało o obserwacji, więc długa środkowa partia przenosi nas do Londynu, w ulubione środowisko Lewisa, między piękno duchów z Bloomsbury. Lecz jest tu i celowy kontrast. Z jednej strony krew, ogień, żelazo i walka na śmierć i życie dwóch poglądów na świat, z drugiej komunistyczna poza

CO SŁYCHAĆ W NASZYCH REGIONACH?

REGIONALISTYCZNY INOWROCŁAW

Skreśliłem tutaj niedawno paru ryśami życie kulturalne w regionie inowrocławskim dawniejszymi laty. Ale „i swoich czasów śpiewak nie obwinia”. Regionalizm kujawski rozwija się bujnie, a w Inowrocławiu ma swoje centrum. Znalazł poparcie nawet u władz miejskich, gdyż prezydent naszego miasta, p. Jankowski, gorliwie regionalizm propaguje. Dojrzeła myśl stworzenia muzeum regionalnego, które by gromadziło pamiątki kujawskie. Odbił się „chrzest” regionalny ulic naszego Inowrocławia. Powstało też Kujawskie Towarzystwo Miłośników Nauki i Sztuki, którego staraniem wyszedł wspomniany tutaj niedawno katalog wystawy regionalnej dwóch grafików kujawskich: St. Wojewódzkiego i Henryka Czamana.

Co do pracy pisarskiej, to głównym ośrodkiem jest wychodzący przy „Dzienniku Kujawskim” tygodniowy dodatek „Piaś”, który chętnie otwiera łamy pisarzom regionalnym. Współpracują w „Piaście”: heraldyk Zygmunt Czapla, literat ludowy i poeta Franciszek Beciński, prof. Piotr Pałiński, dr St. Helsztyński, Alfred Jesionowski, kustosz Kazimierz Borucki, prof. J. W. Szulcowski, Regina Gerlecka i wielu innych. Jednak ludzi piszących (poza kilku dziennikarzami) jest w samym Inowrocławiu mało. Młodzież po ukończeniu studiów uniwersyteckich przeważnie już nie wraca na Kujawy.

Sztuki piękne, które w okresie przedwojennym reprezentowali na terenie Kujaw Czarnych: prof. J. Rutkowski, artysta malarz Dutkiewicz oraz rzeźbiarz ludowy Glanc z Górc i Kempniński z Przybysławia, dziś mają tu kilka reprezentantów choć dotychczas żaden z artystów-malarzy nie zdołał się w Inowrocławiu zadomowić. W ostatnich latach sporo artystów otarło się o mury inowrocławskie. A więc jednak byli tu profesorowie: Antoni Serbeński rysownik i akwarelista; Adam Hannytkiewicz, artysta malarz; Bolesław Lewański, malarz religijny; Lucjan Lewandowski, pejzażysta i portrecista, który prowadził w Inowrocławiu kursy rysunków i malarstwa; p. Kaczkowska, córka lekarza inowrocławskiego, która pracuje na polu grafiki; ilustratorka Regina Przybyszewska z Giżewa i inni. Dziś na terenie Inowrocławia działają: prof. A. Dzikiewicz, rzeźbiarz i malarz prof. Tadeusz Czapla, dalej dwaj graficy: St. Wojewódzki i Henryk Czaman, młody grafik Włodzimierz Koczorowski, młodzi artyści: A. Kowalski, S. Łuczak i Jańczak z Kruśzwicy.

Z organizacji społeczno-oświatowych posiadamy Tow. Czytelnicy Ludowych. Chór męski „Echo” (który wysoko doprowadził zamary tragicznie kompozytor i dyrygent śp. Walerian Styś) chór kościelny par. Matki Bożej pod dyrekcją p. Ciesielskiego i „Szrotka” pod batutą prof. Sobieskiego. Istnieje też w Inowrocławiu Oddział Lwowskiego Konserwatorium im. Szymanowskiego w Inowrocławiu. Ostatnio pozostający pod kierownictwem prof. Łaszczyńskiej, Uniwersytet Powszechny zorganizował kilka audycji muzycznych, w których uczestniczyli prof. Soja, prof. Huebner i p. Kocikowski.

Stalego teatru 40-to tysięczny Inowrocław nie posiada. W sezonie kuracyjnym występuje gościnnie Teatr Ziemi Pomorskiej, a przez resztę roku Inowrocław zdany jest na własne siły amatorskie oraz podrzędne trupy przyjezdne.

Summa summarum: waskim strumyczkiem płynie narazie życie kulturalne Wielkiego Inowrocławia, lecz zarobków nie brakuje, a przy energii i dobrej woli niezawodnie rozwiną się one w czasie niedługim. (W. T.)

M. D.

artystycznych snobów i erotomanów, deklamujących o krzywdach proletariatu, a w gruncie rzeczy przywiązanych do wygody i użycia.

Wyndham Lewis wypłynął tedy na szersze wody i może wreszcie zdołać do jakiegoś miejsca, do jakiego dają mu prawo bystrość obserwacji, dowcip, śmiałość i subtelność stylu. (W. T.)

SPACEREM PO KRZEMIENCU

Krzemieniec, 19 października. Stare mury liceum krzemienieckiego stają się za ciasne na objęcie życia, jakie w ich obrębie się krzewi. Praca wylewa się poza ramy, zdobywa nowe tereny, tworzy nowe placówki i warsztaty. Liceum, jako instytucja bardzo bogata, może sobie na to pozwolić. Poza wielkimi transakcjami, jak w ostatnich czasach nabycie od samorządu powiatowego Wiśniowca ze wspólnym zamkiem, wykupuje liceum z rąk żydowskich domy, z których niejedno o pięknej, stylowej fasadzie, o profilu, rozszerzonym silnymi szkarpami pamięta dawne czasy, a dziś zrzuca brud i zaniedbanie, odzyskując dawną finezję kształtów i wdzięk romantyczny. Tak liceum stwarza nowe, a właściwie wskrzesza dawne dzielnice. Zadanie to jednak niełatwe. Do w pobliżu, wśród dworców i starych domków rozparły się beznadziejna brzydota żydowskie kamienice z okresu rosyjskiego panowania. Przez szereg lat panoszyła się ta ohyda, przytłaczając masą czerwonych ceglanych ścian uroczy niegdyś zakątek. Dziś ta znika, dzięki pietyzmowi, z jakim się odnosią w stosunku do oblicza Krzemienia władze miejscowe i konserwatorskie.

Przeszłość i teraźniejszość bliskie są sobie w liceum. Niemal przy każdej restauracji gmachów lub przy robotach ziemnych przeszłość daje o sobie znać fragmentami architektonicznymi, starymi malaturami lub wykopaliskami. Tak przy restauracji małego przedsionka, w gmachu licealnym ukazały się zrazu niktę, potem zupełnie wyraźne freski. Z plafonu, podzielonego na sześć pól wyglądają już, otrząsnawszy ze złotych kędziarów wiekowy pył, pucelowane aniołki. Ornamenta schodzą z plafonu niżej, spletając się dokoła ścian w misterne węzły i kokardy, do których fantazja domorskiego pędzla umocowała dwaście medalionów z wizerunkami Ojców Jezuitów — poznajemy między innymi św. Ignacego i św. Stanisława. Freski te malarsko nie przedstawiają wielkiej wartości, ale stanowią bardzo miłą ozdobę, harmonizując z architekturą tej malej rotundy i dając silne wzmuszenie kontaktu z przeszłością, która tak żywo i niespodzianie przemówiła z pod skorupy tynku i wapna.

Przechodząc przed pięknym frontonem kościoła, mając z boku cichy wirydarz, w którym kamienna Niepokalanie Poczęta na tle ciemnego stożka odległej góry Bony, zasłamał niedawno do tego przedsionka, zobaczyć jak daleko posunęły się roboty. Rozglądam się dokoła. Nad drzwiami herb Wiśniowieckich w połączeniu z trąbami Radziwiłłów i z Wieniawą Leszczyńskich, prawdopodobnie fundatorów kapliczki, bo kaplica to być musiała. Na przeciw drzwi niska podmalowana lazurem firmamentu, zasianego gwiazdami, służyła pewnie za tło figurze Matki Boskiej, stojącej w ołtarzu.

Właśnie dwóch młodych robotników wyzwało z tynkowej skorupy twarze w ostatnich medalionach. Ciepłe południe zachęcało do odpooczynku, więc przerwali pracę, chętnie zawiązując ze mną pogawędkę. Chłopaki z zapalem objaśniali mi technikę swej roboty, pełni zainteresowania czynili różne uwagi i przypuszczenia, że pewnie ta mała rotunda musiała być kiedyś kaplica, że w szerokich korytarzach szkolnych i w samym kościele muszą być również freski — gotowi już odbierać z tynku wszystkie ściany po kole.

Zafrapowała mnie ich czysta mowa, wyzwolona nawet ze specyficznego kresowego akcentu. Zapytałam skąd przybyli na roboty.

My tutejsi katolicy, polacy — odpowiedzieli. — Ale i ruscy potrafią jeszcze lepiej od nas mówić, tak ich szkoła polska dobrze naucza.

Słusznie mówią młodzi majstrowie. Rusini uczą się chętnie i łatwo a ze szkoły polskiej korzystają wiele.

W następnym Dziale:

POWIEŚĆ
ZAKOCHANA W DAWNOŚCI
przez
Zygmunta Wasilewskiego

Pisma nadesłane

„Oriens”. Zesz. 5. Treść: Ks. J. Urban: „Misa Kościoła a polityka”. — „Jezyki w prawosławnej liturgii”. — Ks. dr Cz. S.: „Rzekome sprzeczności w nauce Papieża”. — Z. Licharewa: „Okowy i katedry Piotrowe”. — I. Trzaskowska Zawadzka: „Lwowski święty Jur”. — Ks. Cz. Sejbuk: „Gehenna Solowieckich wysp”. — „Jeszcze raz na konferencji w Pińsku”. — „Po tamtej stronie”. — „Bazylianie w Buczaczu”. — Co i jak pisać? — Wiadomości i notatki. — Nowe książki. — Adr. Red. Warszawa, Rakowiecka 61.

„Przegląd Katolicki”. Nr. 38. Treść: Dr M. Skrudlik: „Jedyna droga do ujawnienia masonerii w Polsce”. — J. C.: „Krasieki śledzi wypadki hiszpańskie”. — Dr F. K. Cieszyński: „Piłarski związek Elsbów”. — Prof. J. Rousseau: „Religijne obowiązki państwa”. — Przegląd prasowy. — Z piśmiennictwa. — Uwagi i spostrzeżenia. — Z kraju i z zagranicy. — Adr. Red. Warszawa, Krak. Przedm. 74.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Żywiół obcy w życiu gospodarczym Pomorza

Pod powyższym tytułem ukazała się niedawno temu b. pożyteczna publikacja kartograficzno-statystyczna Instytutu Bałtyckiego, pochodząca z pod pióra pp. dra Antoniego Wrzosa i Stanisława Zwierza, poświęcona wykazaniu, jaki jest udział Niemców i Żydów oraz innych mniejszości w miejskich zawodach gospodarczych Pomorza. Publikacja ta w szczęśliwym sposób uzupełnia opracowania nt. stosunków narodowościowych w rolnictwie pomorskim. Do jakich to rezultatów dochodzą pp. Wrzosek i Zwierz w swych badaniach? Postaramy się przytoczyć poniżej najbardziej charakterystyczne cyfry:

Spółdzielczość. Niemiecki ruch spółdzielczy na Pomorzu przeżywał w pierwszych latach po przyłączeniu tej ziemi do Polski wyraźny kryzys, zanim przystosował się do nowych warunków. Do r. 1929 niemieckie spółdzielnie ograniczały się do usiłowań utrzymania swego stanu posiadania, od tego zaś czasu przejawiają wyraźną tendencję rozwojową. Dziś niemiecki ruch spółdzielczy posiada poważny wpływ na życie gospodarcze Pomorza. Okazuje się bowiem, że na ogólną liczbę 356 spółdzielni na Pomorzu przeszło połowa (bo aż 58,7 pct) stanowi własność niemiecką. W poszczególnych powiatach stosunek ten jest różny, ale tylko w 4 powiatach spółdzielnie polskie są liczniejsze od niemieckich. Wszędzie poza tym przeważają spółdzielnie niemieckie, dochodząc w powiecie starogardzkim do 85 pct ogólnej liczby.

Handel. Ogólna liczba placówek handlowych kat. I—III wynosi na Pomorzu 6.820. Na mniejszości narodowe przypada z tej liczby 18,9 pct, w czym 14,6 pct stanowi własność niemiecką, reszta zaś 4,3 pct żydowską i innych narodowości.

Na szczególną uwagę zasługują stowunki handlowe w Gdyni. Wszystkich przedsiębiorstw handlowych do IV-tej włącznie mamy w Gdyni 1.175. Z tej liczby 86,5 pct przypada na własność polską, reszta przypada na inne narodowości; z nich najsilniej reprezentowana jest własność żydowska (9,4 pct), potem idzie własność niemieckogdańska (2,3 pct). Niestety, udział Polaków w poważnych przedsiębiorstwach handlowych w Gdyni jest mniej korzystny od przeciętnego, wynosi bowiem w I i II kategorii 68,4 pct, zaś w przedsiębiorstwach żeglugowo-portowych zaledwie tylko 27,2 pct. Im większe przedsiębiorstwa, tym znaczniejszą rolę odgrywa w nich własność obca.

Przemysł. Z ogólnej liczby 703 zakładów przemysłowych I—IV kat. w całym województwie przypada na własność polską tylko 58,5 pct, w rełkach niemieckich znajduje się 38,1 pct zakładów, reszta w wysokości 3,4 pct należy do innych narodowości. Prze-

Krótkie informacje gospodarcze

PKO ostrzega przed domokracjami, którzy proponują otwieranie księżeczek premiowanych PKO V-tej serii za ich pośrednictwem, oraz wyjaśnia, że księżeczki premiowane 5-tej serii mogą być otwierane jedynie za pośrednictwem centrali i oddziałów oraz wszystkich urzędów pocztowych.

W ciągu ub. 8 miesięcy wywieziono z Polski 995 tys. ton papierówki, kopalniaków, kłód, bali, fryzów debowych, podkładów kolejowych i sliprów, wartości 94 mln. zł. W tym samym okresie ub. wywieziono 1.100 tys. ton wartości 88 mln. zł. Z tego wynika, że ilościowo nastąpił spadek wywozu drewna przy równoczesnym wzroście jego wartości.

W przedsiębiorstwach wchodzących w skład produkcji w porównaniu z r. 1936. W poszczególnych działach wzrost ten przedstawia się następująco: produkcja surowki wzrosła o 14,8 pct, stali surowej o 37,6 pct, produkcja węgla o 36 pct.

Stan zatrudnienia we Wspólnocie Interesów bedacej, jak wiadomo, jednym z największych koncernów przemysłowych w Europie środkowej, wykazał w rb. poważny wzrost. W dn. 31 stycznia rb., ilość zatrudnionych robotników wyniosła 26 876, gdy w dn. 31 lipca rb. — 30 040 osób. Wzrost zatrudnienia wyniósł zatem ok. 11 pct.

Śląskie kopalnie i cynkownie w Katowicach rozpoczęły produkcję cynku chemicznie czystego do celów laboratoryjnych w ilościach całkowicie pokrywających wewnętrzne zapotrzebowanie.

W ub. miesiącu eksportowano z Wileńszczyzny 17 tys. kg świeżych grzybów. Eksport kierowany głównie do Niemiec. Wywóz grzybów suszonych w ilości 1 700 kg odbywał się do Francji, Niemiec i Szwajcarii. W tym samym czasie wywieziono 5 300 kg konserw grzybowych.

W dn. 5, 6 7 i 8 grudnia rb. odbył się w Warszawie doroczny pokaz drobiu, gołębi i królików, który organizuje Warsz. Tow. Hodowców Drobiu, Gołębi Rasowych i Pocztych.

mysł zatem to dziedzina życia gospodarczego najsilniej opanowana przez Niemców. Odsetek ich własności przekracza blisko czterokrotnie udział narodowości niemieckiej w zaludnieniu Pomorza. W niektórych branżach położenie przedstawia się wręcz groźnie. Tak ważne w gospodarce Pomorza cukrownictwo opiera się w 66 pct, na kapitale niemieckim. Bekoniarstwo jest opanowane całkowicie (!) przez kapitał obcy, w ¾ niemiecki, w ¼ kapitał inny (głównie holenderski i belgijski). W wielkim przemyśle chemicznym nie ma kapitału niemieckiego, jednak i tu u-

dział kapitału polskiego jest znikomy, dochodząc tylko do 15 pct, decydującą rolę odgrywają kapitały belgijsko-holenderskie.

Rzemiosło. Statystyka przedsiębiorstw rzemieślniczych wykazuje na ogólną liczbę 14.217 placówek na Pomorzu 1.874 placówek należących do wyznań niekatolickich, co stanowi 13,1 pct ogółu warsztatów. Z tego 11,8 pct stanowią placówki ewangelików, ponad 1 pct to warsztaty rzemieślnicze mojżeszowych, a reszta (0,2 pct) stanowi własność osób innych wyznań, wśród których przeważają prawosławni.

Wielką szkodą, że dotychczas Wielkopolska nie posiada podobnej statystyki, z której można by wywodzić wnioski o dużym praktycznym znaczeniu.

Niniejszym zawiadamiamy Czytelników naszych

w Bydgoszczy

iz zamówienia na „KURIER POZNAŃSKI” oraz „JLUSTRACJE POLSKA” przyjmuje nasza agentura własna: ul. 3 Maja 20, telefon 23-39.

Abonament miesięczny „Kuriera Poznańskiego” zamówiony przez agenturę kosztuje z odnośnikiem do domu 3,70 zł, a z odbiorem w agenturze 3,20 zł, „Ilustracja Polska” kwartalnie z odnośnikiem 4,65 zł, a z odbiorem 4,— zł.

Agentura nasza przyjmuje również ogłoszenia i reklamy po cenach oryginalnych, bez żadnych dopłat.

Administracja
wydawnictw Drukarni Polskiej S. A.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Wahania waluty francuskiej.** Na wczorajszych giełdach walutowych dewiza na Paryż w notowaniach gotówkowych dość wyraźnie osłabła, natomiast w notowaniach terminowych wykazała poważną poprawę. Osłabienie franka gotówkowego tłumaczone może być momentami technicznymi jak np. interwencją funduszu walutowego, pragnącego nie dopuścić do zbyt szybkiej zmiany waluty francuskiej, za takim tłumaczeniem przemawia fakt zwykły franka w notowaniach terminowych. Możliwą jest jednak rzeczą, że grają tu rolę i inne momenty. Dewiza na Londynie ma tendencję nieco mocniejszą, poza tym zaś zmiany kursowe są zupełnie nieznaczne.

(k) **Ustawodawstwo gospodarcze.** Ukazał się Dziennik Ustaw R. P. nr. 74 z dnia 20 bm., w którym opublikowano m. in. następujące rozporządzenia i oświadczenia rządowe o charakterze gospodarczym. Rozp. ministra skarbu z dnia 5 bm. wydane w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości w sprawie wykonania ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. w sprawie zmiany art. 2 dekretu Prezydenta R. P. z dnia 24 kwietnia 1936 r. o zabezpieczeniu interesów osób, ubezpieczonych w Tow. Ubezpieczeń na życie „Phönix” za pośrednictwem głównego przedstawicielstwa na Polskę (poz. 542); rozp. ministra skarbu z dnia 6 bm. wydane w porozumieniu z ministrami przemysłu i handlu oraz rolnictwa i reform rolnych o obniżeniu ceł wywozowych na niektóre artykuły gdańskie przemysłu, gdańskich rekodziel oraz gdańskiego rolnictwa (poz. 543); oświadczenie rządowe z dnia 4 bm. o ratyfikacji i wejściu w życie porozumienia między Rzeczypospolitą Polską a Wielką Brytanią w formie not wymienionych w Warszawie dnia 22 marca rb. w sprawie cienia opon pneumatycznych do kół pojazdów konnych.

Los Jerzykiewicza — Szczęścia uczycza

Kolekt. Lo. Państw. w Poznaniu, Poczta 30.

dz 24748

(k) **Ustawa o spółkach udziałowych o kapitale zmiennym.** Na ostatnim posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Ministrów, uchwalono projekt ustawy o spółkach udziałowych o kapitale zmiennym. Projekt ten wniesie rząd na najbliższą sesję sejmową. Projekt ustawy ma na celu stworzenie w Polsce dogodnej formy prawnej, w której mogłyby się organizować drobne kapitały. Zasada projektu jest zmienność kapitału i składu osobowego. Kapitał spółki udziałowej może być zmieniany drogą dopływu i odpływu udziałowców, bez potrzeby obniżania lub podwyższania kapitału zakładowego, jak to ma miejsce przy innych spółkach. Projekt przewiduje maksymalną granicę kapitału zakładowego, która określona jest na sumę 250.000 zł. Wysokość udziału nie może być mniejsza niż 25 zł.

(k) **Za zaległe należności w Rumunii Polska otrzyma pasz.** Na podstawie wymiany not pomiędzy rządem polskim i rządem rumuńskim z dnia 9. 10. 1937 r. w sprawie odmrożenia należności eksporte-

rów polskich w Rumunii — Rumuński Bank Narodowy otworzył bezwzględnie specjalne konto Polskiego Instytutu Rozrachunkowego, tzw. „żywnościowe”, na które dłużnicy rumuńscy będą mogli wpłacać sumy należne wierzycielom polskim z tytułu dostaw towarowych, dokonanych przed dniem 31. 12. 1934 r. Należne od tych wierzycieli odsetki za zwłokę będą mogły również być wpłacane na wspomniane konto. Sumy wpłacone na konto żywnościowe użyte będą na zakup pasz przez Polskę w Rumunii.

(k) **Wkłady w instacjach kredytowych i oszczędnościowych** wykazują od połowy 1936 r. poważny wzrost i w połowie rb. osiągnęły sumę 3.430,7 mln. zł. W powyższej sumie wkładów największą rolę odgrywają wkłady oszczędnościowe, które stanowią 1.815 mln. zł. Wkłady terminowe stanowią 450 mln. zł, tak że łączne wkłady o charakterze kapitalizacyjnym (oszczędnościowe i terminowe) stanowią 2/3 sumy ogólnych wkładów. Wkłady w rachunkach bieżących, żyrowych i czekowych wynoszą 728 mln. zł a wkłady bezterminowe i a vista stanowią 438 mln. zł. Z cyfry łączne wkłady o charakterze rezerw kasowych wynoszą 34 pct ogólnej sumy wkładów. Najważniejszą sumę wkładów reprezentuje Poczta Kasa Oszczędności mianowicie 912 mln. zł. Dalej idą komunalne kasy oszczędności z sumą 793 mln. zł. Banki prywatne posiadają wkładów 507 mln. zł, a łącznie z oddziałami banków zagranicznych 561 mln. zł. Wkłady w Banku Gospodarstwa Krajowego urosły ostatnio do bardzo poważnej kwoty 464 mln. zł. Spółdzielnie kredytowe posiadają wkładów na 269 mln. zł. Z kolei pod względem wysokości posiadanych wkładów następują: Bank Polski 182 mln. zł, Państw. Bank Rolny 153 mln. zł, banki komunalne 52 mln. zł, Bank P. K. O. 31 mln. zł, wreszcie Centralna Kasa Spółek Rolniczych 8 mln. złotych.

Z ZAGRANICY

(z) **Wejście w życie polsko-włoskiego układu ubezpieczeniowego.** Włoska rada ministrów uchwaliła dekret wykonawczy do układów polsko-włoskich z dnia 7 czerwca 1937 r. dotyczący spraw ubezpieczeniowych.

(z) **Spadek walorów na giełdzie brukselskiej.** W ostatnich dniach spadek niektórych walorów na giełdzie brukselskiej przybrał charakter prawie katastrofalny. Przyczyną tego załamania wydaje się być nadmierna spekulacja walorami surowcowymi. Niepomyślna sytuacja na giełdzie walorów nie ma nic wspólnego ze stanem gospodarczym kraju, który nie uległ zmianie; należy ją zatem przypisać czynnikom psychologicznym.

(z) **Gwałtowny spadek cen metali w Londynie.** Załamanie się kursów papierów wartościowych, które nastąpiło w dniu 18 bm. na giełdzie nowojorskiej, na razie nie odbiło się w sposób wyraźniejszy na notowaniach londyńskiej giełdy pieniężnej. Na giełdzie metalowej w Londynie jednak ponownie nastąpił krach cen metali nieżelaznych. Ceny spadły do tak niskiego poziomu, jaki nie był notowany już od przeszło roku. W szczególności cyna spadła o 13½ funtów do 206½ funt. za tonę, miedź zaś o 2,78 funt. do 42½ funt. W dalszym ciągu

Jak zdobyć majątek?

Z majątkiem jest jak z każdą inną rzeczą: trzeba chcieć, a wszystko można zdobyć. Mądrze mówi przysłowie: „Dla chcącego, nie trudnego!”, a jeszcze lepiej ujmują to jeden z naszych poetów: Wszystko by to mogli mieć, żeby ino chcieli chcieć!

Ze swej strony możemy dodać: tysiące możliwości przed każdym chcącym zdobyć majątek i zabezpieczyć byt sobie i rodzinie otwiera los ze szczęśliwej kolektury J. Dzierżanowskiego, Centrala: Warszawa, Nowy Świat 64, Oddział Gniezno, Chrobrego 2 — gdzie zwykle pada wiele wygranych.

zg 1305/6

Nowelizacja prawa przemysłowego

Samorząd gospodarczy otrzymał do zaopiniowania projekt noweli do prawa przemysłowego, opracowany na podstawie też uchwalonych przez komisję zwołaną z przedstawicieli izb rzemieślniczych.

Nowela przewiduje m. in. 1) rozszerzenie zakresu działania izb rzemieślniczych przez włączenie do rzemiosła chałupnictwa oraz wszelkich przedsiębiorstw i zatrudnień zarobkowych w zakresie drobnego wytwarzania lub przetwarzania, o ile ilość zatrudnionych pracowników nie przekracza w ciągu roku przeciętnie dwudziestu, nie licząc w tym młodocianych oraz terminatorów; 2) zorganizowanie cechów i 3) oddanie części uprawnień władzy przemysłowej I instancji w stosunku do tak pojętego rzemiosła izbom rzemieślniczym.

Niektóre izby przemysłowe - handlowe nadesłały już swe opinie, ustosunkowując się do projektu ustaw negatywnie. M. in. izby wypowiedziały się przeciw przewidzianej w projekcie koncepcji generalnego włączenia chałupnictwa w ramy rzemiosła, gdyż zdaniem ich byłoby to sprzeczne z faktycznym charakterem działalności chałupniczej, jako zupełnie odrębnego zjawiska gospodarczo-socjalnego, które stosownie do tegorocznej rezolucji sejmowej unormować ma osobna ustawa chałupnicza.

jednym z czynników, deprymująco wpływających na sytuację giełdy metalowej, są wiadomości o spadku produkcji w amerykańskim hutnictwie stalowym, którego zatrudnienie uważane jest za jeden z czołowych wskaźników sytuacji koniunkturalnej.

(z) **Ostateczne zniesienie ograniczeń dewizowych w Portugalii.** W portugalskim dzienniku urzędowym ogłoszono zarządzenie, ostatecznie znoszące ograniczenia dewizowe w Portugalii. Zarządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia. Handel dewizowy pozostaje w rękach instytucji kredytowych państwowych oraz specjalnie upoważnionych.

(z) **Wysokie saldo ujemne bilansu handlowego Japonii.** Za pierwsze półrocze 1937 r. saldo ujemne handlu zagranicznego Japonii wyniosło przeszło 641 mln. jen. Saldo to jest większe o 100 pct w porównaniu z I półroczem ub. r. i bardzo bliskie maksymalnego ujemnego salda, które ujawniło się w Japonii w okresie styczeń — czerwiec 1924, tj. po wielkim trzęsieniu ziemi, gdy znaczny import na odbudowę miast Tokio i Jokohamy był zrozumiały i konieczny. Na koniec sierpnia rb. saldo ujemne wyniosło 770 mln. jen. Bez większego błędu można przyjąć, że obecnie saldo to przekroczyło już zapewne nienotowaną w historii handlu zagranicznego cyfrę 800 mln. jen. Przyczyna takiego stanu rzeczy jest zwiększony import surowców i półsurowców (o 47 pct większy niż w roku 1936) w związku z szybko postępującą industrializacją kraju i potrzebami zbrojeń. Poza tym pod uwagę wziąć trzeba wzrost cen importowanych towarów.

(z) **Budżet Stanów Zjednoczonych o zwiększonym deficycie.** Prez. Roosevelt ogłosił ostatnio przewidywania co do wykonania budżetu federalnego w okresie 1937/38 (od 1 lipca rb. do 30 czerwca 1938 roku). Dochody maja wynieść 6.650 mln. dol., wydatki zaś 7.345 mln. dol. W ten sposób deficyt wyniósłby 695 mln. dol., wobec początkowo przewidywanych 418 milionów dolarów. W porównaniu do preliminarynych, wydatki wykazują pewien nieznaczny wzrost, natomiast dochody są mniejsze w nieco większym stopniu. Perspektywy zwiększenia deficytu budżetowego zostały na ogół przyjęte przez życie gospodarcze z niezadowolaniem.

Chleb dla Polaków

Dobrze wykwalifikowani wojskowi krawcy mieliby bardzo dobrą egzystencję w wielu miastach garnizonowych.

W większym mieście, gdzie jest duży garnizon, fabryki, warsztaty państwowe, bardzo potrzebna jest bieliźniarka dobra krawcowa damska, skład żelaza (dostawa dla wojska zapewniona), potrzebny lekarz pediatra (5 szkół), dentysta (stka) (ani jednej siły polskiej), oraz biuro pisania podań. Poparcie i pomoc na miejscu zapewniona.

Informacji w powyższych sprawach udziela Związek Polski. Poznań, I. Skarbowa 5, m. 7, w godzinach od 10—3. Petentów zgłaszających się po informacje listownie uprasza się o załączenie znaczka pocztowego na odpowiedź, podawanie dokładnego adresu oraz wysokości posiadanego kapitału. Pożądane również załączenie zaświadczeń organizacji społecznych lub zawodowych.

Zmarł Rutherford, najświetniejszy fizyk

Jak doniosły depesze, w Cambridge zmarł we wtorek w wieku 66 lat lord Rutherford, słynny fizyk angielski i laureat Nobla w dziedzinie chemii.

Ernest Rutherford urodził się dnia 30 sierpnia 1871 r. w miejscowości Nelson na Nowej Zelandii. Po odbyciu studiów

Lord Ernest Rutherford of Nelson

średnich i uniwersyteckich na Nowej Zelandii, wstąpił na uniwersytet w Cambridge, gdzie studiował nauki matematyczno-fizyczne i w r. 1893 uzyskał stopień akademicki, po czym poświęcił się pracom nad teorią budowy atomów oraz własnościami pierwiastków promieniotwórczych. W r. 1908 otrzymał nagrodę Nobla z dziedziny chemii. Przez szereg lat był profesorem fizyki na uniwersytetach Montreal w Kanadzie, a następnie w Manchester w Anglii. W roku 1919 został powołany na katedrę fizyki doświadczalnej w Cambridge, gdzie objął kierownictwo Cavendish Laboratory — najświetniejszego laboratorium fizycznego świata. Na tym stanowisku pracował najbardziej czynnie i owocnie do chwili ostatnich. Laboratorium to, słynne już przed tym, pod jego kierownictwem było jedynym w historii nauki fizyki. Znaczna większość odkryć w dziedzinie fizyki jądra atomowego dokonana została w Cavendish Laboratory, gdzie wraz z Rutherfordem pracowało pięciu laureatów Nobla (Rutherford, J. J. Thomson, C. T. R. Wilson, J. Chadwick i F. Aston). Lord Rutherford otrzymał tytuł doktora honorowego następujących uniwersytetów: Pennsylvania, Wisconsin, Birmingham, Edynburg, Melbourne, Yale, Glasgow, Giessen, Dublin, Oxford, Kapsztad i Londyn. Od r. 1925 do 1930 lord Rutherford był prezesem „Royal Society”, a w r. 1923 r. prezesem „British Assoc. for Advancement of Science”. Pierwszą pracą naukową, która uzyskała rozgłos w kręgach naukowych, poświęconą radioaktywności, wydał Rutherford w r. 1904. Za zasługi na polu naukowym dostał szlachectwo, a później w r. 1932 został parą Anglii i otrzymał dziedziczny tytuł barona Rutherford of Nelson. Posiadał on bardzo rzadki order „of Merit” (zasługi): orderem tym odznaczonych jest w Wielkiej Brytanii zaledwie około 10 osób.

Zmarły wywierał niepospolity urok

Anekdoty teatralne

Znany aktor angielski Kean, grając rolę popisową Ryszarda III, nie wiedział, że grono jego przeciwników będących na sali, zamierza zrobić kawał i zakpić z niego. Gdy w ostatnim akcie, zgodnie z tekstem sztuki biegł nerwowo po scenie i zawołał:

— „Konia! Konia! Królestwo oddam za konia!”

Krzyknął ktoś z publiczności: „A za osła też?”

„Naturalnie — odparł bez namysłu Kean — jeżdż pan tylko na scenę!”

Nowa sensacja dokoła arcyksięcia Rudolfa

Osoba arcyksięcia austriackiego, Rudolfa, jedynego syna cesarza Franciszka Józefa i zamordowanej przez anarchistę włoskiego cesarzowej Eugenii, którego romans z piękną baronową Vetserą zakończył się tragiczną śmiercią obojga kochanków, jest znowu przedmiotem nowej sensacji.

Pisma praskie i wiedeńskie donoszą, że arcyksiążę Rudolf zawarł w roku 1880 potajemne małżeństwo z księżniczką Marią Antoniną Toskańską. Ślub odbył się w wiedeńskim kościele Votivkirche. Małżeństwo musiało pozostać tajemne, ponieważ dwór habsburski nie chciał dać swej zgody, gdyż księżniczka była chora. Maria Antonina żyła następnie w Cannes (Francja), gdzie urodził się synek. Mąż zaufania księżniczki hr. d'Enno zawiózł dziecko do Wiednia i oddał je na wychowanie niejakiej Marii Pachmann, krewnej stanęta arcyksięcia Rudolfa. Księżniczka Maria Antonina zmarła krótko po przyjeździe na świat dziecka. Syn jej wychowywał się pod nazwiskiem Roberta Pachmanna.

Robert Pachmann dowiedział się o swym pochodzeniu dopiero w późniejszych latach i od tej pory zaczął zbierać dokumenty dla poparcia swoich pretensji. Najważniejszym dokumentem jest akt, który

osobisty i był świetnym organizatorem. Od szeregu lat bez względu na pogodę

spędzał półtorej godziny na grze w golfa. Wszyscy wróżyli mu jeszcze długie lata zdrowia i życia. Przed dwoma miesiącami miesiącami czuł się znakomicie i był wesół, nic więc nie wróżyło, że niebawem umrze. (zk)

Ryby, które paraliżują człowieka

W wodach stojących Brazylii i Wenezueli żyją tak zwane „elektryczne” węgorze, dochodzące do 2 i pół metra długości i 30 cm grubości. Węgorze te są bardzo niebezpieczne dla kąpiących się. Wylądowania elektryczne tej dziwnej ryby dochodzą do 300 wolt i mogą po jednorazowym wylądowaniu ścinać z nóg najsilniejszego człowieka. Kilkakrotnie po sobie następujące wylądowania paraliżują człowieka zupełnie. Częste w stojących wodach Brazylii i Wenezueli wypadki utonięcia mają tu swe wytłumaczenie. Obecnie naukowca ekspedycja amerykańska przeprowadza ciekawe badania w bagniskach Marajo przy ujściu rzeki Amazonki nad życiem tych węgorzy. Okazało się bowiem, że węgorze w jakiś niewyjaśniony dotychczas sposób porozumiewają się ze sobą. W wypadku, gdy na-

potkany przeciwnik jest zbyt silny i wylądowanie jednego węgorza nie wystarczy dla ubezwładnienia go, napływają, jakby na jakiś sygnał, węgorze ze wszystkich stron i rażą przeciwnika prądem. Przy tym, rzecz dziwna, ryby te mogą regulować napięcie wylądowań. Przeprowadzone dotychczas doświadczenia wykazały, że napięcie prądu w jednym węgorzu jest dostatecznie silne, by zapalić lampę neonową. „Bateria” elektryczna węgorza znajduje się w końcowych częściach kadłuba i składa się z nielicznej ilości komórek. „Bateria” ta wypełnia 4/5 ciała węgorza. Niewyjaśnionym pozostaje w jaki sposób ryby mogą dowolnie regulować siłę prądu. Nad rozwikłaniem tego ciekawego zagadnienia pracuje obecnie naukowca amerykańska ekspedycja przyrodnicza

ZABAWNE NIEDŹWIADKI W AMERYKANSKIM PARKU NARODOWYM otrzymują co rano z rąk dozorczy smaczne orzeszki.

●●●●●●●●●● **APOLLO** ●●●●●●●●●●
Seanse 5 - 7 - 9 Seanse 5 - 7 - 9
OD JUTRA PIĄTKU, 22 bm.
FILM, KTÓRY PRZEMAWIA DO SERCA..
POCHŁANIA UWAGĘ.. I WZBUDZA PODZIWIW..
„BOHATEROWIE MORZA”
w/g czarującej opowieści KIPLINGA
FREDDIE BARTHOLOMEW — LIONEL BARRYMORE
SPENCER TRACY — MICKEY ROONEY ng 50460
DZIŚ w czwartek poraz ostatni — „NIE UFAJ MĘZCZYZNIE” z Joan Crawford

Chińskie tkaniny jedwabne sprzed 4000 lat

W ostatnich czasach odnaleziono w pustyni Lop, w chińskim Turkiestanie wschodnim, gdzie według podań chińskich

znajdował się raj i stała kolebka narodu chińskiego, prastare tkaniny jedwabne, pochodzące z pierwszego tysiąclecia przed nar. Chr. a przecież doskonale zachowane.

Wyrabianie tkanin z kokonów jedwabnika, z którym zaznajomiła się po raz pierwszy Europa dopiero po wyprawie Aleksandra Macedończyka, znane było już Chinczykom 2000 lat przed nar. Chr. Już od najdawniejszych czasów najrozmaitsi dziejopisarze donoszą o kwitnącym w Chinach przemyśle jedwabnym i chwalał przepiękne tkaniny. Marco Polo, najznakomitszy podróżnik średniowiecza, który z ojcem i bratem w roku 1271 odwiedził Mongolię i dzięki swej popularności został namiestnikiem prowincji Kiang-nan, wyraża się w entuzjastycznych słowach o chińskich brokatkach jedwabnych, których w żadnym innym kraju nie widział tak wspaniałych.

Znalezione w ostatnich czasach tkaniny jedwabne w pustyni Gobi odznaczają się szczególnie pięknym wykonaniem tak w materiale jak i rysunku. Tkaniny te zostały skopiowane podług nowoczesnych metod. Znalezione tkaniny chińskie służyły jako obicie ścian i jako odzież wytworna. Wzory na tkaninach świadczą wymownie o subtelnym smaku ich wytwórców. Szczególnie uderza także świeżość kolorów, w których wykonane są wzory, przedstawiające smoków i dzikie zwierzęta. Często spotyka się także nader interesujące wzory w kształcie krajków skorupy ślimaczej. Wk.

Różne SWIEŻE RYBY

(w przeważającej części śledzie) — jak też śledzie zasolone na statku, z własnego połowu przywozi dnia 22 bm. z morza północnego s/s „Barbara” należący do T-wa Dalekomorskich Połowów „Pomorze” Gdynia — Port tel. 30-55

Sprzedaż ryb na Poznań prowadzi firma Przemysł Rybny W. Sentkowski, POZNAŃ — ZAWADY ng 50715

JEDYNY WYSTĘP TEIKO KIWY

Sławna primadonna cesarskiego teatru w Tokio, Teiko Kiwa jest od szeregu lat najwybitniejszą interpretatorką tytułowej roli Pucciniego „Madame Butterfly”. Objeżdża z tą kreacją wszystkie wielkie sceny kontynentu i nazwisko jej nie schodzi z afisza największych teatrów. Teiko Kiwa zjeżdża do nas tylko na jedno przedstawienie „Butterfly” i cały muzyczny Poznań jest zafascynowany, czy kreacja tej świetnej śpiewaczki jeszcze się artystycznie pogłębiła; równocześnie będziemy z przyjemnością podziwiać subtelna, pełną uroku egzotycznego grę dramatyczną Teiko Kiwy.

Opera nasza poczyniła wielkie przygotowania do sobotniego przedstawienia. Próbnymi muzycznymi kieruje osobiście p. dyr. Latoszewski, obejmując batutę wznowienia „Butterfly”. P. Szpingier skomponował piękne nowe dekoracje. W ich barwnych ramach wystąpią, obok wybitnego gościa; znakomity nasz tenor Mieczysław Salecki; Aleksander Karpacki, jako konsul; Sasuki śpiewa p. Szabrańska, a Gora — p. Szczepański, nowo pozyskany artysta charakterystyczny. Reżyseruje p. Urbanowicz, śpiewając też partię Bonza. Sobotnia „Butterfly” zapowiada się jako niemała atrakcja artystyczna naszego sezonu.

Dziś „Zemsta nietoperza”. Obok nowości repertuaru operetkowego, które stopniowo wędrują na afisz, dyrekcja pragnie przypomnieć publiczności sztandarowe arcydzieła literatury operetkowej, których żywotność świeci tryumfy na wszystkich scenach europejskich. Należą do nich arcydzieła Jana Straussa. Po jego „Baronie cygańskiej”, który zyskał takie uznanie, dziś wchodzi na scenę najlepsza operetka wiedeńskiego mistrza — nieśmiertelna „Zemsta nietoperza” w wybornej obsadzie wokalne, z wybitnymi artystami zespołu operetowego i operetkowego. Niewątpliwie zyska to wznowienie wielu przyjaciół wśród bywalców naszego teatru.

Czeskie metody wychowawcze

Ciężka i nerwowa jest praca nauczyciela szkoły powszechnej, lecz trudne warunki nie usprawiedliwiają postępowania niektórych wychowawców stosujących nagminnie kary cielesne. Niektóre bardziej nieopanowane jednostki winno się raczej umieszczać w sanatoriach dla nerwowo chorych, niż na stanowiskach nauczycieli. W szkole powszechnej w Iglau (Czechosłowacja) zdarzył się niesamowity wypadek ukarania dziecka przez wykładowcę. Na skutek silnego zdenerwowania zachowaniem się klasy, nienormalny wychowawca bez żadnych skrupułów pochwyił dziewczynkę 2 klasy i za karę posadził ją na rozpalonym piecu. Dziecko doznało silnego poparzenia. Podobną torturę chciał zadać chłopcu tejże klasy, lecz młodec w porę zbiegł.

KU KLUX KLAN ODŻYŁ Oslawiona amerykańska organizacja terrorystyczna Ku - Klux - Klan wznowila znowu swoją działalność. Na zdjęciu członkowie organizacji w swych upiornych przebraniach salutują sztandar amerykański.

Po sezonie lekkoatletycznym

Oficjalny sezon lekkoatletyczny został zakończony w ubiegłą niedzielę, biegiem na przelaj o mistrzostwo Polski, który odbył się we Lwowie. Poniżej podajemy punktację klubową za mistrzostwa Polski, w której pierwsze miejsce zajmuje Warszawianka przed poznańskim AZS. Warta, która przez przeciąg ostatnich kilku lat była zawsze w grupie czołowej, zajęła w tegorocznej punktacji miejsce 13.

Jak co roku, również i w ubiegłym sezonie zawodnicy nasi osiągnęli szczyt swej formy dopiero pod koniec sezonu. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest niewątpliwie brak w Polsce należytych warunków do pracy zimowej, brak hal do ćwiczeń.

W biegu na 100 m najlepszy tegoroczny czas 10.6 uzyskał Zasłona z Białegostoku, który prowadzi też jako pierwszy w biegu na 200 m z czasem 22.1. W stumetrówce drugie miejsce zajmuje Popek z poznańskiego AZS z czasem 10.8 (11.4 w r. ub.). 3. Danowski (Lwów) 10.8, 4. Górczyński (Rawicz) 10.9, 5. Krzanowski (Lwów), 6. Dunnecki (Toruń).

W roku ubiegłym najlepszy był również Zasłona z czasem 10.6.

Na 200 m: 1. Zasłona 22.1 (22.6 w r. ub.). Drugi najlepszy czas uzyskał toruńczyk Dunnecki 22.5 (23.5), przed Popkiem 22.6, Teodorowski (AZS Poznań) 22.8.

W roku 1936 najlepszy Śliwak z czasem 22 sek.

Na 400 m najlepszym zawodnikiem okazał się Gassowski (Warszawa) 48.3 (49.8 w r. ub.), który u szczytu formy znalazł się w pamiętnym biegu na meczu z Niemcami w Warszawie. 2. Śliwak (War.) uzyskał 50 sek. (49.6). Trzecią pozycję zajmuje rewalacyjny Mittelstaedt 51, 4. Kucharski 50.2, 5. Biniakowski (Warta) 50.9. Warciarz był w roku ubiegłym pierwszym w czasie 49.6.

W biegu na 800 m utrzymał się na czele Kucharski wynikiem 1:52,4 (1:51,7 w r. ub.), chociaż pod koniec zaczął mu zagrażać Gassowski, który znalazł się na drugiej pozycji z wynikiem 1:54 (1:55 w r. ub.). Podobnie jak w biegu na 400 m również i w tym biegu Mittelstaedt znalazł się na trzecim miejscu z wynikiem 1:54.8. W tej konkurencji dziewięciu zawodników uzyskało czasy poniżej dwóch minut, w roku ubiegłym tylko 5.

Na 1500 m: 1. Kucharski 3:58.5 (3:54.2 w r. ub.), 2. Noji (Warszawa) 3:59 (3:57.2). Tylko tych dwóch zawodników zeszło poniżej czterech minut, podobnie jak w roku ubiegłym, 3. Soldan (Kraków) 4:01.2, 4. Stanisławski (War.) 4:06, 5. Kramek (Lublin) 4:06.8.

Bieg na 5.000 m nie przyniósł żadnych rewelacji, w tabeli najlepszych znajdują się stare wygi. 1. Noji 14:52.6 (14:33.4), 2. Wirkus (War.) 15:15 (15:58.8), 3. Wiśniewski (War.) 15:24 (15:54.4), 4. Duplicki (War.) 15:27 (15:33), 5. Nowacki (Zakopane) 15:33.6 (16:00.6).

Podobnie przedstawia się sytuacja na 10.000 m: 1. Noji 32:00.8 (31:41.4), 2. Wirkus 32:04.2 (33:06), 3. Marynowski (War.) 33:30.6 (35:06).

W biegu 110 m pł wśród najlepszych 10 znajdują się znów jeden poznańczyk Schmidt z AZS, który z czasem 15.8 zajmuje trzecie miejsce. Pierwszy jest Niemiec (Lwów) 15.3 (15.5), 2. Haspel (Lwów) 15.5.

400 m pł. 1. Maszewski (War.) 55.8 (56 sek.), 2. Gassowski 56.2, 3. Kostrzewski (War.) 56.3 (57.9).

W biegu rozstawnym 4x100 m pierwsze miejsce zajmuje AZS Poznań 43.8 (44.4), 2. AZS Lwów 44.4, 3. AZS War. 44.4 (44.3), 4. Warszawianka 44.8 (44.4), 5. Cracovia 45.6

(46.8), Warta 45.2 (44.8). W sztafecie 4x400 m prowadzi AZS (War.) 3:28 (3:31), 2. Warta, podobnie jak w pierwszym biegu sztafetowym na 6 miejscu z czasem 3:42 (3:35.4).

W konkurencjach technicznych najlepszym zawodnikiem poznańskim okazał się Karol Hoffmann, który figuruje na dobrych miejscach aż w pięciu konkurencjach.

W skoku wwyż 1. Garnuszewski (Kraków) 1.90 (1.73), 2. K. Hoffmann 1.87 (1.90), 3. Niemiec 1.86.5, 5. Draga (AZS Poznań) zajmuje 8 miejsce z wynikiem 1.80 (1.80).

Skok w dal: 1. Hanke (War.) 7.31 (7.19), 2. Nowak (Mościce) 7.22 (7.16), 3. K. Hoffmann 7.7 (7.14), 4. M. Hoffmann (AZS Poz.) 7.14, 5. Schmidt (AZS Poz.) 6.94 (6.56).

Skok o tyczce Sznajder (Kat.) 4.05 (4.07), 2. Mucha (Czeladź) 3.83 (3.68), 3. Klemczak Bydg. 3.81 (3.90). Draga siódmy 3.50 (3.20).

Trójśkok: 1. Luckhaus (Biał.) 14.83 (15:21), 2. M. Hoffmann 14:68.5 (13.76) 3. K. Hoffmann 14.40 (14.76), 4. Nowak 14.30 (14.41), 5. Szmidt 13.74, 10. Gniet 13:22 (13:41).

Kula: 1. Gierutto (War.) 15.55 (15.15), 2. Tilgner (Sokół Poznań) 14.88 (14.22), 5. K. Hoffmann 14.31 (14.27), Turoń 13.97, 9. Szmidt 13.42.

Dysk: 1. Fiedoruk (War.) 46.36 (43.74), 2. Gierutto 45.49 (45.82), 3. Hoffmann 45.36 (38.37), 7. Turoń 41.72, 8. Piłat 40.97.

W oszczepie: 1. Lokajski 63.90 (73.27), 2. Turczyk (Warta) 63.90 (70.53), 3. Gburczyk 60.95 (55.15).

W miocie: 1. Węglarczyk (Chorzów) 46.74 (44.05), 2. Kocot (T. Góry) 45.34, 3. Więtkowski Bydg. 41.46 (40.15).

Wreszcje w dziesięcioboju: 1. Gierutto 6630 p. (6617), 2. Hanke (War.) 6148 (5720), 3. Maciaszczyk I (Łódź) 5578 (5332).

Najlepsze wyniki w poszczególnych konkurencjach w roku 1936 wyglądały następująco: 100 m — Zasłona 10.6, 200 m — Śliwak 22.400 m — Biniakowski 49.6, 800 m — Kucharski 1:51.7, 1500 m — Kucharski 3:54.2, 5.000 m — Noji 14:33.4, 10.000 m — Noji 31:41.4, 110 m pł. — Niemiec 15.5, 400 m pł. — Maszewski 56, 4x100 m — AZS War. — 44.3, 4x400 m — AZS War. 3:31, skok w dal — Hanke 7.19, wwyż — Pławczyk 1.91, o tyczce — Sznajder 4.07, trójśkok — Luckhaus 15.21, kula — Heliasz 15.99, dysk — Gierutto 45.82, oszczep — Lokajski 73.27, młot — Węglarczyk 44.05, 10-bój — Pławczyk 6872.

Ostateczna punktacja lekkoatletycznych miejskich mistrzostw Polski przedstawia się następująco: 1. Warszawianka 231 p., 2. A. Z. S. Poznań 135 p., 3. AZS Warszawa 118 p., 4. Polonia Warszawa 77 p., 5. Cracovia 68 p., 6. Pogoń Lwów 62 p., 7. Syrena 39 p., 8. AZS Lwów 32 p., 9. Legia Warszawa 28 p., 10. Pomorzanie Toruń 27 p., 11. i 12. Sparta Białystok i Pogoń Katowice po 26 p., 13. Warta Poznań 25 p., 14. Strzelec Katowice 21 p., 15. Stadion Chorzów 19 p., 16. Strzelec Lublin 15 p., 17—22. Rezerwa P. Z. L. Warszawa, Jagielonia, Sokół Bydgoszcz, Sokół Chorzów, Sokół Krywałd po 13 p., 23. KPW Katowice 12 p., 24—27. Sokół Tarnowskie Góry, Sokół Czeladź, Boruta i Zjednoczenie po 8 p., 28—29. Zagiew i Orzeł Warszawa po 5 p., 30. B. B. T. Bielsko 4 p., 31—33. Łódzki KS Ognisko Wilno i Strzelec Zakopane po 3 pkt., 34—35. Geyer i Śmigły po 2 pkt., 36—37 WKS Grudziądz i Ognisko Białystok po 1 p.

Najlepszy nasz tyczkarz — inwalida. Jak wiadomo, na międzynarodowych zawodach lekkoatletycznych w Katowicach w dniu 12 września czołowy tyczkarz polski Sznajder odniósł kontuzję w kolano. Po

Restauracja Bazarowa

poleca świeże ostrygi i homary Pg 33 758-42,457

prześwietleniu okazało się, że oprócz naderwania ścięgna nastąpiło odlupanie kości i wylew w stawie kolanowym. Po kilkutygodniowym pobycie w szpitalu Sznajder porwócił do domu, jednak w dalszym ciągu kuleje, tak że o startach na razie nie może być mowy. W związku z tym Pogoń poczyniła starania, by poddać go gruntownym badaniom przez dr Levitoux w Warszawie.

Hokej na trawie

Mistrzostwa Polski odbędą się w sobotę i w niedzielę na Arenie PWK (Park Kasprowicz) przy al. Reymonta. Do rozgrywek finałowych zakwalifikowały się z grupy śląskiej: K. H. Siemianowice, z grupy gnieźnieńskiej: K. S. Stella Gniezno oraz z poznańskiej WKS Poznań i Czarni Poznań. W sobotę w półfinałach, które rozpoczynają się o godz. 14.45 walczą K. H. „Siemianowice” — K. H. Czarni oraz W. K. S. — Stella. Zwycięzcy tych spotkań w niedzielę staną do walki o pierwsze miejsce i tytuł mistrza, natomiast drużyny zwyciężone walczyć będą o 3 i 4 miejsce. W niedzielę rozgrywki rozpoczną się o godz. 9.45.

Piłka nożna

Wyniki pozostałych spotkań o mistrzostwo POZPN w poszczególnych klasach przedstawiają się następująco:

Klasa A: Cybina — San 2:0 (1:0), Unia (Kościan) — Polonia II Leszno 5:1 (1:1).

Klasa B: HCP III — Unia (Swarzędz) 1:3 (1:1), Stomil — Szamotulski KS 6:3 (3:1), Legia III — Orkan (Fabianowo) przerwany przy stanie 1:0 z powodu niesubordynacji wobec sędziego. Korona III — Czarni 0:6 (0:3), Victoria (Września) — Stella (Zabikowo) 1:2 (1:0), KPW II Ostrów — Wiktoria (Ostrzeszów) 0:3 (0:1).

Klasa C: SS. Swarzędz II — Unia II (Swarzędz) 1:4 (0:0), Stella II (Zabikowo) — Lipno (Steszew) 0:6 (0:4), Sparta (Oborniki) — Noteć (Chodzież) 3:1 (1:0), Stomil II — Blask II 5:1 (3:0), Napród II — HCP IV 1:2 (1:1).

Juniorzy: Stella — Pentatlon 1:3 (0:2), RKS — Sokół (Leszno) 1:0 (0:0), Sokół (Kępno) — KPW (Ostrów) 3:4 (0:4), Grom — Cybina 0:6 (0:5), KPW Poznań — San 2:2 (2:1), Britania — Czarni 2:0 (1:0), Korona — Unia (Swarzędz) 1:1 (0:1), HCP — Warta II 3:3 (1:1), Warta I — Polonia (Poznań) 4:1 (1:1), Unia (Kościan) — Sokół (Mosina) 4:1 (2:0), Blask — Sparta 4:1 (1:1).

W. G. i D. poznańskiego okręgu ukarał: Gembackiego Józefa — z TS. Pentatlon. Poznań — dysk. 6 tygodn. za kopnięcie przeciwnika bez piłki na zawodach w dniu 3. 10. rb.

Kosickiego Józefa — z KS. Dyskobolia. Grodzisk — dysk. 4 mies. (automatycznie od 4. 10.) za czynne znieważenie przeciwnika na zawodach w dniu 3. 10. rb.

Kurnatowskiego Stanisława — z KS. Czarni, Poznań — dysk. 4 tygodniowa za brutalną grę na zawodach w dniu 29. 9. rb.

Karczyńskiego Ignacego — z KS. Stella, Zabikowo — dysk. 4 tygodniowa za brutalną grę na zawodach w dniu 3. 10. rb.

Gralle Alfonsa — z KS. Stella, Zabikowo — dysk. 6 tygodn. za kopnięcie przeciwnika bez piłki na zawodach w dniu 3. 10. rb.

Troszczyńskiego Jana — RKS. Polonia, Chodzież — dysk. 6 mies. za świadome podanie fałszywego składu drużyny sędziemu na zaw. w dniu 22. 8. rb.

Sikorę Jana — z RKS. Polonia, Chodzież — dysk. 6 mies. za grę pod fałszywym nazwiskiem na zawodach w dniu 22. 8. rb.

Cichego Antoniego — z KS. K. P. W., Buk — dysk. 4 mies. za podwójne podpisanie karty zgłoszenia (dla KS. Sparta, Oborniki).

Grajka Józefa — z KS. Legia, Poznań — dysk. 6 tygodn. za kopnięcie przeciwnika bez piłki na zawodach w dniu 10. 10. rb.

Bartkowiaka Jana — z KS. Pogoń, Poznań — dysk. 3 mies. za podanie fałszywego składu druż. sędziemu na zawod. w dniu 3. 10. rb.

Wendlanda Tadeusza — z KS. Pogoń, — dysk. 6 mies. za grę pod fałszywym nazwiskiem na zawodach w dniu 3. 10. rb.

Nowaka Władysława — z KS. Ostrowia,

Ostrów — dysk. 6 tygodn. za kopnięcie przeciwnika bez pił. na zawod. w dniu 10. 10. rb.
Pozbawia się piastowania godności opiekuna druż. jun. Neumana Leona z KS. Pogoń, Poznań na okres 12 miesięcy za świadome wstawienie zawodnika pod fałszywym nazwiskiem na zawodach jun. w dniu 3. 10. rb.

Zebrań oddziału piłk nożnej T. G. „Sokół” Poznań II Jezyce odbędą się w piątek 22 bm. o godz. 20 w lokalu p. Bartkowiaka przy ul. Poznańskiej 25.

Tenis

Lista kwalifikacyjna polskich tenisistów. Komisja kwalifikacyjna PZLT, w składzie: A. Olchowicz, Eiger i Zieliński z Warszawy, Kuchar ze Lwowa i Foerster z Katowic ustaliła listę kwalifikacyjną za rok 1937. Przedstawia się ona następująco:

1. Hebda (Lwowski K. T.), 2. I. Tłoczyński (Legia War.), 3—4. Spychała (Warszawski K. T.) i Wittman (Legia), 5. Kończal (Pogoń Kat.), 6. Horain (A. Z. S. Kraków), 7. Czajkowski (Legia), 8. K. Tłoczyński (A. Z. S. Poznań), 9. Warmiński (Warszawski K. T.) i 10. Niestroj (Katowicki K. T.).

Lista pań: 1. J. Jędrzejowska, 2. Głowacka (Bydgoski K. T.), 3. Gajdzianka (Pogoń Kat.), 4—5. Z. Jędrzejowska (Legia) i Luniewska (Legia), 6. Fryszczynowa (Toruński K. T.), 7. Siodłowna (Bydgoski K. T.), 8. Lilpop - Mordasiewiczowa (Legia), 9. Neumanówna (Legia) i 10. Matuszewska (Warszawski L. T. K.).

Polska nadal prowadzi w pucharze Środk. Europy. Spotkaniem Jugosławia i Włochy 4:2 w Mediolanie, zakończone zostały tegoroczne rozgrywki. Tabela wygląda obecnie następująco:

1) Polska 3 spotkania, 6 pkt. st. zwyc. 13:5; 2) Czechosłowacja 3 spotkania, 5 pkt. st. zwyc. 19:4; 3) Jugosławia 3 spotkania, 5 pkt., st. zwyc. 20:14; 4) Węgry 3 spotk., 1 pkt., st. zwyc. 6:12; 5) Austria 3 spotk., 1 pkt., st. zwyc. 7:11; 6) Włochy 3 spotk., 0 pkt., st. zwyc. 4:14.

Każdej z drużyn pozostały jeszcze po dwa spotkania do rozegrania. Polska walczy z najgroźniejszymi przeciwnikami, a mianowicie z Jugosławią i Czechosłowacją.

Strzelanie

„Sokół” Poznań IV św. Łazarz urządza zawody w strzelaniu w niedzielę o godz. 10 na strzelnicy małokalibrowej przy ul. Ratajczaka.

Postępy telewizji telefonicznej

W domu związku niemieckich inżynierów po raz pierwszy w Berlinie został zademonstrowany telewizyjny telefon. Instytut badań poczty niemieckiej przeprowadził ten ciekawy eksperyment z placu Poczdamskiego do gmachów związku inżynierów niemieckich na przestrzeni około półtora kilometra. Okazało się, że niemieckim pocztowym technikiem udało się osiągnąć bardzo dobre rezultaty. Wobec tego próbną pracę badawczą zostały ukończone i rozpoczyna się obecnie okres prac praktycznych na polu telewizji telefonicznej. Druga próba została dokonana z pewną panią, która rozmawiała przez dalekosiężny kabel Norymberga — Berlin z gmachem inżynierów niemieckich, gdzie ujrano bardzo wyraźnie podobiznę tej pani.

Wobec tego okazuje się, że nie ma żadnych technicznych przeszkód w kierunku rozpowszechniania telefonu telewizyjnego. Obecnie prowadzone będą na linii Berlin — Lipsk — Norymberga prace nad uzyskaniem wyrazistości obrazu przy pomocy specjalnych wzmacniaczy.

Dnia 19 października 1937 r. o godz. 9-tej rano, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najlepszy tatuś, 5. p.

Kazmierz Kośmicki

mistrz fryzjerski
przeżywszy lat 31.
Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 22 b. m. o godz. 15-tej z domu żałoby Marszałka Focha 54.
W ciężkim i nieutulonym żalu
żona z dziećmi i rodzina.

zg 28079

Ciepłe trykoty

(bieliznę trykotową) męskie, damskie i dziecięce poleca w pierwszej jakości w wielkim wyborze i tanich cenach

KALAMAJSKI

Pg 33 656/7-41, 82/3

NA GROBACH waszych drogich

palcie lampki nagrobkowe
znane ze swej dobroci —
polskiej i chrześcijańskiej firmy

POLO

DO NABYCIA WSZĘDZIE

Kapelusze żalobne Wzrosty słubne

P. T.

Urszula Wadzyńska

przejęła

Magazyn Kapeluszy damskich

przy ul. Dąbrowskiego 52
i prosi o łaskawe poparcie

Ceny przystępne
dg 2176-7

Przeprasowanie Szala, chustki

Lampy Elektryczne

w wielkim wyborze wprost z wytwórni dg 24708

Skrzypczak - Poznań
św. Marcin 27 podwórze II p.

ZAPRASZAM do bezinteresownego zwiedzenia mojego salonu mód

Salon mód S. Weżyk

plac Wolności 11 pod filarami dg 24731

okienne, ogrodowe, ornamentowe, dachowe itp.
Szkło szyby wystawowe i lustra Obrazy i listwy na ramy
Polskie Biuro Sprzedaży Szkła S. A. Poznań, Woźna 15. Tel. 28-63
Oddział w Łodzi, ul. Wigury 15, tel. 134-53 Pg 31214/17116

POMOCNIK

dzielny ekspedient, fachowiec, uczciwy, władający językiem niemieckim z utrzymaniem potrzebny od 1. 11. do handlu żelaza. Zgłoszenia Kurier Poznański ng 51 652.

Dziś, dnia 20 października 1937 r. o godz. 11,15 zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja ukochana matka, nasza najdroższa siostra, ciotka i stryjenka, ś. p.

z Pawłowskich

Franciszka Byczkowa

przeżywszy lat 77, o czym zawiadamia

w głębokim smutku pogrążona

rodzina.

Wprowadzenie zwłok do kościoła parafialnego odbędzie się w sobotę, dnia 23 bm. o godz. 10-tej a po żałobnym nabożeństwie pogrzeb.

Łobżenica, dnia 20 października 1937 r.

dg 24 771

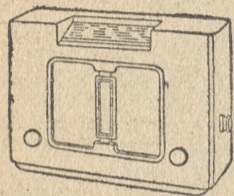
Odbiorniki Philipsa jednak są najlepsze

sprzedaż w/g. najdogodniejszego systemu ratalnego

IDASZAK i WALCZAK

Poznań Św. Marcin 18
przy ul. Ratajczaka tel. 1459

dostarczamy i montujemy urządzenia głośnikowe dla
Kościółów — Szkół — Szpitali i t. d. Ng 51 523

"Iskra"

- baterje -
- anody -

A. PIECHOCKI, POZNAŃ
Pg 29 742/3-37.247/8

Wózek

dziecięcy sprzedam, ul. Chelmińska nr. 19, m. 2 przy Szosie Obornickiej. zd 37 444

Pomorski Dom Delikatessów

dawn. „Polonia“

Poznań, św. Marcin 52/53. Tel. 57-51

zawiadamia niniejszym Szanowną Publiczność, iż po gruntownej renowacji otwarcie takowego nastąpi w piątek, dnia 22. bm.

Jako specjalność polecam Pomorskie wyroby jak: **Półgęsek, szynki, wędliny i sery.** Rzetelna i skora usługa. Ceny przystępne. ng 51 660
O łaskawę poparcie mego przedsiębiorstwa upraszam.

Zarząd Miejski w Bydgoszczy ogłasza

KONKURS

na stanowisko

Dyrektora Muzeum Miejskiego

Kandydat winien posiadać ukończone wykształcenie uniwersyteckie (wydział humanistyczny) jako historyk sztuki i muzeolog. Ponadto konieczna jest dłuższa praktyka w jednym z większych muzeów w Polsce. Uposażenie według grupy VI-tej ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych z dnia 9. 10. 23 r. wraz ze zmianami późniejszymi.

Zgłoszenia należy nadsyłać do końca października 1937 r. do Wydziału I-go Zarządu Miejskiego w Bydgoszczy, ul. Jezuicka nr 1. Do podania należy dołączyć:

- 1) życiorys, dg 24 774
- 2) poświadczenie obywatelstwa polskiego,
- 3) odpisy dyplomów, świadectw i fotografii.

Zarząd Miejski w Bydgoszczy.

Tg 21 600

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy. 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2396, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

Fabryka farmaceutyczna wspólnika

dział biochemiczny przyjmie w celu rozszerzenia przedsiębiorstwa, ew. współpraca pożądana. Oferty do Kuriera Pozn. zg 28080

Przetarg nieograniczony

Zarząd Miejski w Poznaniu ogłasza przetarg nieograniczony na wykonanie 60.000 m² robót ziemnych przy budowie grobli prawobrzeżnej na Zawadach.

Oferty muszą wpłynąć w terminie do dnia 28 października 1937 godz. 12 w poł. do Wydziału VII — Hotel Polonia — III pr., pokój 371. ng 51 125

Blizszych informacji udziela Wydział VII, pokój 374, dokąd interesenci zechcą się zgłosić w godzinach urzędowych.

L. dz. VII 5459/37.

Zarząd Miejski.

1. DOMY - PARCELE

Kamienice

Wielkopolska przy placu Wolności sprzedam za stodzieściedziesiąt tysięcy, gotówka. Zgłoszenia tylko poważnych nabywców Kurier Pozn. zdg 37 431

Wille

dwumieszkaniowa — komfortowa centralnym, Ostroroga sprzedam 27.000.— Oferty Kurier Pozn. zdg 37 475

Willa

Ostroroga, bezstemplowa 7.200.— dochodu 70.000, wpłaty 45.000.— Krzesiński, Piekary 8. Pg 33 756-58,207

Kamienice

śródmieściu sprzedam 23.000, dochód 4.000.— Gruszczyński, Aleje Marcinkowskiego 17a. zdg 37 503

Willę

czteropokojowa, ogrodem, plac budowlany sprzedam. Gensler Kopczyńskiego 63a. zdg 37 572-3

Kamienica

nowa, dochód 5.400, cena 45.000 wpłaty 30.000.— Oferty Kurier Poznanski zdg 37 654

Parcele

na Dębcu przy nowobudującym się kościele sprzedam. Oferty Kurier Poznanski zdg 37 543

Teren

budowlany 7 000 m² centrum Poznania sprzedam za 120 000 zł.— Oferty Kurier Pozn. zdg 37 615

Nieruchomość

na prowincji za pół ceny na dogodnych warunkach natychmiast sprzedam. Okazja niebывала.— Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 37 600

Nieruchomość Rynek Jeżycki

2 składy, mieszkania słoneczne zaraz sprzedam. Oferty Kurier Poznanski zdg 37 727

2. PIENIĄDZ

1 500

poszukuję, dam wysoki procent. Oferty Kurier Poznanski zdg 37 300

Pożyczki

gwarancja złoto szukam. Oferty Kurier Poznanski zdg 37 725

Proboszcz

prosi długotr. kredyt 9 tysięcy, procent umowy

gwarancja urzędowa

Oferty Kurier Pozn. dg 24 773

5 000,—

na I. hipoteke poszukuję wysoki procent. Oferty Kurier Poznanski zdg 37 753

4. OSOBISTE

W sprawach reklamy

korzystaj z pomocy Wydziału Propagandy Kuriera Poznanskiiego zdg 29 003

Za

długi syna Henryka nie odpowiadam. Andrzej Koszczyński, Kościńskiego 14. zdg 37 487

Fotograf

który fotografował młodą parę w kościele farnym, dnia 10. 10. 37 o godz. 5 po poł. proszę się zgłosić. Poznań, ul. Wielkie Garbary 8, m. 1. zdg 37 474

Smakosze

jadają śniadania, obiady, kolacje tylko u Sobczyńskiego, Ratajczaka 2. zdg 37 143-4

Modny

Kapelusz

kupi pani najtaniej „Ines“ Piekary 22/23. Przeróbki od 1,50. zdg 35 925/6

Jeszcze dziś

można nabyć szczęśliwy los w Kolekturze Dippla, plac Wolności 11. zdg 37 650

Unieważniam

weksle na 350.— zł wydane firmie Emka, Poznań, ul. Wrocławska podpisem Józef Zofia Rybak Poznań. zdg 37 724

6. OŻENKI

Wielkopolska 333 list Poste-restante. zdg 37 400

Który

starszy, szlachetny i niezależny pan posłubi pannę, lat 27. Oferty Kurier Poznanski zdg 37 463

Dla mojej siostry

panny, lat 32 — przystojnej, dobrego charakterem, posiadającej 10.000 gotówki, później więcej, kompletnym wyposażeniem — umeblowaniem na 3 pokoje poszukuje w celu matrymonialnym odpowiedniego pana, sfer kupieckich, urzędniczych, do lat 42. — Panowie, prawego charakteru, zdrowsi, pewna egzystencja zechcą zgłoszenia o ile możliwe z fotografią przelać do Kuriera Poznanskiiego zdg 37 494

Kawaler

lat 37, Poznaniak, bez nalogów, na dobrej posadzie urzędowej, — dobra prezencja, wobec braku znajomości poszukuje żony. Wymagania: wykształcenie conajmniej średnie, duże zalety moralne, umysłowe i fizyczne, zmysł gospodarczy i wyrobienie towarzyskie, wzrost do 168, majątek w gotówce niekonieczny. Łaskawe wyczerpujące zgłoszenia z fotografią do Kuriera Pozn. zdg 37 746

Fryzjerki

pierwszorzędnej siły, dyplomowanej, do lat 21, o miłym charakterze szukam w celu matrymonialnym. Majątek pożądanym. Posiadam zakład fryzjerski komfortowo urządzony, dobrze prosperujący. Oferty z fotografią do Kuriera Pozn. pod zdg 37 745

7. SPRZEDAŻE

Watelina

dotatki kraweckie, guziki klamry Mikolajczak, Jezuicka — Świętosławska 12. Pg 33 748-58,199

Świeczniki

okazyjnie „Lamus“ Strzelecka 1. Pg 29 737-37.33

Materiały Bielskie

ubraniowe płaszczowe najkorzystniejszej

św. Marcin 18

narożnik Ratajczaka — Asygnaty „Kredyt“. Pg 29 747-29.747

Maszyny

do obróbki drzewa i metalu pasy, koła transmisyjne, narzędzia i podobne

szafę żelazną

mam jeszcze tanio do oddania. Koszewski, Stary Rynek, zdg 36 667

„Meble W. Paetz“

Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny Poznań, Wrocławska 15 — Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 50 293

Chcesz kupić meble

gwarantowane i zadowolonym być, to przyjdź całym zaufaniem — tylko do

„Hali Mebli“

Wrocławska 38. Dogodne warunki — asygnaty „Kredyt“. Pg 33 732-58.192

Narzędzia

warsztatowe sprzedam. Grunwaldzka 16, zdg 37 079

Śniadalnica

egzystencja pewna cena 2 500,— Oferty Kurier Pozn. zdg 37 193

Piece

kucharki kaflowe, przenośne — najtaniej. Milich, Dolna Wilda 49. zdg 36 431

Wielki wybór

Kryształów

różnych innych drobiazgow najniższe ceny tylko Jezuicka 10 (Świętosławska). — Asygnaty „Kredyt“

„Dom Okazyjnego Kupna“

Pg 31 222-35.68

Płaszczki Mundurki Fartuszeki

poleca M. Malinowski Fabryka konfekcji damskiej Poznań, Rynek 57. — Przyjmuje Asygnaty „Kredyt“ dr 24 604

Pianino

używane okazjnie, Traugutta 13, m. 5. zdg 37 740

Radio

zmienne 7 obwod. fabr. nowe tanio. Oferty Kurier Poznanski zdg 37 620

ng 50 620

Pianina fisharmonie
od 250 zł. Marcina 22. podwórce.
Magazyn fortepianów.
zdg 37 548

Waga
do bydła 1 800 kg jak nowa tanio.
Grobła 4 - 2.
zdg 37 725

Podwozia
mleczarskie używane części samo-
chodowe. opony dete, pelne, za-
kup - sprzedaż. „Automagazyn”
Jakuba Wujka 9, telefon 75-17.
N 51 517

Pianina
Fortepiany niezró-
wanej jakości poleca
P. Betting i S-ka.
fabryka fortepianów
Leszno Wlkp. Cen-
niki katalogi na ża-
danie. Ng 51 573

Radiatory
grzejniki ogrzewalne sześciolup-
kowe, złożone w baterie, 4 sztuki
ca 18 m² Pow. ogn. jako nadlicz-
kowe zaraz do oddania. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 443

Pianino
krzyżowe tanio. Marcina 74. Me-
ble - Okazje Asygnaty Kredyt.
zdg 37 447

Tanio
reparacje wszelkich maszyn szcia.
Konikiewicz, Plac Nowo-
miejski 1a. zdg 37 522

Zakład fryzjerski
damsko-męski z aparatami we
Wrześni sprzedam. Adres wskaze
Kurier Poznański zdg 37 460

Futro
sealowe, dobrym stanie. Prusa 2
m. 4. zdg 37 457

Meble biurowe
Amerykańskie Biurka - Szafy.
Podgórną 6
Magazyn mebli. zdg 37 448

Motor
angielski 7 KM. na naftę, benzy-
nę. okazynie. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 449

Restaurację
przy Rynku sprzedam. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 499

Restauracja
z mieszkaniem w centrum, z po-
wodą wyjazdu. Wiad. Szewska 6
m. 5. zdg 37 498

Wóz
2 1/2 cala w dobrym stanie sprze-
dam. Ul. św. Wawrzyńca 22 -
Przybylski. zdg 37 492

Royal
amerykańskie maszyny do
pisania. wymiana
maszyn starych. raty
miesięczne 25 zł. Ori-
ginalne części do ma-
szyn. Słupski Boles-
ław. Ul. 3-go Maja 4.
Ng 51 521

Piekarnia
dobrze prosperująca, przepisowa,
mieszkaniami centrum Poznania,
sprzedam. Piotrowski, Wysoka
12, (przy kościele Marcińskim).
zdg 37 485

Drabki
malarzkie. Adres Kurier Pozn.
zdg 37 483

Sprzedam
garnitur pluszowy, stół okrągły.
Marsz. Focha 38, m. 16.
zdg 37 509

Meble
kupuje się najtaniej u
Bakosia, Stary Rynek 51
zdg 37 172/3

Plaszcze
damskie - futra -
mundurki gimnazjalne
przodują elegancją. ce-
nami najniższymi
wprost
tylko z
fabryki
Wildowa - Syn
Wodna 1,
Specjalny dział miar-
owy. Asygnaty kre-
dytowe. ng 50 892-3

Patefon
i duży tapezan tanio sprzedam.
Skarbowska 8, m. 19, od 14 do 16.
zdg 37 545-6

ślubne
obraczki szwedzkie, zegarki
szwajcarskie, regulowane. Ceny
od 18.- zł poleca Chwikowski,
Bazar. Nowa 8. zdg 37 557-8

Młyn
15 tonowy, cegielnia parowa
sprzedam lub spółnika gotówka
20 000 natychmiast. Zgłoszenia
Kurier Poznański p 1 296/7

Sprzedam
wiertarkę kowalską na zapad
nożny. Poznań. Wielkie Garbary
55, Marszał. zdg 37 672/3

Syrup do pierników
ciemny 37 groszy, 1/2 kilo i biały
45 proc. dla cukierników poleca
Śledziński. Poznań. Wroniecka 17
zdg 37 695-6

Tanio
sprzedamy farby lakiery emalie,
pokost, namiastki, nierzsorod-
nej Wytwórni Śląskiej. Wiado-
mość Poznań I, skrytka 367 -
Telefon 40-94. zdg 37 688-9

Beletrystykę
polską, niemiecką sprzedam Młyń-
ska 4 - 3. zdg 37 665

Maszyna
krawiecka. Szymańskiego 8 - 9
zdg 37 622

Sprzedam
16żko, kanape, Bl. Winklera 23.
m. 1. zdg 37 589

Radio
Philipsa (zmienny). Pocztowa 21
m. 1. zdg 37 591

Skład
nabiału i owoców sprzedam. -
Adres Kurier Pozn. zdg 37 560

Kupno okazynel
Francuskie meble - Boule, he-
ban z masa perłowa, wykładki
bronzu. Przedmioty artystyczne.
srebro, korzystnie sprzedam. -
Oferty „Par”. Toruń, pod „859”.
Pg 33 754-64,122

Drogeria
w centrum, bez towaru 1,500 zł.
na sprzedaż. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 37 720

Fortepian Bechstein
okazyjnie sprzedam. Aleje Pula-
skiego 18. zdg 37 709

Skład
papieru, tytoniu z powodu cho-
roby, cena 2,700 zł. Adres Kur-
ier Poznański zdg 37 718

Wózek bliźniat
nowoczesny granatowy, dobrym
stanie sprzedam. Jasna 9, m. 2.
zdg 37 716

Pianino
używane, dobrze utrzymane -
sprzedaż korzystnie Centralny Ma-
gazyn Pianin, Poznań, Pierackie-
go 11. Ng 51 522

1.45 zł
kosztuje kompl. lampka kieszon-
kowa w firmie

Kastor,
Św. Marcin 55. ng 51 691/2

Korzystnie
skład kolonialno-żelazny w do-
brym punkcie w dużej wsi ko-
ścielnej do sprzedania. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 592

2 000
m² sprzedam od bocznic kolej-
owej, dzielnicy przemysłowej. -
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 742

Koń
śronek, średni pełna gwarancja.
powodu wyjazdu sprzedam. Zgl.
Kiosk. Ratajczaka 9. zdg 37 743

Gabinet
łóżko mosiężne, inne meble uży-
wane sprzedam. Słowackiego 37,
m. 6 godz. 14 - 19. zdg 37 757

Skład
owoców i warzywa w dobrym
położeniu, z ubikacjami nadają-
cymi się na hurt. Adres Kurier
Poznański zdg 37 744

10. MAJATKI

Majatek
450 morg blisko Poznania - bez
dlugu zamienie na kamienice. -
Kwiatkowski, Poznań. Działyń-
skich 10. zdg 37 578

11. KUPNA

Sztuchy
obrazy, porcelane, meble, broń,
srebro złoto, wszelkie starożytno-
ści kupuje „Lamus”. Strzelecka 1
Pg 29 726-33,76.

„Occasion“
Kupuje stara biżuteria, złoto, sre-
bro, brylanty, korale, Fran-
cuzyski. Aleje Marcinkowskie-
go 23. zdg 22 371

Dywan
lub kwit lombardowy kupie. -
Oferty do Kuriera Pozn. zdg 37 466

Motorek
mały, elektryczny, prad stały.
Strzelecka 28, skład zdg 37 482

Maszynę
do pisania kupie, markę i cenę do
Kuriera Pozn. zdg 37 698

Basen
kuchenny używany do zmywania
kupie. Restauracja. Pocztowa 31
zdg 37 730

Frak
modny średnia kupie. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 599

Kupię
piec kaflowy, przenośny i magiel
używana, Chwałszewo 3/4, m. 4
zdg 37 719

Zakupię
kilka par koni, wozów i uprząży.
Cieszkowskiego 1, m. 4 od 9-14
zdg 37 712

Kasę
National kupie. Wodna 9, rzeź-
nictwo. zdg 37 747

Kupię pieska
młodego, pokojowego, najchętniej
pincerka. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 671

12. DO WYNAJĘCIA

Słowackiego 30.
czteropokojowe, pełnokomfortowe
obszerne, bezpodatkowe zaraz.
zdg 36 876

Sześciopokojowe
Czteropokojowe
na biura lub mieszkanie. Plac
Sapieżńskiego 4, dozorca.
zdg 37 432

Trzypokojowe
IV. słoneczne, Niegoiewskich 6.
zdg 37 436

7 pokojowe
słoneczne, Jackowskiego, I piętro
polecie, przy przystanku tram-
wajowym zaraz. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 37 488

Dwupokojowe
komfortowe, nowej willi. Wilda,
Saperska 16. zdg 37 514

Próżny
kuchenska gazowa, willi. Wilda,
Saperska 16. zdg 37 519

Dwupokojowe
łazienka, bezpodatkowe od gospo-
darza. Grodziska 26. zdg 37 539

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, bezpodatkowe.
czynsz 51.-, kaucja 360.- do wy-
dzierżawienia. Dozorca. Poznań.
Szamarzewskiego 56. zdg 35 975/6

Pokój
kuchnia, bezpodatkowe, komorne
37.40. Kaucja 264.- do wydzier-
żawienia. Dozorca. Poznań. Sza-
rzewskiego 56. zdg 35 972/3

Bezdzietne
małżeństwo szuka pokoju z kuc-
hnią od gospodarza, 1/2 roku z
góry. Oferty cena Kurier Pozn.
zdg 37 729

Punktualny płatnik
za 2-3 pokoje kuchnie zaplaci
kwartał naprzód. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 562

Pokoju
od gospodarza. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 569

Młode
małżeństwo przyjmie portierstwo
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 570

Mieszkanie
1-2 kuchnie, ewentualnie por-
tierstwem - administrację posu-
kuje. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 37 756

Ogłoszenia i kampanie reklamy gazetowej projektuje i udziela fachowych porad

Wydział Propagandy
Wydawnictw Drukarni Polskiej Sp. Akc.
Poznań, św. Marcin 70, I piętro o godz. 16-18.

4
pokoje na biura lub lokal handl.
I ptr. od zaraz. Stary Rynek 50.
zdg 37 643

Czteropokojowe
z meblami od zaraz do wynaje-
cia. Poznań, Mostowa 30, m. 12.
zdg 37 645

Słoneczne
4 lub 5. Niegoiewskich 18 - 4.
zdg 37 614

Dwupokojowe
nowe wolne. Graniczna 7, m. 4.
zdg 37 549

Dwupokojowe
centrum tanio. Trzypokojowe,
Marcina 74, I. 18. front.
zdg 37 734

5
komfort I ptr. tanio wynajmie
gospodarz. Półwiejska 2.
zdg 37 733

4-pokojowe
II piętro. Mostowa 15. Informa-
cje stróż. zdg 37 630

Pokój
kuchnia. Wielka 15 - 23.
zdg 37 576

Dwupokojowe
komfort 40.-, Jeżyce. Informacje
Słowackiego 48 - 4.
zdg 37 708

4
pokoje komfortowe, III piętro,
zaraz. Różana 4a - 19.
zdg 37 717

Czteropokojowe
z przynależnościami od 1, 11, lub
1, 12. Wiśniowa 79. zdg 37 711

4
pokoje, komfort, listopad. Gór-
na Wilda 80. zdg 37 703

Trzypokojowe
holl, komfortowe, odnowione -
wolne. Focha 32. zdg 37 702

2 pokoje i kuchnia
w śródmieściu zaraz, dzierżawa
rok z góry. Zgłoszenia Podgórną
12b, parter, m. 3. w godz. od 9-3
zdg 37 641

Dwupokojowe
60.- Nad Wierzbakiem.

Jednospokojowe
35.- Urbanowo. Zgłoszenia Du-
dek, Wielkie Garbary 34.
zdg 37 736

13. SZUKA MIESZK.

Urzędnicza
mała rodzina jedna dorastająca
córka szuka mieszkania 2-3 po-
koiowego, możliwie w pobliżu
Izby Skarbowej (peryferie wy-
kluczona). Pewny płatnik. Łas-
kawe oferty Kurier Poznański
zdg 37 427

Poważna
organizacja społeczna poszukuje
pięciopokojowego mieszkania -
śródmieściu od 1, 11. Zgłoszenia
z podaniem ceny do Kuriera
Poznańskiego zdg 37 501

Dwupokojowego
od 1 od gospodarza pewny płat-
nik. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 541-2

Podgórną
2 - 9 jedno- dwuosobowy. utrzy-
maniem. zdg 37 739

Pokój
Wielka 23 - 21. zdg 37 667

Utrzymaniem
Szymańskiego 8 - 9. zdg 37 623

Pokoik
Ogrodowa 13 - 15. zdg 37 584

Frontowy
elektryczność, fortepian, panu -
Strusia 3-4. Łazarz. zdg 37 722

Konopnickiej
16 - 5. zdg 37 707

Bukowska
9-4. zdg 37 680

2
męski i sypialnia, wyższemu ur-
zędnikowi, małżeństwu, kultural-
nemu. Łakowa 9 - 4.
zdg 37 561

Grunwaldzka
15 - 10. zdg 37 675

16. SZUKA POKOJU

Ładnego
pokoju z klatki, okolica obojetna
poszukuje. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 461

Urzednik
niekrepującego podać cenę. Oferty
Kurier Pozn. zdg 37 468

Pokoju
skromnego panie. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 506

Centrum
nie wysoko, gabinetowego, nie-
krepującego, sytuacji. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 692

Młode
małżeństwo umebłowanego blisko
Br. Ratajczaka. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 752

17. LOKALE

Kawiarnię
Restaurację z urządzeniem Sola-
ca wydzierżawia gospodarz od li-
stopada. Adres wskaze „Par”, nr
„58.142”. Pg 33 658-58.142

Skład
do wynajęcia. Wielkie Garbary
48. zdg 37 049

Obszerny
lokal warsztatowy. Graniczna
5. zdg 37 511

Ubikacje
przemysłowe. Półwiejska 16.
zdg 37 525

18. DZIERŻAWY

Dzierżawa
230 pszennej nadkompletny. -
przejechać 15 000.- Kwiatkow-
ski, Poznań Działyńskich 10.
zdg 37 580

23. ROZMAITE

W sprawach reklamy
Korzystaj z pomocy Wydziału
Propagandy Kuriera Poznańskie-
go zdg 29 004

Bardzo biedna
z wyższych sfer 15 letnia celu-
jąca gimnazjalna uczennica, zupeł-
nie sierota, pragnąca się dalej
kształcić, a nie mając na to środ-
ków, błaga szlachetne miłosierne
serca o pomoc materialną na ce-
sne, mundurki, płaszcz zimowy
itd. Łaskawe datki kierować:
Stefania Lachmanówna. Lwów
ul. Ziemiańkowskiego 4. parter.
zdg 37 173

Zabezpieczam
nowym systemem mieszkania -
składowe, przed kradzieżą. Spe-
cjalista. Strzelecka 2 - 7.
zdg 37 605

Krawcowa
przyjmuję wszelką pracę. Siero-
ca 1, m. 1a. zdg 37 603

OGÓLNOPOLSKIE

Warszawa
Warszawa - 13,00 koncert
rozyrkowy - płyty; 14,10 kon-
cert solistów. Wykonawcy: Wil-
told Szymkowski - śpiew, Ed-
ward Sienkiewicz - wiolonczela-
15,00 reportaż; 15,15 muzyka
lekka - płyty; 18,00 Weber i
Spohr - płyty; 19,00 muzyka ta-
neczna w wykonaniu zespołu Pa-
wła Rynasa; 19,55 sport; 22,00
„Współczesna literatura chłops-
ka” - szkic literacki; 22,15
muzyka taneczna z dancingu
„Cafe-Club” w Warszawie.

POZNAŃ

Poznań - 11,40 walcze operet-
kowe - płyty; 13,05 arcydzieła
muzyki - płyty; 14,05 gielda;
14,15 „Dziwięcie instrumentów” -
płyty; 15,10 sport; 18,20 „Z prze-
słowie Wielkopolski: Emilia Szcza-
niecka i Karol Marcinkowski” -
pogadanka; 18,30 utwory na klar-
net solo z tow. fortepianu. Wy-
konawcy: Józef Madeja - klar-
net, Władysław Raczkowski -
akompaniament.

PROPONUJEMY

15,30 Praga. Koncert radioork
15,35 Berlin. Muzyka z płyt.

Znana Adarelli
przepowiada nieomylnie
z Braminów - reki. Przyjmuje
Podgórną 13. mieszkanie 10.
zdg 37 567

24. NAUKA

Angielskiego francuskiego niemieckiego
b. profesorka gimnazj. „rutyna
długoletnia”, tanio, tłumaczenia,
wszelkie egzaminy b'ęglą rozmo-
wa. Strzelecka 6, m. 34, 4-8.
zdg 37 039

Młodsza
gimnazjalna do pomocy w nauce
potrzebna (szkoła powszechna).
Zgłoszenia 3 - 5. Dabrowskiego
3, m. 10. zdg 37 074

Française
diplôme de langue leçons Correction
de devoirs préparation à tous les
examens de français Kozłow-
ska, Matejki 4, m. 3. telef. 46-08.
zdg 37 438

Stenografia
maszynowa, książkowość, od 4 listo-
pada. Kromczyńska, Ogrodowa
16. zdg 37 659

Tańców
kurs początkujący. Sredziński.
Zygmunta Augusta 4. zdg 37 668

25. MUZYKA

Trio
damsko-męskie, podwójne instru-
mentalne wolne. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 37 642

Jazzbandzista
młody, wolny. Oferty Kurier
Poznański ng 51 136

26. SZUKA POSADY

(Zgłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

a) Służba domowa

Dziewczyna
samodzielna z dobrym gotowa-
niem szuka posady do samotnej
osoby. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 454

Dziewczyna
do prac domowych poszukuje po-
sady od zaraz. Zgłoszenia Kurier
Poznański zdg 37 500

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady -
bez gotowania. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 497

Samodzielna
wiejska, dobrym gotowaniem po-
szukuje posady. Zgłoszenia Ku-
rier Poznański zdg 37 489

Służący
kawaler, lat 24, szuka posady od
1. 10. na majatek lub do miasta.
Józef Siemieniak, Dobrojewo -
poczta Ostroróg, powiat Szamo-
tuły. zdg 37 471

Dziewczyna
szuka posługi. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 37 504

Przyjmę
posługę z gotowaniem. Oferty
Kurier Pozna

Dziewczyna
dobrym gotowaniem, prasowa-
niem sztywnej bielizny szuka
posady zaraz lub 1. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 37 441

Posługi
poszukuje od 11-tej polecona -
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 446

Posługi
poszukuje. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 523

Sierota
z prowincji poszukuje posady do
wszystkiego, gotowaniem, pomo-
cy pani w lepszym domu od pier-
wszego. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 536

Dziewczyna
praniem, gotowaniem poszukuje
posady 1. 11. 37. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 462

Posługi
przed, po południu lub całodzienne
poszukuje uczciwa, porządna.
Oferty Kurier Poznański
zdg 37 458

Poszukuje
posługi przed południem. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 169-70

Dziewczyna
młodsza wiejska uczciwa poszu-
kuje posady zaraz lub 1. 11. -
Oferty Kurier Pozn. zdg 36 689

Służąca
zdrowa, silna, poszukuje od 1 li-
stopada, miejsca do wszelkiej
pracy. W ostatnim miesiącu 2
lata, Anna Marek, Piskornia 2
p. Jutrosin. zdg 37 018

Posługi
poszukuje przed południem. -
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 180

Przyjme
posady od 1. 11. br. do 1-2 dzieci.
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 165

Uczciwa
dziewczyna posługuje, trzy razy w
tygodniu lub do południa. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 104

Posługi
śródmieściu posługuje. - Oferty
Kurier Poznański zdg 37 065

Zdrowa
uczciwa, pracowita, z prowincji,
cośkolwiek gotowaniem poszukuje
posady od zaraz lub 1. 11. Oferty
do Kuriera Poznańskiego
zdg 37 644

Gospośnia
samodzielną, długoletnie świade-
ctwa szuka posady do samotnej
osoby lub kszieda. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 611

Dziewczyna
dobrym gotowaniem, dwuletnie
świadectwa, szuka posady do
Warszawy lub Katowic. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 547

Panienska
przyjme zaraz posady pomocy
pokojach, kuchni lepszy dom -
dzieci. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 540

Poszukuje
posługi 3 razy w tygodniu lub
całodzienna. Lazarz. Oferty Kur-
ier Poznański zdg 37 686

CZYTELNIA
w Klubie „ROMA”
ulica Podgórna 10a, parter
(obok Księg. Katolickiej)
otwarta dla publiczności
w dni powszednie od godziny
9 - 13 i od 15 - 19
Wstęp 10 gr. (Mies. 1 z)
120 czasopiśm i dzienników
w 6 językach!

TEATR

Poznań, czwartek, 21. 10.
TEATR POLSKI: Czwartek,
21. 10. godz. 20: „Malżeństwo”.
Piątek, 22. 10. godz. 20: „Dowód
osobisty”, premiera.
TEATR WIELKI: Czwartek,
21. 10. „Zemsta, nietoperza”.
Piątek, 22. 10. „Ijola”.
Sobota, 23. 10. „Madame Butter-
fly” z gośc. wyst. TEIKO KIWA

KINA

Poznań, czwartek, 21. 10.
APOLLO: Nie ufaj mężczyźnie.
CORSO: „Nowe przygody tarza-
na”.
GLORIA: „Ordynat Michorow-
ski”.
GWIAZDA: „Trafalgar”.
METROPOLIS: „Nieznosna
dziewczyna”.
OSWIATOWE T. C. L.: Dziś o
godzinie 4: „Ria Rago”, o 6 i 8:
„Złoto”.
RENAISSANCE: „Niesamowity
dom”.
SŁONCE: „Melodie z nad Du-
naju”.
SFINKS: „Walc Cesarski”.
ŚWIT: „New Jork - San Fran-
cisko”.
TECZA-Lazarz: „Ogród Allacha”.
TECZA-Wilda: „Pokusa”.
WILSONA: „Dyplomatyczna
Zona”.

Panienska
18-letnia szuka posady do dzieci.
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 631

Samodzielną
dobre gotowanie, młoda, czysta,
uczciwa pierwszorzędną świade-
ctwa szuka posady 1. 11. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 594

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z pol-
skim i niemieckim do wszystkiego
od zaraz lub 1. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 754

Panna
do dzieci z zyciem szuka posady.
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 755

Panienska
inteligentna do wszystkiego szu-
ka posady. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 758

Młoda
inteligentna na wskroś uczciwa z
dobrym gotowaniem szuka posady
od zaraz lub 1-szego. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 873

Posługaczka
poszukuje po południowej posłu-
gi. Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 37 398

Posługi
poszukuje uczciwa, pracowita -
spokojna. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 37 316

Prasowaczka
poszukuje posady, poza domem.
Oferty Kurier Pozn. zdg 35 708

Firanki - Story
Materiały
Dekoracyjne
poleca

F. KAZMIERSKI
Poznań, St. Rynek 38/39
Pg 33 688-41.84

Leśnik - strzelec
lub polowy poszukuje posady od
zaraz lub później, dobry fachow-
iec, hodowca zwierzęzy, żonaty,
średni wiek, B. Kurek, Gierłato-
wo, poczta Nekla, pow. Środa.
zdg 37 464

300,-
poszukuje pracy inkasenta, woź-
nego, bufetowego lub tp. Oferty
Kurier Poznański zdg 36 793

Młodszy urzędnik
albo pisarz gospodarski, kawaler,
szkoła, 5 lat praktyka, zmiany za-
raz posade. Oferty Kurier Pozn.
zdg 36 452

Poszukuje
zaraz posady woźnego, portiera,
postańca biurowego, lub podobna
złote 150 złotych. Oferty Kurier
Poznański zdg 36 739

Szofer
poszukuje nauki ucznia rzeźnic-
kiego. Oferty Kurier Pozn.
zdg 36 752

Ekspedientka
z branży cukier, - piekarskiej z
ukończoną szkołą handlową po-
szukuje posady zaraz. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 128

Piekarz - cukiernik
działny fachowiec, dłuższa prak-
tyka szuka posady. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 37 125

Inteligentna
zna cośkolwiek szycie z niemiec-
kim szuka jakiegokolwiek pra-
cy 3 dni w tygodniu. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 36 784

BORSAL
IDEALNY
PUDER; MYDŁO
DLA DZIECI

R. Barcikowski S. A. Poznań

Książkowy (a)
potrzebny od zaraz. Znajomość
księgowości amerykańskiej. Zgl.
z podaniem wynagrodzenia Ku-
rier Poznański zdg 37 465

Dziewczyna
samodzielną z dobrym gotowa-
niem z świadectwami i polecen.
od 1. 11. Woźna 9 (skład.)
zdg 37 700

Chłopiec
posyłki wyjazd. Stankiewiczowa,
Stary Rynek 84. zdg 37 552

**29. RYNEK
ZWIERZĘCY**

Stolarza
budowlanego, młodszego na po-
prawki, Matejki 66, m. 2. godzi-
na 18-20. zdg 37 553

Foxterriera
psa, młodego, bardzo rasowego
kupie. Oferty Kurier Poznański
zdg 37 423

Praktyka lekarska
dobrze zaprowadzona, zaraz do
objęcia. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 37 575

31. ROZRYWKA

Służąca
do wszystkiego 1. 11. Poznańska
21. m. 8. zdg 37 713

Eden
Plac Działowy 11. znany lokal
rozrywkowy. Ceny bezkonkuren-
cyjne. zdg 35 405

RADIO APARATY, TELEFUNKEN I INNE NA DŁUGIE RATY. RADIOMECHANIKA - POZNAŃ - ŚW. MARCIN 25 - TEL. 1238

Samodzielną
pracowitą, dobrym gotowaniem
poszukuje posady. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 37 311

Ogrodnik
kawaler, lat 35, dobry fachowiec
w warzywach wczesnych, pszcze-
larstwie, specjalista, kwaciarsz,
szuka posady samodzielnej na
majątku, zaraz lub od 1 listopada.
Oferty Agentura Kuriera
Pozn., Skoki. ng 51 127

Młoda
poszukuje posady do pakowni -
lub jakiegokolwiek innej. Oferty
Kurier Poznański zdg 36 631

Fortancerkę
od zaraz. Zgłoszenia Inowrocław
ul. Kościelna 10. ng 51 650

Casanova
Masztalarska - najtańszy lokal
rozrywkowy. Dancing do rana.
zdg 37 550

Panienska
młoda, uczciwa, ze wsi poszukuje
posady cośkolwiek gotowaniem,
małe wynagrodzenie. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 37 254

Bufetowa
czysta, sumienna szuka posady
od 1. 11. Zgłoszenia poste restan-
te, Inowrocław, „Pilna”, ng 51 129

27. WOLNE MIEJSCA
Poszukujemy
przedstawicieli
na prowincji na
radioaparaty
za prowizję.
Radiomechanika,
Marcina 25.
dg 24 707

Krawcowa
zdolna potrzebna w dom. Wej-
manowa, Kościelna 17.
zdg 37 639

Bijemy
rekord niskich
cen. - Dajemy
najdogodniejsze
warunki. Wiel-
ka ilość radio-
odbiorników -
przy fachowej
obsłudze ułatwia

Dziewczyna
zaufana, gotowaniem w lepszy
dom szuka posady. Zgłoszenia
Kurier Poznański zdg 37 251

Fryzjer
trwała wodna, żelazkowa zaraz
poszukuje posady. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 731

Korespondent
handlowy
młodszy, władający także jezy-
kiem niemieckim, poszukiwany.
Oferty z życiorysem należy kie-
rować do Kuriera Pozn. pod
zdg 36 803. Wnioski nieuwzglę-
dzone pozostaną bez odpowiedzi.
zdg 36 803

Konkurs
Zarządu Miejskiego w Krzywiniu
na stanowisko kontraktowego
sekretarza miejskiego
uposażenie w/g XI grupy służb,
od kandydata wymagane są na-
stępujące kwalifikacje: 1) obywatel-
stwo polskie; 2) wiek do 35
lat z życia; 3) dla kandydatów z
wyszktałeniem średnim - praktyka
conajmniej 3 letnia, z niż-
szym - praktyka 5 letnia w sa-
morządzie terytorialnym oraz do-
bra znajomość buchalterii samo-
rządowej. Podania składane na-
leży w terminie do dnia 31 paź-
dziernika 1937 wraz z życiorysem
oraz odpisami świadectw i doku-
mentów do Zarządu Miejskiego
w Krzywiniu. Podania nieuwzglę-
dzone pozostaną bez odpowiedzi.
Burmistrz Kabsch. dg 27 772

wybor. - Przed
kupnem
radioodbiornika prosimy w włas-
nym interesie nie omiadać
naszych salonów demonstracyjnych.

Młoda
gospośnia - kucharka z dobrym
oszczędnym gotowaniem, tylko
lepszych domach szuka posady
zaraz lub 1. 11. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 241

Krawcowa
1.50 dziennie szuka posady. Szy-
je garderobe damska - dziecięca.
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 674

Panienska
z dłuższą praktyką do obsługi
gości w cukierni-kawiarni potrze-
bna od zaraz. Zgłoszenia z pod-
pensi przy woliem utrzymaniu
oraz odpisy świadectw i fotogra-
fii. Cukiernia Puczyńskiego
Chelmno (Pomorze). ng 51 120

Nakładaczka
kameniodruk na stałe potrzebna.
Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 37 640

RADIOLAVOX
właśc. Bronisław Płotkowiak

Samodzielną
inteligentną, młodszą, zna wszech-
stronnie gospodarstwo pierwszo-
rzędne referencje szuka posady
gospośni - zarządzający. Oferty
Kurier Poznański zdg 37 258

Bufetowa
przystojna do restauracji szuka
posady, miejscowości obojętne.
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 568

Ogrodnik
25. dobre świadectwa, kraju, za-
granicą przyjmie posade samo-
dzielnego od zaraz lub później. -
Józef Wojciechowski, Smilowo, -
poczta Poniec. zdg 37 715

Kierowniczkę
do składu rzeźnicznego potrzebna
zaraz. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 581

Centrala
Poznań, Ratajecka 14, Telefon
32-15.

Osoba starsza
do wszelkich prac domowych z
dobrym gotowaniem poszukuje
posady od 1. 11. Zgłoszenia do
Kuriera Poznańskiego zdg 36 967

Emeryt
w sile wieku szuka posady. Ofer-
ty Kurier Pozn. zdg 37 437

Panienska
ekspedientki z branży kolonial-
no - delikatesowej. Zgłoszenia
Bałtyk, św. Marcin 54.
zdg 37 440

Służąca
gotowaniem. Strzelecka 3a - 3.
zdg 37 741

Oddział
Pasaż Apollo od strony Rataj-
czaka. ng 50 947

Poszukuje
posady od 1. 11. do starszego re-
ligijnego państwa do wszystkie-
go. Oferty Kurier Poznański
zdg 36 974

18 letni
syn uczciwych rodziców szuka
jakiegokolwiek posady. Łaskawe
zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 37 066

Blawatnik
ekspedient - dekorator
młodszy, zdolny, potrzebny zaraz
do Nowego Sacza. Zgłoszenia oso-
biste, niedziela 24 bm., Poznań,
Wierzbiciele 30, m. 37, godzina
14-16. zdg 37 456

Uczennica
rzeźnictwo. Wodna 9.
zdg 37 748

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Panna
skromna szuka jakiegokolwiek po-
sady, może być jako przychodnia.
Oferty Kurier Pozn. zdg 36 928

Angielskiego
francuskiego, lekcji konwersacji
udzielać. Pisz listy, tłumacze-
nia. Prowadzę korespondencje
firmom w językach obcych. -
Przyjme odpowiednia kurier Pozn.
zdg 37 090

Praktykantę
do biura z Szkoła Handlowa -
potrzebnie od zaraz. Zakłady
Przemysłowe Bronisław Przygo-
dzkiński, Aleje Marsz. Piłsudskie-
go 1. zdg 37 490

Dziewczyna
potrzebna. Kolejowa 41, m. 4.
zdg 37 502

Najkorzystniejsza
sprzedaż radioodbiorników
Kosmos
na 18 rat. zamiana odbiorników
starych na nowe

b) Inni

Angielskiego
francuskiego, lekcji konwersacji
udzielać. Pisz listy, tłumacze-
nia. Prowadzę korespondencje
firmom w językach obcych. -
Przyjme odpowiednia kurier Pozn.
zdg 37 090

Dziewczyna
potrzebna. Kolejowa 41, m. 4.
zdg 37 502

Uczennica
rzeźnictwo. Wodna 9.
zdg 37 748

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do
prac domowych. Oferty Kurier
Poznański zdg 36 940

Emeryt
w sile wieku szuka posady. Ofer-
ty Kurier Pozn. zdg 37 437

Blawatnik
ekspedient - dekorator
młodszy, zdolny, potrzebny zaraz
do Nowego Sacza. Zgłoszenia oso-
biste, niedziela 24 bm., Poznań,
Wierzbiciele 30, m. 37, godzina
14-16. zdg 37 456

Uczennica
rzeźnictwo. Wodna 9.
zdg 37 748

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Młodsza
poszukuje posługi 11-ej. bez pra-
nia. Oferty Kurier Poznański
zdg 36 632

Emeryt
w sile wieku szuka posady. Ofer-
ty Kurier Pozn. zdg 37 437

Blawatnik
ekspedient - dekorator
młodszy, zdolny, potrzebny zaraz
do Nowego Sacza. Zgłoszenia oso-
biste, niedziela 24 bm., Poznań,
Wierzbiciele 30, m. 37, godzina
14-16. zdg 37 456

Uczennica
rzeźnictwo. Wodna 9.
zdg 37 748

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Panna
skromna szuka jakiegokolwiek po-
sady, może być jako przychodnia.
Oferty Kurier Pozn. zdg 36 928

Angielskiego
francuskiego, lekcji konwersacji
udzielać. Pisz listy, tłumacze-
nia. Prowadzę korespondencje
firmom w językach obcych. -
Przyjme odpowiednia kurier Pozn.
zdg 37 090

Praktykantę
do biura z Szkoła Handlowa -
potrzebnie od zaraz. Zakłady
Przemysłowe Bronisław Przygo-
dzkiński, Aleje Marsz. Piłsudskie-
go 1. zdg 37 490

Dziewczyna
potrzebna. Kolejowa 41, m. 4.
zdg 37 502

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Panienska
do składu poszukuje pracy, wzgl.
do fabryki. Oferty Kurier Pozn.
zdg 37 472

Angielskiego
francuskiego, lekcji konwersacji
udzielać. Pisz listy, tłumacze-
nia. Prowadzę korespondencje
firmom w językach obcych. -
Przyjme odpowiednia kurier Pozn.
zdg 37 090

Praktykantę
do biura z Szkoła Handlowa -
potrzebnie od zaraz. Zakłady
Przemysłowe Bronisław Przygo-
dzkiński, Aleje Marsz. Piłsudskie-
go 1. zdg 37 490

Dziewczyna
potrzebna. Kolejowa 41, m. 4.
zdg 37 502

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Maszynistka
szuka praktyki początkującej.
Oferty Kurier Poznański
zdg 37 486

Angielskiego
francuskiego, lekcji konwersacji
udzielać. Pisz listy, tłumacze-
nia. Prowadzę korespondencje
firmom w językach obcych. -
Przyjme odpowiednia kurier Pozn.
zdg 37 090

Praktykantę
do biura z Szkoła Handlowa -
potrzebnie od zaraz. Zakłady
Przemysłowe Bronisław Przygo-
dzkiński, Aleje Marsz. Piłsudskie-
go 1. zdg 37 490

Dziewczyna
potrzebna. Kolejowa 41, m. 4.
zdg 37 502

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Szofer
mechanik z dwuletnią praktyką
poszukuje posady za kaucją.
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 434

Angielskiego
francuskiego, lekcji konwersacji
udzielać. Pisz listy, tłumacze-
nia. Prowadzę korespondencje
firmom w językach obcych. -
Przyjme odpowiednia kurier Pozn.
zdg 37 090

Praktykantę
do biura z Szkoła Handlowa -
potrzebnie od zaraz. Zakłady
Przemysłowe Bronisław Przygo-
dzkiński, Aleje Marsz. Piłsudskie-
go 1. zdg 37 490

Dziewczyna
potrzebna. Kolejowa 41, m. 4.
zdg 37 502

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Handlowiec
lat 28, matura, zdolny, energicz-
ny szuka zajęcia. Oferty Kurier
Poznański zdg 37 003

Angielskiego
francuskiego, lekcji konwersacji
udzielać. Pisz listy, tłumacze-
nia. Prowadzę korespondencje
firmom w językach obcych. -
Przyjme odpowiednia kurier Pozn.
zdg 37 090

Praktykantę
do biura z Szkoła Handlowa -
potrzebnie od zaraz. Zakłady
Przemysłowe Bronisław Przygo-
dzkiński, Aleje Marsz. Piłsudskie-
go 1. zdg 37 490

Dziewczyna
potrzebna. Kolejowa 41, m. 4.
zdg 37 502

„Dyplomatyczna Żona”
Kino Wilsona. zdg 37 676

Student praw
wyższym kursem dziennikarskim
jednoroczną praktyką w domu
handlowym poszukuje zajęcia w
administracji przedsiębiorstw. -
Oferty Kurier Pozn. zdg 37 002

Angielskiego